

naša luč

1982

6

krepka primera — dala bi zanj cekin!

oton župančič — duma

KAREL MAUSER:

Drobne, na videz brezpomembne stvari so dobivale svoj določen pomen. Celó letaki, ki so ležali povsod po tleh v tistih prvih dneh, ko so prihajali Nemci, ko so se jugoslovanski vojaki umikali z Jezerskega: "Odvrzite orožje! Ne upirajte se Nemcem, ker je brez pomena. Vsakega slovenskega življenja je škoda. KPJ."

Zakaj je Komunistična partija Jugoslavije takrat izdala tak ukaz? Ker so bili Rusi in Nemci še v bratskem objemu in so se skupaj gostili ob ubiti Poljski? Eni in drugi so takrat še zagrebali gomile nad poljskimi življenji.

Šele potem, ko so Rusi obrnili orožje proti Nemcem, je nekdo pričel z novo taktiko. Zdaj se je bilo treba upirati, treba je bilo streljati na posamezne okupatorske vojake in streljali so tisti, ki so takrat pobrali odvrženo orožje. Nenadoma, čez noč, so na samotnih travnikih zrlesli koli in ob njih privezana slovenska življenja. Za enega nemškega vojaka dvajset slovenskih življenj! Nič več starega gesla, zdaj je veljalo novo: Žrtve morajo biti!

(LJUDJE POD BIČEM)

FRANCE BALANTIČ:

Nekje pokopališče je na hribu, brez križev, rož, grobovi sami in prek razpadlega zidu rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho, v dolini mrzel je večer in pust.

Pri meni noč je in mi svetli.

Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!
(ZASUTA USTA)

ZONE SVETINA:

Na Koroško so se srečno prebili . . . Potem so jim neko popoldne le sporočili radostno novico, da jih bodo ponoči z vlaki odpeljali v Italijo . . .

Lokomotiva je zapiskala kot nočna ptica, ki gre na grabež. Natlačeni v živinske vagonne, so najprej peli in se

šalili . . . Potem je nekdo ugotovil, da so vrata vagonov od zunaj zaprta, kar je Valjihu porodilo prvi sum.

Kmalu potem, ko je skozi zamrežena okenca tovornih vagonov in reže sinil dan, se je vlak ustavil. Valjhun se je dvignil in pogledal skozi zamreženo okence. Na tabli je pisalo: Jesenice. Na poslopju so vihrale zastave z zvezdo.

"Doma smo!" je kriknil in zdrnil na pod. "Izdani! . . . Vrnjeni partizanom!" . . .

Rog se je usodno bližal. Kolona avtomobilov je zavozila v gozd . . . Neprenehoma so odmevali rezki rafali.

Stroji so se ustavili. Vase jih je sprejel tekoči trak, ki jih je nosil v pogubo, nezmotljivo, kot predmete serijske proizvodnje.

Na obeh straneh so stali stražarji drug ob drugem, z brzostrelkami v rokah, togo in trdno kot drevesa. V vrstah po pet in pet so jih pomikali proti žgočemu bobnenju. Nenadoma je zazijala pred njimi temina brezna. Rob, kjer se je svet končal in se je začel nedoumljivost globin . . . Proti njemu so šli pohlevno, dokler jih ni požrla zemlja . . .

"Moj Bog, moj Bog, odpusti mi moje grehe," je zašepetal Valjhun, tik preden se je približal robu. Njegovim prednikom so brizgnile temne sence v hrbet ogenj. Na usodnem robu se je spotaknil in z živžganjem zrnja v ušesih je padal v žrelo teme . . .

(UKANA)

IVAN HRIBOVŠEK:

Ah, legel bom v razmočeno zemljo, da udje se ko roža mi odpro, da čuti v toplem vetru razcveto, oči zaprl bom z ilovo prstjo.

Skoz mene zdaj tipaje naj gredó vsa dobra sémena in naj na dno me grenko spravijo in naj glavó mi z brstjem okrasijo, naj zrastó

mi iz oči globokih pod nebo drevesa črna, v veke naj pojo

o moji grozi, slasti in kako mi je iz dna rastočemu lepo.

(RAST)

EDVARD KOČBEK:

Kaj bi bilo treba storiti glede na nezasišano usodo domobrancev?

Predvsem si jo moramo vzdigniti iz zanikanja v javno priznanje. Vzdigniti si jo moramo iz potlačene in pohabljenosti zavesti v jasno in pogumno zavest. Odgovorni ljudje nam morajo razložiti, kako je mogla osvobodilna zmaga spočeti iz sebe tako ostudno bojazen pred nasprotnikom. Povedati nam morajo, kako more odgovornost do zgodovine odvezati od odgovornosti do človeka.

Gre torej za javno priznanje krivde, ki se tiče nas vseh. Tako dolgo se ne bomo znebili preganjave in móre, dokler javno ne priznamo svoje krivde, svoje velike krivde. Brez tega dejanja Slovenci ne bomo nikoli stopili v čisto in jasno ozračje prihodnosti.

(ODGOVORI)

BRANKO HOFMAN:

Bilo je po sestanku, ko so jih, komuniste, naglo sklicali skupaj in jim povedali, da je veliki mož, ki so doslej verovali vanj in ga v vseh političnih litanijah imeli na koncu jezika (Stalin), navaden zločinec, ki je za svojo nečimrno oblasteljnost žrtvoval posameznike in narode, da je dežela, ki so jo imeli za zgled svobode in socialne pravičnosti, stoglavi imperialistični zmaj, in da je treba stvari čisto drugače ocenjevati kot doslej.

Ljudje niso mogli iz sebe: bili so zmedeni. Kar so poslušali, je, bilo nasilje nad njihovo vero, življenjem in duhom.

"Ne vem, ali so lagali prej, ali lažejo zdaj. Če so prej, je hujše."

(NOČ DO JUTRA)

RESNICA SE NE MORE NIKDAR Z LAŽJO POLJUBITI.

Da se resnica prav spozna, je treba čuti dva zvona.

SILA RODI ODPOR.

Krivično pridobljeno ne pride na drugo koleno.

Ethin Bojc:

PREGOVORI IN REKI
NA SLOVENSKEM

Slika na naslovni strani:
PROCESIJA V RATEČAH

Pred nedavnim je govoril prosvetnim delavcem v Novi Gorici dekan za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani Zdenko Roter O ŠOLI, CERKVI IN RELIGIJI. Iz predavanja posnemamo najzanimivejše trditve.

● **STANJE VERNOSTI V SODOBNIH SOCIALISTIČNIH DRUŽBAH.** Po vojni je vladal med marksisti optimizem: prepričani smo bili, da bomo vero odpravili. To se pa ni zgodilo. V našem narodu so pri veri množično udeleženi delavci in kmečki prebivalci. Danes so celó mladi odprti za vero. Kljub družbenim oviram v Jugoslaviji vernost zadnja leta raste, kar pomeni, da ima vera globlje korenine. Pričakovati moramo, da bo še naprej rasla. Vera daje življenju smisel in se prenavlja. Verniki se vračajo iz katakomb prenovljeni, z novo kvaliteto.

● **SEKULARIZACIJA** družbe ne pomeni smrti vere, čeprav na šolskem področju še vedno ohranjamo ustaljeni vzorec borbenosti, pa tudi sicer negativni odnos do verujočih. Cerkvi ni z ločitvijo od države svoje družbene moči izgubila. Zato bi morala država to skrito moč Cerkve tudi priznati.

● **ATEIZACIJA NA ŠOLAH.** Šola naj bo nevtralna. Preštevane otrok v šoli z dviganjem rok, kdo hodi k verouku, je nedopustno in hkrati žaljivo. Naloga šole ni spreobračanje. Spreobrnjeni se radi spreobračajo. Vse to zapušča v otrocih hude posledice. S to prakso je treba prenehati. — Če puščamo iz naših internatov in domov otroke na plese, jih moramo pustiti tudi, da gredo k polnočnici ali mladinskemu verouku. — Da bi imeli v šoli kakšno prireditev istočasno, ko je nekaj v cerkvi, je nesmisel.

● **UČITELJ KRISTJAN.** Če so bili veliki znanstveniki verni, zakaj ne bi smel biti veren tudi učitelj, ki te zakonitosti poučuje? O veri moramo govoriti ravno tako, kot govorimo o marksizmu.

● **NAŠI UČBENIKI** ne bi smeli vsebovati ničesar, kar bi žalilo zavest vernih.

● **VPRAŠANJE BOGA.** Cilj naše šole ni odgovarjati, ali Bog je, ali ga ni, ampak razlagati znanstveni nastanek vere. Pustimo človeku njegovo pot!

● **NOVI SEMENIŠČNIKI.** Kje je vzrok, da je letos vstopilo v malo semenišče v Vipavi 18 novih dijakov? Treba je preučiti vzroke, od kod so fantje, ki so vstopili. Edino pomanjkanje kadra bi utegnili Cerkvi škodovati in jo tudi pokopati. Na Poljskem ni razpadla Cerkev, pač pa partija.

● **TIPIČEN SLOVENSKI VERNIK** je človek, ki veruje v Boga, gre štirikrat na leto k maši, da krstijo otroke in se cerkveno poroči.

● **TIPIČEN SLOVENSKI ATEIST** je človek, ki je brezbrizen do vprašanja smisla življenja. Je osebnost prehodne oblike.

● **ALI SO NAŠE OBLASTI PRIZNALE TA VAŠA DOGNANJA?** — Plačal sem s svojo politično pokoro. Vprašajte oblast! Do vsega sem se dokopal sam in za vse sem pripravljen odgovarjati.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.

Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskarna
Družbe sv. Mohorja, 9020 Ce-
lovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadevne dežele):

Anglija 5 tun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	300 fran.
Francija	50 fran.
Italija	9000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	50 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi ne-
enake poštne in v posameznih
državah in različnih deviznih
preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeni-
ki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

SPLOŠNE

PETNAJST ODSOTKOV UVOŽENEGA MATERIALA SE VRŽE NA ODPAD

Namesto da bi ga zbrali in predelali. Podatki iz leta 1981 kažejo, da so zbrali za tretjino manj barvnih kovin kot leto poprej. Podobno je bilo tudi z zbiranjem starega železa, litine in papirja. Povečalo se je le zbiranje steklenih črepinj, plastike in gume. Tako ležijo na depozitih tisti materiali, ki jih morajo podjetja za devize uvažati. Vlada je sicer izdala zakon o ravnanju z industrijskimi odpadki že pred štirimi leti, le pravilniki o izvajanju zakona še čakajo nekje v predalih.

KOROŠKA PODJETJA IZVAŽAJO NAJVEČ NA ZAHOD

V prvih treh mesecih so izvozili za 819 milijonov dinarjev blaga, kar pomeni, da so trimesečni izvozni načrt izpolnili 86-odstotno.

Pri izpolnjevanju načrtov jih je najbolj oviralo pomanjkanje surovin, hitra rast stroškov ter velike terjatve. Zato je ekonomičnost poslovanja zelo slaba. Vedo pa, da bi neizpolnjene izvozne obveznosti imele za posledico tudi začasno ustavitev proizvodnje. Poslabšala pa se je tudi plačilna morala zahodnih kupcev, ki koroškimi podjetjem dolgujejo 900 milijonov dinarjev v devizah. Zato nekatera podjetja komaj še najdejo devize za nakup surovin in polizdelkov v tujini.

SLOVENSKE GORE OBISKALO 1,5 MILIJONA PLANINCEV

Med njimi je bilo kar 13.000 tujcev. Planincem je bilo na voljo 165 planinskih koč s 5549 ležišči. Ti podatki povedo, da je planinski turizem važen del slovenskega turističnega gospodarstva. Ker pa dandanes gospodarstvo na splošno pestijo hude težave, se mora tudi planinstvo z njimi otepati. Oči turističnih de-

lavcev so uprte proti morju in na jezera, kamor prihaja veliko število tujih gostov, planinsko gospodarstvo pa je nekje na repu vseh brig. Na posvetovanju 125 predsednikov in gospodarjev planinskih društev so se zato zavzeli, da bi dobili več podpore in obenem poudarili, da je neizmerljiv delež planincev v prostovoljnem delu pri obnavljanju koč in poti.

POMURSKO TURISTIČNO ZVEZO BODO ZOPET USTANOVILI

Pokazalo se je namreč, da je njena ukinitve pred šestimi leti zarezala globoko vrzel v turistično dejavnost tega področja. Turistična društva, ki so bila zelo delavna, so zaradi tega nedozorelega ukrepa počasi shirala. Zamrle so pobude za urejanje mest in vasi ter sploh življenjskega okolja. Izjemi sta le turistični društvi v Veržetu in Radencih. Tudi propaganda in izdajateljska dejavnost, ki je zelo potrebna za turistično go-

spodarstvo, je zelo trpela škodo. Končno so sedaj na posvetovanju občinskih predstavnikov sklenili, da bodo brez odlašanja turistično zvezo zopet ustanovili in zbrali potrebna sredstva za učinkovito delovanje.

STANOVANJA V SLOVENIJI NAJDRAŽJA V JUGOSLAVIJI

Lansko let se je stanovanjski trg obogatil s 13.200 novimi stanovanji, kar pomeni, da je bila zidava precej živahna. Poprečna cena kvadratnega metra novega stanovanja se je lani podražila za okoli 40% in znaša letos 19.437 dinarjev. Po končni ceni so zato slovenska stanovanja najdražja v Jugoslaviji. V Makedoniji npr. stane kvadratni meter 10.042 dinarjev. Razlike pa so seveda tudi med mesti. Na Jesenicah je stal kvadratni meter 16.893, v Kranju pa kar 22.859 dinarjev. V končni ceni so seveda všteti tudi komunalni prispevki in cena zemljišč. Samo gradbeni stroški so znašali v slovenskem poprečju 75,4 odstotka končne cene stanovanja.

APRILSKA PODRAŽITEV LE 1,2 ODSOTKA V PRIMERJAVI Z MARČNO

Statistika kaže na prvi pogled kaj skromno podražitev, podobno tej v januarju. V primerjavi z januarjem pa so se cene za nekatere izdelke povišale skoraj za polovico. V Nemčiji so se cene v istem obdobju povečale le za okoli 5 odstotkov. Največje podražitve so doživele šolske potrebščine in časopisi, meso, sadje in maščobe. Zelo malo se je podraži-

SV. KUNGOTA PRI PTUJU, dvoredna obcestna vas ob cesti Ptuj — Rače

la razsvetljava in kurjava. Nič pa se ni podražil tobak.

PO KRAJIH

AJDOVŠČINA

V Pilonovi galeriji so z literarnim večerom počastili visoki življenjski jubilej svojega rojaka, pisatelja dr. Danila Lokarja. Dijaki srednje šole so brali iz pisateljevih knjig, o življenjskem delu avtorja pa je spregovorila profesorica Ivana Slaničeva. Na tem večeru so tudi predstavili pisateljevo najnovejše delo, knjigo „Burja pred tišino“.

BRDO PRI KRANJU

Dveletno šolanje prvih kasaških trenerjev in vadiateljev v Sloveniji se je končalo s krajšo slovesnostjo, na kateri so petim trenerjem in 17 vadiateljem izročili diplome. Šolanje je pripravil šolski center za telesno vzgojo v Ljubljani ob pomoči Konjeniške zveze Slovenije. Med predavatelji je bil tudi znani trener in voznik na kasaških dirkah v Evropi Helmut Biendel iz Zahodne Nemčije, ki je prispeval levji delež k zelo dobremu uspehu tega izredno težavnega šolanja. Diplomanti bodo strokovno vodili konjeniške klube po domovini.

CELJE

Zdravstveni dom, ki so ga dalj časa obnavljali, so odprli v začetku maja. S tem je osnovna zdravstvena služba pridobila novih 4200 kvadratnih metrov prostora. Celjski občani so za obnovo zbrali 15 milijonov dinarjev, 44,7 milijonov pa je primaknila občinska zdravstvena

skupnost. V obnovljeni dom so preselili laboratorije, patronažno službo, dejavnosti nege na domu ter stalno dežurno službo.

CELJE

Kamniško podjetje Utok je v Zidanškovi ulici odprlo novo trgovino, kjer bodo prodajali usnjena oblačila, krzna, izbrane pletenine ter modna oblačila nekaterih slovenskih konfekcionarjev. Celjani pa se sprašujejo, koliko časa bo nova trgovina, ki s svojo ponudbo in urejenostjo močno odstopa od dolgočasja v drugih trgovinah, prava paša za oči, saj je večina drugih trgovin s sedežem drugod kmalu postala odlagališče za manj kvalitetno blago.

GORNJA RADGONA

Nezaposlenost v tej občini še ni tako velika, da bi občinskim možem delala sive lase. Trenutno je 124 občanov brez dela, med temi pa je kar 79 brez kvalifikacije. Delo iščejo predvsem ženske. Boljše je s sezonskim delom v kmetijstvu, kjer imajo prostih kar 70 delovnih mest. Kot povsod drugod pa imajo največ težav pri iskanju ustreznega dela invalidi, saj v občini ni invalidskih delavnic, podjetja pa jih skoraj nikjer nočejo na novo zaposliti.

GORNJA RADGONA

Otroški vrtci v Radgoni, Radencih, na Kapeli, Janževskem vrhu, Negovi, Vidmu, Apačah, Stogarcih in Črešnjecih so letos sprejeli 741 otrok, kar je 31 odstotkov vseh predšolskih otrok. V nekaterih krajih še nimajo otroških vrtcev, ali pa jih je

premalo, kot na primer v tem kraju. Zato so se občinski možje odločili, da bodo s samoprispevkom zbrali potreben denar za gradnjo otroških vrtcev.

KRANJSKA GORA

Društvo terapevtov, ki zdravijo alkoholike, je v hotelu Larix priredilo šestdnevni tečaj o zdravljenju, vzgoji in prevzgoji teh bolnikov in o preprečevanju alkoholizma. Sedemdeset zdravnikov, psihologov in socialnih delavcev se je seznanilo s sodobnimi načini zdravljenja alkoholikov. Po najnovejših podatkih je v Sloveniji okoli 100.000 alkoholikov, od katerih se je lani le deset odstotkov odločilo za zdravljenje. Več deset moderno opremljenih ambulant skrbi zanje.

LENDAVA

63-članski kolektiv podjetja Drobna galanterija se je letos v celoti usmeril v izvoz. K tej odločitvi jih je spodbudil lanski uspeh na tujem tržišču, kjer so ustvarili za 26 milijonov dohodka. Letos bodo devetdeset odstotkov proizvodnje ženskih torbic in drugih izdelkov prodali trem velikim trgovskim organizacijam v Rusiji, ostalih deset odstotkov pa bodo prodali v Nemčijo. Dober poslovni uspeh v preteklem letu je viden tudi v povprečnem zaslužku, ki je dosegel že skoraj deset tisočakov.

LENDAVA

Cicibani in šolarji so tudi letos pokazali na posebni razstavi svoje likovne veščine. Otvoritve se je udeležilo veliko število staršev, ki so (dalje na strani 9)

Slovenske skupnosti v zgodovini ni ustvarjala politična oblast, ampak predvsem CERKEV, z ohranjanjem in gojenjem slovenskega jezika, z ustvarjanjem slovenske kulture in zavesti. Dejstvo, da smo Slovenci vzdržali v zgodovini, smo pogosto imenovali čudež, slovenski čudež. Če se moramo komu zahvaliti za ta slovenski čudež, je to v prvi vrsti slovenski Cerkvi in njenemu duhovniku.

Cerkev zavzema v slovenski zgodovini prvo mesto: ni ga področja, kjer ne bi kot prvi zastavil svoje moči za slovenstvo prav slovenski duhovnik: prvi spomenik slovenskega pismenstva, prva slovenska knjiga, prva slovenska povest, prva slovenska založba, prva slovenska gimnazija, prva slovenska zadruga, prva slovenska univerza: povsod je bil duhovnik zraven.

Krščanstvu se moramo Slovenci zahvaliti za to, kar smo, za to, kar imamo. Zaradi tega je danes naravnost smešno in krivično, če si kdo hoče ustvarjati monopol nad slovensko kulturo, morda celo nad vsem kulturnim delom.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 29. april 82/3.

porod domá?

tudi porod domá je lahko del božjega odrešitvenega načrta

Pred nedavnim so avstrijska, zahodnonemška in švicarska TV prinesle versko nanizanko ZAKAJ KRISTJANI VERUJEMO? Iz nje povzemamo glavne prizore v skrajšani obliki in s pojasnili.

Bolničarka Marjana in zdravnik Scholz se na poti iz klinike domov pogovarjata o porodu domá, v družini. Povod za ta pogovor sta dala zakonca Genz, ki sta se kljub pomislekom zdravnika Scholza odločila za tak porod, ker da je bolnišnica tako brezosebna. Genzeva je dejala Scholzu: „Otrok v bolnici takoj čuti, da se nahaja v sovražnem svetu. Midva z možem pa hočeva, da dobi drugačne vtise. Da se počuti dobro. Da dobi zaupanje. Da začuti, da je dobrodošel, in sicer zares dobrodošel. Od vsega početka.“

Marjano sprejme na stanovanju

Genzevih babica, ki ji pove, da je porod že mimo in da sedaj vsi skupaj praznujejo. Genz povabi k praznovanju tudi njo.

Največ, če ne vse v človekovem življenju — trdijo psihologi — zavisi od srečnega otroštva, to je od tega, ali je doživel nekdo v prvih letih svojega življenja dovolj toplote, zavarovanosti, zaupanja. Ne le prva leta, že tudi prvi dnevi življenja so odločilni, predvsem pa rojstvo. To doživetje, da se lahko nekdo na druge popolnoma zanese in jim zaupa, je odličen pogoj za to, kar imenujemo kristjani odrešenje.

V mali kuhinji bolnice se lotijo zdravnik Scholz, zdravnik Sriyananda in sestra Neža želje zakoncev Genz, da bi nudila otroku kot prvo doživetje občutje varnosti.

SESTRA NEŽA: Kristjani prav lah-

ko razumemo, da želijo dati starši otroku to občutje zaupanja. Že takoj skraja. Otroku naj bi se počutil varnega. Naj bi občutil, da so ga odrešeni sprejeli. On sam bo po krstu tudi odrešen.

SCHOLZ: Odrešen? In se vam zdi, da novorojenček to čuti?

SESTRA NEŽA: Seveda ne čuti, da je po božji ljubezni odrešen. A čuti toploto, ljubezen, zavarovanost — če vse to nekje je. V porodišnici tega ni ravno preveč.

SCHOLZ: Rekli ste: odrešen po božji ljubezni. Odrešen od česa?

SESTRA NEŽA: Od greha.

SCHOLZ: In kaj je greh?

SESTRA NEŽA: To veste sami čisto točno. To čutite, če ste pošteni.

SCHOLZ: Lahko si mislim, kaj si pod grehom vi predstavljate: prestopke desetih zapovedi.

SESTRA NEŽA: Ne, tako preprosto to ni. Deset zapovedi lahko prestopite iz nepoznanja, iz slabosti, iz nekakšne prepletenosti nesrečnih okoliščin. Greh je šele, če storite to zavestno. Če ravnate proti božji volji zadoščeno.

SCHOLZ: In v čem je božja volja?

SESTRA NEŽA: V tem, da se imajo ljudje med seboj radi. In da imajo radi Boga. Da ravnajo z ljudmi po človeško. Da delajo dobro in se ogibajo zla. Zelo preprosto.

SRIYANANDA: Največji greh je prelivanje krvi, pravi Buđa. Naj bo kri telesa ali kri duše.

**odrešenje =
iz srca si
dobrodošel!
greh =
odreči ljubezen ...**

• Mati Terezija, ki skrbi v Kalkuti za umirajoče in za tiste brez strehe, je rekla: „Današnji najhujši bolezenski nista rak ali gobavost — proti njima so zdravila oziroma bodo kmalu kakšno našli. Vsaj blažila zanje so. Najhujša in najslabša bo-

lezen za mnoge je to, da so nezazeleni, da se čutijo odveč.“

Zato pomeni odrešenje: Iz srca si dobrodošel! Zaželen si! Ljudje so veseli, da si! ...

Greh pa pomeni: Odreči ljubezen: ... Odreči zaupanje ...

• Kaj je „kri duše“? Vse, kar povzroča solze. Drugemu prizadeti bolečino ... Mu uničiti veselje ... Mu vzeti življenjski pogum ... Mu življenje narediti težko ...

Odrešenje se uresničuje tam, kjer so solze posušene. Matere počno to pri svojih otrocih samo po sebi umevno. Kaj pa drugi?

Odrešenje se je uresničevalo, ko je Jezus s cestninariji in grešniki jedel. Z njimi ni o grehu in odpustanju učeno govoril, temveč je z njimi praznoval. Z njimi je sedel k mizi. S tem je pokazal, da jih Bog ni odpisal. Da Bog nikogar ne odpiše. Da ima za vsakogar upanje. Tudi za tistega, ki se čuti najbolj zadoščena. Bog slehernika iz srca sprejme.

• „Moji starši — to je bila varnost, zaupanje, toplota. Če mislim na svojo mladost, sem še danes poln občutja toplote nad seboj, za seboj, okrog sebe, tistega čudovitega občutja, da še ni treba živeti

SCHOLZ: In kaj je kri duše?

SRIYANANDA: Solze.

SESTRA NEŽA: Mišljeno je ravnanje brez ljubezni.

Greh je torej tedaj, ko je neko dejanje storjeno proti vesti, kazavcu božje volje. Ravnanje proti božji volji ima seveda stopnje, vse do največjega greha, ki je po besedah indijskega zdravnika prelivanje krvi, krvi telesa ali krvi duše. Greši, kdor ravna proti božji ljubezni.

Greh je svobodna odločitev proti Bogu, je pa obenem tudi prestopok proti ljubezni do bližnjega. Ker je smisel življenja tudi graditev skupnega življenja ljudi v ljubezni, je sleherni greh proti tej graditvi tudi greh proti Bogu. Sveto pismo pravi,

na svoj račun, ampak da se lahko čisto ves, s telesom in dušo, naslonim na druge, ki mi breme odzjemajo.

Moji starši so me nosili na rokah in to je razlog, da se nisem v vsem svojem otroštvu nikdar spotaknil. Lahko sem šel preč, lahko sem se vrnil; stvari niso imele teže in se me niso dotikale. Tekal sem skozi nevarnosti in strahote, kot gre svetloba skozi steklo.

To je tisto, čemur pravim sreča mojega otroštva, ta čudovita oborožitev, ki nekemu — če jo ima — daje varstvo za vse življenje.

(Jacques Lusseyran)

da sta prišla po grehu na svet trpljenje in smrt.

Vsakdo se mora resno truditi za spoznanje božje volje in za uravnavanje svoje vesti po tej volji.

Razlikovati med malim in velikim grehom ni lahko. Primer: Če vrže nekdo cigaretni ogorek na tla ali če steče iz ladje na tisoče ton petroleja v morje, je oboje onesnaženje okolja. A razlika med obojim je na dlani. Težko je pa reči, kje se neha majhno in kje se začenja veliko onesnaženje okolja. Podobno je z grehom. Gotovo je torej: če neko dejanje ali neka opustitev greši proti smislu življenja močno in se božji volji upre čisto jasno, tedaj je možen težak greh.

Pri odrešenju gre za osvoboditev od greha. Človeka je Bog odrešil svobodno. Odrešenje je dar. Dokončno in vesoljno odrešenje je bilo v zgodovini Izraela v stoletjih pred Kristusom napovedano in pripravljano. Uresničil pa ga je Jezus Kristus iz Nazareta, ki je po povsem trdnem pričevanju svetega pisma nove zaveze napovedovani Odrešenik.

Kako se odrešenje v človekovem življenju pozna? Tako, da začenja človek živeti v starem svetu na novo, brez strahu, poln zaupanja, z eno besedo, svobodno. Človek ve, da mu je Bog greh odpustil. Ve pa tudi, da nima zadnje besede smrt, ampak življenje. Z odrešenjem se odpirajo človeku vrata v vse božje, kar je bilo prej zaradi greha zaprto.

S tem se pa že začenja uresničevati božja oblast.

Poln prihod božje vlade naj slehernik pripravlja s tem, da odpravlja zlo in trpljenje, in da širi toploto, ljubezen, občutje varnosti. In to v vsakem okolju in vsak hip. Vse njegovo delovanje naj bo v skladu z ljubeznijo, ki je temelj, pot in cilj odrešenja.

AVGUST HLOND, poljski kardinal, je takole pisal svoji materi: „Kadar mislim na čudovita pota, po katerih me vodi božja Previdnost, mi stopa pred oči tvoja podoba. V srca otrok si položila trdne temelje vere in resnice. Ker si znala moliti sama, si nas naučila moliti očenaš, iz katerega črpamo moč in zaupanje v Boga. Skupaj z očetom si pred nami utirala široko pot sreče. Nista nas razvajala. Vzgajala sta nas s trdim delom, da smo dolžnosti spolnjevali resno in veselo. Začetek poti, po kateri vodi božja milost, je pri starših in njihovem žlahtnem srcu, ki hrepeni po Bogu. Očetova moštost krepi in vodi. Prosim za tvoj blagoslov na poti dolžnosti!“

dejstvo je, da šola
v Sloveniji danes
mladino ateizira —
kakšna je

zgodovina Cerkve v šolskih učbenikih

Pod tem naslovom je napisal prof. France Perko v Bogoslovnem vestniku 81/3 razpravo, v kateri je imel pred očmi predvsem učbenik za novo usmerjeno izobraževanje Grobelnik, Zgodovina 1. Iz te razprave povzemamo glavne ugotovitve. Tem dodajamo svoja opazovanja (tiskana so ležeče).

MARKSISTIČNO PRIKAZOVANJE ZGODOVINE CERKVE

Po marksističnem pojmovanju je osnova vsega zgodovinskega razvoja gospodarstvo oziroma način proizvodnje. Vse drugo izvira iz tega. Tudi vera in Cerkev, ki sta le človeški proizvod.

Vero prikazuje marksizem v glavnem negativno, češ da usmerja osvoboditev človeka v onstranstvo, s tem pa odvrča ljudi od revolucionarnega boja za boljše življenje (v tem smislu je vera opij za ljudstvo), in češ da je vera orodje v rokah vladajočih za krotitev izkoriščenih. Z odpravo razredne družbe naj bi vera počasi izumrla.

Podobne ocene se pojavljajo tudi v naših učbenikih. Le redko se v njih priznava krščanstvu in Cerkvi pozitivna vloga.

Takšno prikazovanje zgodovine je neznanstveno, enostransko in krivično. Neznanstveno, ker ni res, da bi delal kdaj človek samo za svoje koristi ali da bi bil navdihovan za vse svoje početje le od njih; enostransko, ker navaja iz preteklosti le tiste dogodke in ljudi, s katerimi je mogoče manipulirati kot s predhodniki komunizma (boj proti Turkom, kmečki upori, revolucije...); krivično, ker prikazuje krščanstvo, ki je bilo stoletja dolgo edina opora

in uteha človeka v njegovem narodnem obstoju, kot coklo razvoja.

Narod, ki mu kdorkoli spodreže korenine, zgubi svojo podobo, s tem pa postane mehko testo v rokah raznih svetovnonazorskih manipulantov.

NASTANEK VERE

Glede nastanka vere ponavljajo naši učbeniki že zastarele podme: neznanje in družbeno razslojenost. „Ljudje so verovali, da je narava polna skrivnostnih in nadnaravnih sil. Tako neuko razlago narave imenujemo religiozno podobo sveta.“ Kasneje so ljudem bogovi „pomenili moč in silo pozemskih mogotcev, poglavarjev, bogatašev“.

Neuko razlago naj bi imenovali religiozno podobo sveta. Verski pogled na svet naj bi bil tako še danes v nasprotju z znanstvenimi dognanji. To je stara marksistična pravljica o nasprotju med vero in znanostjo. Povsem neutemeljena je trditev, da so ljudem pomenili bogovi moč in silo zemskih mogotcev. Prav bi bilo, da bi bili naši učbeniki glede izvora vere manj vsevedni in tako bližje znanstveni resnici. Nič kaj spodbudno ni, da nudijo mladim zastarele podmene kot zlato resnico.

Takšna razlaga nastanka vere nima z znanostjo nič skupnega. Kaj-

„bogata“ Cerkev

Iz nekaterih lažnih zgodovinskih učbenikov in pisanja poeni tiska se je ustvarila bajka o neizmernem bogastvu Cerkve. Ko bi izračunali vrednost vseh cerkv, umetniških slik, fresk, kipov in drugih umetnin, ki jih ima Cerkev po vsem svetu, bi bila ta vsota res nenavadna. A to je

mrtvo premoženje, ki zahteva dodatni denar za vzdrževanje. In Cerkev, ki visoko vrednoti kulturno dediščino, velikodušno vlaga denar v ohranjanje in vzdrževanje kulturnih spomenikov, čeprav bi lahko ta denar koristno uporabila tudi kje drugje.

Tudi naša krajevna Cerkev na Slovenskem je revna, čeprav upravlja vrsto znamenitih umetnin. Lahko pa je upravičeno ponosna, da je vse to, kar ima, zraslo iz žuljavih dlani njenih

SV. MARIJA v Velenju

Grad OTOČEC stoji na enem od otočkov Krke.

pada se je človek vselej spraševal, tako o naravnih pojavih, kot še vse bolj o svoji usodi, o smislu življenja. Ker ni našel odgovora na ta

vprašanja v vidnem svetu, ga je iskal v nadnaravi. Vidni svet mu je s svojimi ugankami kazal na Boga. Tudi delitev ljudi na dva povsem

vernikov. In tudi vse tisto, kar je nastalo v zadnjih desetletjih in nastaja še danes, je sad velikodušnosti slovenskih kristjanov doma in po svetu. Kakor bi sivi omet ali beton novih oziroma obnovljenih cerkvá pokrival čudovit živopisan mozaik žrtev in odpovedi mladih ljudi. To je najlepši okras naših cerkvá.

V desetletjih po vojni smo veliko naredili. Na slovenskem ozemlju imamo vrsto novih cerkvá, ki so pravi drobni biseri sodobnega gradbeništva, še več pa smo jih obnovili in preuredili

po načelih pokoncilskega bogoslužja. Ogromno večino denarja za to obsežno delo so zbrali verniki sami, in samó Bog vé, koliko žrtev in odpovedi je bilo potrebnih, da so v tej ali oni župnijski skupnosti postavili nov božji hram.

Vedno bolj je treba obračati vsak dinar: gradnja je silno draga, in kakor vse kaže, da bo jutri še dražja. Prepričani pa smo, da bodo vsi načrti cerkvenih gradenj uspeli, saj je bil slovenski vernik vedno velikodušen.

Po DRUŽINI

ne le besede

• V SOVJETSKI ZVEZI je opaziti verski vznik pri mladini. Časopis Pravda se poteguje za brezboštvo na šolah, v radiu in TV, za množično ateistično leposlovje in filme, posebno otroške in mladinske.

• MATI TEREZIJA je skupaj s svojimi sestrami naučila indijske žene naravnega uravnavanja rojstev. S tem se je število rojstev v Kalkuti zmanjšalo za 300.000. Za to zaslugo lajšanja bede so se ji zahvalile indijske oblasti.

• Znani italijanski diakon Pastori je spremljal veliko ameriško letalo, ki je pred nedavnim prepeljalo v UGANDO 110.000 kg pomoči v hrani. Z njim je potovalo devet prostovoljnih pomočnikov za razdeljevanje hrane. Imenovani diakon je doslej preskrbel za Afriko že 66 letal pomoči. Je odličen organizator. Središče za zbiranje in odpošiljanje pomoči ima v Piacenzi.

• Papež je sprejel v posebni avdienci več tisoč DUHOVNIŠKIH POMOČNIC iz 11 evropskih držav. Med drugim jim je rekel: „Duhovnost gospodinj po župniških temelji na globoki veri in želji po sodelovanju pri božjem odrešilnem načrtu. Mnoge so sestre in matere duhovnikov, mnoge so se odpovedale družini, druge skrbijo poleg družine tudi za duhovnike, vse pa delajo za veliko stvar in se ne bodo mogle Bogu nikdar zadosti zahvaliti, da mu smejo služiti.“

različna razreda — veleumne mo-
gočnejše in do konca naivne podlož-
nike — ne prenese znanstvene kriti-
ke.

NASTANEK KRŠČANSTVA

Očitna je težnja učbenika, da bi izvor krščanstva postavil v razna neumljiva bogočastja. Globlji vzrok za nastanek krščanstva vidi v družbenih protislovjih tedanjega časa — pač v skladu z marksističnim pojmovanjem. Nima pa nobenega posluha za pristne verske težnje, za vpliv starozavezne izraelske vere, za delo in nauk Kristusa in njegovih učencev, zlasti apostola Pavla. Zato so taki prikazi ne samo enostranski, ampak kratko malo napačni.

Zanimivo je, da krščanstvu ne priznava pozitivne družbene vloge niti na začetku, ampak ga opisuje kot opij za izkoriščane množice. Najmanj, kar lahko rečemo o tem, je, da je ponarejanje zgodovine krščanstva in natezanje nje na marksistična kopita neznanstveno.

Trditev, da je krščanstvo nastalo iz misterijskih kultov, je staro že sto let in so ga znanstveniki že

zdavnaj ovrgli. To marksistično tolmačenje je zlagano.

CERKEV TER RAZVOJ DRUŽBE, KULTURE IN ZNANOSTI

Vloga vere in Cerkve v družbenem razvoju in njen odnos do znanosti je splošno prikazan negativno.

Že za stari vek pravi učbenik, da je vera s svojim vplivom ovirala razvoj znanosti, čeprav vsi vemo, da je bila prav ona prva pobudnica znanstvenih spoznanj.

Cerkev v srednjem veku naj bi se „stalno bojevala proti novemu duhu, ki je izžareval iz rastočega zanimanja za gospodarski, politični in vsestranski napredek“. Res se je Cerkev prizadevala za oblikovanje vsega življenja v verskem duhu, ni se pa bojevala proti razvoju znanstvene misli. Edino Cerkev je organizirala šolstvo, bila pobudnica univerz, iz njenih vrst so prihajali prvi znanstveniki. Res so bile univerze pod njenim nadzorstvom, a na njih prav gotovo ni bilo svobodnega razpravljanja manj kot danes tam, kjer so univerze pod nadzorstvom določenih ideologij.

Da je med znanostjo in vero na-

sprotje, trdijo danes le še tam, kjer je znanost pod svetovnonazorskim ateističnim vplivom. Cerkev naj bi si prizadevala, da bi „znova zagospodovala nad vsemi področji političnega, družbenega in kulturnega življenja“, kar naj bi bil klerikalizem. Učbeniki hočejo celó človekoljubno delo misijonarjev očrtniti z njihovo domnevno povezavo s cilji imperia-
lizma.

Skratka: Cerkvi in vsemu, kar je z njo povezano, ni mogoče priznati nič dobrega. Pristranost v ocenjevanju Cerkve in njenega delovanja je tako očitna, da ni niti prepričljiva.

Evropska kultura in civilizacija sta vzniknili iz krščanstva — o tem naši učbeniki molče, to pa je ponarejanje zgodovine. Vsakdo ve, da sta dobili znanost in umetnost prav v Cerkvi vso pobudo in podporo. In kdo drug, če ne Cerkev, je zbujal v ljudeh narodno zavest?

PRIKAZ CERKVE V ZADNJI VOJNI

Razumljivo je, da učbeniki zelo poudarjajo NOB. Pri tem omenjajo

(dalje na 35. strani)

oče, pokaži, da imaš svojega otroka rad!

Peter Rosegger pravi o svojih starših: „Moja mati je bila sama ljubezen. Moj oče bi bil rad prav tak, pa ni vedel, kako bi svojo ljubezen in toploto izrazil.“ In ker tega ni znal, je fantovo srce „čutilo potrebo“, da očetovo srce muči.

Nekega dne je mali Peter razbil križ, s katerim je hotel oče na sveti večer družino presenetiti.

Ko je odšel oče po šibo, se je pobič skril v stensko uro.

Oče se je vrnil, fanta pa ni bilo nikjer.

Očetova besnost se je podvojila: „Če ga najdem, razbijem kol na njem!“

„Kar, kar,“ je bruhnila mati v jok. „Mogoče ti ne bo potem treba nikoli več tega narediti. Otroke je treba imeti rad, če naj bo kaj iz njih.“

Tedaj se je oče zgrudil: „Kdo pravi, da ga nimam rad? A tega mu ne morem povedati.“

Potem je pokleknil k mizi in molil. Nenadoma je krčevito zaihtel. Glavo je spustil v dlani in vsa postava se je tresla.

Danes imamo priložnost za srečno očetovstvo. Danes svoje otroke lahko pobožamo, ne da bi nam kdo zato odrekel moškost.

Otroci naj vedó, da smo nanje ponosni, predvsem pa, da jih imamo zares radi! Oštejmo jih, če je treba; kaznujmo, če je nujno; a tudi pohvalimo, če je mogoče! In pokažimo to z veselim obrazom, z dobro besedo in z božajočo roko!

Ernest Eil, MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

bili nadvse navdušeni nad umetninami svojih malčkov. Nastopili so tudi učenci tukajšnje glasbene šole, kar je dalo tej prireditvi še posebno slovesno obeležje. Letošnja razstava je bila že petnajsta po vrsti.

LJUBLJANA

Univerzitetna travmatološka klinika je priredila shod znanstvenikov, kjer so govorili o uporabi fibrinskega lepila v kirurgiji. To lepilo uporabljajo zdravniki za varovanje ogroženih šivov in lepljenje tkiv, odkrili pa so ga po drugi svetovni vojni. V tujini so ga začeli uporabljati že pred desetimi leti, v Jugoslaviji pa šele pred kratkim. Shoda se je udeležilo okrog 100 jugoslovanskih travmatologov.

LJUBLJANA

Pred Cankarjevim domom so 10. maja, ko praznujemo obletnico rojstva Ivana Cankarja, odkrili pisateljev spomenik, delo akademskega kiparja Slavka Tihca. O Cankarju je govoril literarni zgodovinar dr. Matjaž Kmecl, ki je v svojem govoru poudaril, da je boj za slovensko kulturo isto kot boj za svobodo. Lepa je tudi primera, ki jo je uporabil, da je namreč Cankarjev dom bela krizantema sredi (bele) Ljubljane.

MARIBOR

Združenje poklicnih fotografov Evrope „Europhot“ je v štajerski metropoli priredilo dvodnevno srečanje za svoje člane. Ta največja letošnja fotografska manifestacija se je začela 6. maja, ko so na razstavišču v Sinagogi odprli razstavo avstrijskih in slovenskih poklicnih fotografov. Tema razstave je bila

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

KATOLIŠKI GLAS: POGOVOR MED SLOVENSKIMI ŠKOFI IN PREDSTAVNIKI CELJSKE MOHORJEVE DRUŽBE

O problemih, ki so nastali ob Mohorjevi družbi v Celju, je tekel pogovor, ki ga je vodil ljubljanski nadškof 3. februarja letos v škofijski palači v Ljubljani.

Iz zapisnika, ki so ga dobili poverjeniki družbe, lahko razberemo nekatere zanimivosti:

- Pokrovitelj (celjske Mohorjeve družbe) je vsakokratni redni škof mariborske škofije. (Po družbinih pravilih bi torej moral biti škof Kramberger, je pa ostal škof Grmič.)

- 8. člen pravil govori o „socialistični zavesti“ in „naprednem krščanskem prizadevanju“. (Moti v zapisniku stavek: „Tudi sedaj je predsednik verske komisije nadškofu izrazil željo, da sedanje vprašanje okoli MD razrešimo čim bolj ugodno.“ S tem se je potrdila upravičena bojazen, da je MD v Celju že v režimskih vodah.)

- Z več strani (od poverjenikov) je prišla zahteva, da bi bil v odboru prisoten predstavnik slovenskih škofov. Ta točka je odpadla, ker je jasno — tako obrazložujejo — da škofje kot taki ne morejo delegirati svojega zastopnika v odbor MD. Lahko pa pridejo v odbor kot delegati.

- O knjižnem načrtu je bilo največ besed. Letos je MD dobila 23 pisem, od tega štiri skupna. Sporen je članek v koledarju *Ob 40. obletnici OF Slovenije*. Duhovniki so dobivali očitke s strani naročnikov, kaj pravzaprav priporočajo. Prav tako je prišlo do ostre reakcije v mariborski škofiji na članek dr. Rajhmana o škofu Krambergerju, kjer je zapisano: „Vsekakor ne bo (mariborski škof Kramberger) mogel mimo vsega, kar je (mariborska) škofija v pokoncilskih razmerah z obema škofoma Maksimilijanom in Vekoslavom dosegla, saj ni mogoče zavreti rasti, ki je že tako bujno poglajala: osveščenost vernih ljudi, njihovo zavzeto sodelovanje v župnijskih svetih in pri obnovi občestev...“, pa tudi rastoče zanimanje za družbene probleme in s tem vedno bolj zavestno vraščanje v socialistično družbo...“

Sicer so tudi priznali, da so tajnik ali drugi odborniki dobili nad 50 pisem. S tem je vsekakor vprašljiv obstoj družbe. Število prednaročnikov je v letu 1981 padlo za 3000. Razpečali so 44.600 izvodov redne zbirke. (Meja gospodarske donosnosti je 40.000 izvodov.) 1. maja poteče rok za zbirko za 1983. Kot se že ve, je letos število prednaročnikov znatno padlo.

Nekaj pa je seja pokazala: „Nihče se ne strinja, da bi MD smela propasti. Gotovo pa je, da duhovniki ne bodo v nedogled podpirali nečesa, kar ni v skladu z vero in dejanskim stanjem, v katerem živi vernik v Sloveniji.“

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 22. apr. 82/3.

ATEISMO E DIALOGO:

KARDINAL STEPINAC, MUČENEC ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Po prihodu Tita na oblast, maja 1945, se je začela v Jugoslaviji politika načrtne ateizacije. Mladinski verouk so ovirali, duhovnike in laike so zapirali ali pobijali, tisk in radio sta napadala Sv. sedež, škofe, predvsem pa msgr. Stepinca. Po številnih neuspešnih posegih so jugoslovanski škofje objavili pod Stepinčevim predsedstvom skupno pismo, v katerem so novi režim obtožili marsičesa. To je zgodovinska čast jugoslovanskih škofov, da so povzdignili glas proti zločinom, ki so se dogajali tiste mesece po osvoboditvi.

„V imenu večne pravice,“ so izjavili, „dvigamo glas, ne samo, da se potegnemo za krivično obsojene duhovnike, temveč tudi da branimo spomin tistih tisoč in tisoč drugih žrtev, ki so bile, ne da bi se mogle kakor koli braniti, obsojene na smrt.“ Škofje so protestirali tudi proti zadušitvi katoliškega tiska, zaplembi cerkvenega premoženja, oviranju verouka in načrtnemu razkristjanjanju mladine.

Nadškof Stepinac se je zelo dobro zavedal teže svojega dejanja. „Odpustili mi bodo vse razen tega pisma,“ je zaupal nekemu prijatelju.

Po hudi tiskovni gonji so msgr. Stepinca zaprli in izročili ljudskemu sodišču v Zagrebu. V tej najvišji uri se je, kot zmeraj, znal nadškof pokazati velikega. „Obtoženi zagrebški nadškof zna ne le trpeti, ampak če je treba, tudi umreti za svoje ideje,“ je povedal pred sodniki. Potem je odgovarjal na nekatere očitke najvišjega državnega tožilca. Glavno je vprašanje svobode: pod tem režimom „je svoboda le namišljena, in ne moremo se sprijazniti s tem, da bi bili mi le sužnji brez sleherne pravice. Z vsemi zakonitimi sredstvi se bomo bojevali za spoštovanje naših pravic, tudi pod tem režimom“.

Sledil je odličen zagovor g. Politea, ki je bil v prejšnjem režimu branil Tita: vse trditve proti nadškofu Stepincu je uničil. Kljub temu je bil nadškof obsojen na 16 let prisilnega dela.

O tej sodbi je sodil pisatelj François Mauriac: „Zagrebski nadškof, obsojen na 16 let kaznilnice, je nedolžen. Ni res, da je kolaboriral z ustaši in jim pomagal. Nепrestano se jim je upiral, protestiral je proti novačenju mladine za vojsko, in javno, v svoji stolnici, proti streljanju talcev in preganjanju Judov. Obsojil je prisilno spreobračanje srbskih pravoslavcev, ki so ga uganjali bedni zaslepljenci.“

Knjiga M. Landercyja (*Le Cardinal Stepinac, martyr des droits de l'homme*, Paris, Apostolat des Editions, 1981, 317 str.) predstavlja francoskim bralcem eno najodličnejših osebnosti pojovne Cerkve.

ATEISMO E DIALOGO, Vatikan, apr. 82/6.

LE FIGARO:

USODA 8000 STALINISTOV V JUGOSLAVIJI LETA 1948

Nova odkritja o kazenskih taboriščih, kamor so bili odpeljani stalinisti, ko je Tito 1948 pretrgal z Moskvo, so sprožila v Jugoslaviji vroče razpravljanje. To daje režimu priložnost za trditve, da se je politično preganjanje vršilo vse čase v tej smeri, kar pa je že stvar davne preteklosti.

Ali bi zaščitenje jugoslovanske neodvisnosti opravičevalo gulage? To je predmet razprav, ki sta jih sprožili dve deli: Branka Hofmana *Noč do jutra* in Antonija Isakovića *Trenutek*; V njih je opisana usoda približno 8000 kominfor-

„potretna in modna fotografija“.

MARIBOR

Intesovo podjetje Mlin je dobilo nov mlin, ki je zamenjal 116 let starega. Visok je 55 metrov, stal pa je 145 milijonov dinarjev. V novem mlinu bodo namleli od dvanajst do petnajst vagonov žita na dan, kar je še enkrat več kot doslej. Zgradili so tudi nakladalno in razkladalno ploščad, kar bo omogočalo hitrejši transport.

MARIBOR

Svetilke na studenski brvi čez Dravo so pogosto tarče mladih vandalov. Vsak mesec morajo vzdrževalci javne razsvetljave obnoviti kar 60 odstotkov žarnic in steklenih bučk. Za popravilo javne razsvetljave ima podjetje Elektro posebno ekipo, ki vsako noč pregleduje javno razsvetljavo. Zato občani z veseljem ugotavljajo, da skoraj ni več svetilke, ki bi ne bila popravljena v nekaj dneh.

MURSKA SOBOTA

V prostorih kulturnega doma so odprli mednarodno likovno razstavo Pannonia 82, ki jo je pripravil muzej Savaria iz Szombathelyja na Madžarskem. Devetindvajset umetnikov treh sosednjih dežel, avstrijske Gradišanske, Železne Županije in Prekmurske, je razstavilo 93 stvaritev, predvsem slike, grafike, kipe in umetniške fotografije.

NOVA GORICA

Predstavniki sindikata delavcev papirne, lesne industrije in kmetijstva ter gozdarstva Finske so med svojim bivanjem v Sloveniji obiskali tudi Novo Gorico. V tovarni pohištva in notranje opreme

Meblo so se z delavci pogovarjali o njihovem sindikalnem delu.

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO

Osemnajst domačih in tujih slikarjev, ki so se pred nedavnim udeležili Groharjeve slikarske kolonije, so tam nastala dela razstavili v osnovni šoli. Med slikami prevladujejo motivi iz Poljanske in Selške doline ter Škofje Loke.

PORTOROŽ

Dvodnevne tečaja, ki ga je priredil zavod za socialno medicino in higieno iz Koprca, se je udeležilo okrog dvesto nameščencev slovenskih zdravstvenih organizacij. Tečaj je služil strokovnemu izpopolnjevanju na področju zdravstvene zaščite žena, otrok in šolske mladine.

PREBOLD

Tekstilna tovarna praznuje letos 140-letnico obstoja. V počastitev tega jubileja so delavci in šolarji pripravili lepo uspel kulturni večer. Ob tej priložnosti so predstavniki Delavske enotnosti podarili tukajšnji knjižnici skoraj 100 knjig iz svoje zaloge. Tudi devetindvajset metrov visok mlaj sredi mesta naj bi prebivalce še dalj časa spominjal na visok jubilej njihove tovarne.

RADENCI

Podjetje Mineralna voda je v prvem četrtletju ustekleničilo 35 milijonov litrov slatine in 14 milijonov litrov brezalkoholnih pijač. To je za poldrugi odstotek več kot lani v istem obdobju. Slatinarji pa so veliko manj zadovoljni s plačilno moralo odjemalcev, saj imajo veliko število neplačanih računov. Zaradi

movcev, odvedenih od 1948 do 1958 brez sodbe na Goli otok, „suh, ožgan od sonca in izpostavljen vetrovom“. Obe deli sta morali čakati na dovoljenje za natis več let. Ostali podobni poskusi so bili zadušeni. Ta predmet je bil za opisovanje nedotakljiv.

Isaković in Hofman si prizadevata dokazati mehanizme policijskega mišljenja, aretacije na osnovi z mučenjem izsiljenih izjav, in neusmiljeni stroj, ki je mlel ves taboriščni svet: stražniki, policisti, prisilno delo v kamnolomih, upanje na „rehabilitacijo“, svojevoljno podaljševanje zapora, pogosta smrt.

Mnogo Jugoslovancev, posebno mladih, so ta odkritja pretresla. V odprtem pismu predsedstvu KPJ je beograjski študentski list *Študent* zahteval, naj to vprašanje razčisti in naj odgovorne za ta sistem, „vreden Stalinovih gulagov“, izročijo v roke pravice.

Jugoslovanski voditelji so se brž ozdvali. „Ne sme nas biti sram naše lastne revolucije, ne Golega otoka, ker je bil posledica našega nadčloveškega boja za neodvisnost,“ je izjavil 18. februarja Mitja Ribičič. „Narave našega boja za obrambo dežele leta 1948 ni nikakor možno skrbiti na izgreda na Golem otoku,“ je zatrdil član kolektivnega vodstva Jugoslavije Petar Stambolić.

Nalogo, posredovati ljudem uradno gledanje na tisto dogajanje, je prevzel tednik *Nin*, ki objavlja podlistek, posvečen kominformu in Golemu otoku. To besedilo se napreza, da bi dokazalo tole: če so bile tam neizogibne „napake“ (slabo ravnanje, svojevoljne aretacije in pritiski na sozakonce jetnikov, naj se ločijo), je šlo pri njih le za posamične izgreda, ne pa za neko politiko. „Jetniki so bili večinoma izdajalci svoje domovine in revolucije,“ trdijo stvaritelji tistega zgodovinskega poteka.

LE FIGARO, Pariz, 3./4. apr. 82.

KATOLIŠKI GLAS: PONOSNI NA GOLI OTOK?

Predsednik SZDL Slovenije in bivši visoki funkcionar tajne policije UDBA-e Mitja Ribičič je nedavno izjavil, da se jugoslovanske oblasti nimajo od svoje preteklosti prav ničesar sramovati; tudi Golega otoka ne, se pravi taborišča, kamor so bili po resoluciji Informbiroja 1948 zaprti Stalinovi pristaši-kominformisti.

Kako je bilo na tistem otoku, danes ni več skrivnost. Lani je izšla v Ljubljani knjiga slovenskega pisatelja Branka Hofmana, kjer so natanko opisane strahote, ki so jih morali kaznjenci prestajati. Hofmanova knjiga ima naslov *Noč do jutra* in njene vsebine ni do danes nihče ovrgel. Naj navedemo kakšen odlomek!

... Dvanajsto zaslišanje: nova provokacija. Stražnik ga pripelje k zaslišanju, odide. V sobi ni nikogar, čaka, na mizi leži pištola. Petra spreleti, da bi jo zgrabil, končal trpljenje, zadnji hip se zavé, da je prazna, nastavljena zato, da bi Kovač dobil dokaz za njegove zločinske namene, povod za hujši pritisk. In potem, ko pride Kovač in mu luč naravná pred oči (oči so vnete, živci razdraženi, topa bolečina se drami), se z navidezno lahkomišelnostjo igra z orožjem, in ves čas se mu zdi: zdaj zdaj bo sprožil vanj. Vmes petdesetkrat eno in isto vprašanje.

(„S kom si se sestal?“) Z nikomer. Nisem se. Nisem.

Trinajsto zaslišanje. Štirinajsto. Petnajsto...

Ne ve več, katero zaslišanje: trenutek, ko Kovaču popustijo živci. (Zmeraj bolj pogosto mu popuščajo. Peter poveša ramo: pred tremi dnevi ga je pretepel. Z gumijevko. Modriklasi sledovi po hrbtu.) Pokliče stražarja, ki ga priveže s hrbtom na klop; pod glavo, ki mu visi navzdol, postavi umivalnik. Kovač preskusi jermenje: „Dobro.“ Potem si prižge cigareto, odide, se vrne in pravi na pragu: „Zmehčaj ga, kot je treba.“ Stražar mu vliva vodo v nosnice. Peter odpre usta, kriči. Vliva mu v usta. Peter stisne zobe. Spet skozi nosnice. In v usta. Peter hlasta, lovi sapo, hrope, čuti, da mu razganja lobanjo...

Čez pol ure, ko sta oba do krvi pretepena, vdoro stražniki v celico, zamahnejo nekajkrat sem in tja po glavah, odvrlečejo pa samo Toneta in Petra. V jazbino. To je luknja pod stopnicami, ozka in nizka, da lahko le čepiš. Brez svetlobe. Zrak prihaja skozi špranje v vratih. Po dveh urah otrdiš, čez dva dni, ko te potegnejo iz jazbine, ne moreš hoditi. V celici pa čakajo pretepači s sramotno tablo. Tone nosi okrog vratu: „Sem hujskaška svinja!“ Petra zaznamujejo z zahrbtnim izdajalcem...

Čez mesec dni transport. Sredi noči jih vržejo iz spanca, vkleenejo po dva in dva, odpeljejo na tovarno postajo, vse naokrog je zastraženo. Stlačijo jih v živinske vagone. Proti jutru, ko se dani, potegne vlak. Ugibajo: kam? ... Kaže, da proti morju ... Vročina pritiska. Niti kapljice vode. Lakota. A žeja je hujša. Razbijajo. Stražniki grozijo. Ne zaleže, dokler ne zaslišijo rafala ... Kolesa drdrajo ... Vlak se ustavi ... Lokomotivo izklopijo ... Odpirajo vagone. Topotanje nog in priganjanje. Napeto čakajo, kdaj pridejo na vrsto. Potem se odpre pri njih: luč jih oslepi. Ukaz: „Ven! Po dva in dva! Tec!“ Tečejo po pomolu, med stražniki, ki stojé v vrsti in tolčejo z gumijevkami. Na koncu štirideset-metrskega pomola je zasidrana ladja, lesena tovarnjača s temnim dnom, skačejo vanjo, kot bi skakali v žrelo morskoga psa ...

Na bregu morajo v vrsto ... Mahoma se za vzpetino oglasi kričanje ...

Potem se na vrhu prikažejo kaznjenci: siva, mršava čreda razcapancev se vali proti njim, vsak ima kaj v rokah. Petru se zdi, da jim hité v nori obsedenosti naproti ... Ob poti, ki pelje iz pristanišča med skale, se postavijo v dve vrsti, čakajo.

Njihovo kričanje postaja razumljivo: zmerjanje in psovke leté na prišlece. Novincem, ki napol zvedavo napol prestrašeno strmé vanje, kažejo nerazumljivo in nerazumljeno sovraštvo ... Ko se vrsta novincev pomakne do kaznjencev na otoku, začno z vseh strani padati udarci nanje. Nastane zmeda: prvi se skušajo čimprej prebiti skozi kordon pretepačev, ki jih psujejo z izdajalci, prodanci, svinjami in barabami, zadnji omahujejo in nagonso iščejo, kako bi obšli ta križev špalir. Pa se ne da. Peter ... teče. Z vseh strani ga tolčejo s koli, kamenjem, teče skozi podivjano vrsto, nagonso drži roke na glavi, pade, se vleče po vseh štirih, potem ga z brcami poženejo naprej ...

... ko je nekdo zbežal, nihče ni opazil kdaj, vsi so le vedeli, da je norost: tudi dober plavalec se ne bi prebil do obale, kaj šele onemogel okostnjak. In oblačna noč: senjska burja ... , metrski valovi ... Vrgli so jih s pogradov, nagnali v morje. Okrog otoka so vozili motorni čolni s prižganimi lučmi in iskali ubežnika, oni pa so stali do pasu v mrzli vodi, valovi so jih bičali, jih spodnašali ... Ura, dve, tri — do jutra. In v teh urah so jim morski valovi razjedli hrbte do krvi, v živo meso se je zažrla sol. Noge so jim ledenele, na plečih je žgala žerjavica ...

Iz morja so morali zjutraj naravnost v kamnolom. Veriga brezumja je tekla naprej: na krvava pleča so si naložili kamenje in se opotekajoč vlekli kot sence po spolzki potki v hrib: če je spodrsnilo komu, je padel tudi tisti za njim, kolona je obstala, zadnji so suvali prednje, prednji preklinjali zadnje. Na vrhu so odvrgli vsak svoje breme, se zvalili po strmini navzdol, si spet naložili in riniili v hrib. Ko so prenesli vse kamenje na vrh, se je kolesje obrnilo: zdaj so ga morali nositi z vrha v kotanjo ...

Ladja je zaplula mimo svetilnika, se nagnila in ostro zavila v reško pristanišče. Ko so spustili most in je čakal v vrsti, ga je prevzela taka slabost, da je mislil: nikoli ne bom zmogel teh nekaj korakov do brega ...

Pustili so ga, da je stopil iz ladje, se izluščil iz množice, popil kavo.

Pustili so mu nekaj korakov po cesti.

Pustili, da se je razgledal po voznem redu.

Več mu niso pustili.

Dva sta stopila k njemu.

„Dokumente. Mh. Pravkar spuščen. Kar lepo z nama in nobenih neumnosti.“

izredno visokih proizvodnih stroškov in velikega povečanja cen steklenic, zamahškov, pralnih praškov, sladkorja in kislina, so kljub pridnosti „pridelali“ kar 33 milijonov dinarjev izgub. Šele 20. aprila so dobili dovoljenje za 20-odstotno povečanje cen svojih izdelkov.

RADLJE

Ta obdravski kraj je bil na sam krajevni praznik razglašen za mesto. Na slovesnosti ob podelitvi naziva mesto so posameznikom, društvom in šolam podelili priznanja za njihovo prizadevanje na kulturnem in športnem področju. Sredi mesta so odkrili spomenik, ki simbolično prikazuje boj slovenskega ljudstva proti potujčevanju.

SEMIČ

Belokranjski vinogradniki so tudi letos pripravili razstavo svojih vin. Strokovna komisija je dobila v oceno 86 vzorcev, od katerih je bilo 41 belih, 36 črnih in 8 rdečih vin. Pripravili so tudi razstavo vinogradskih pripomočkov in kuhinjske, za katero so pripravile kuharice okoli sto tipičnih domačih jedi. Poučna je bila tudi razstava pogrinjkov. V istem času pa se je zbralo okoli 600 belokranjskih vinogradnikov na strokovnem posvetovanju.

SLOVENSKE KONJICE

Osemdeset milijonov dinarjev je stal zdravstveni dom, za katerega so občani dolga leta zbiral denar v obliki samoprispevka. V novem domu so tri splošne in tri obratne zdravstvene ordinacije, ambulanta, dispanzer za žene ter otroški in šolski dispanzer. V stavbi je tudi rentgenski oddelk ter oddelk za zobozdravstvo in zobno tehniko.

ŠENTJERNEJ

Šolsko športno društvo na osnovni šoli se je na raznih tekmovanjih kar dobro odrezalo. Na šolskem prvenstvu v atletiki so med enajstimi ekipami osvojili tretje mesto. Na občinskem prvenstvu v namiznem tenisu pa so zasedli drugo mesto.

ŠENTJUR PRI CELJU

Celjsko podjetje EMO je na tem manj razvitem področju odprlo novo tovarno energetske opreme. V novih proizvodnih prostorih je našlo 250 delavcev zaposlitev, kar je za ta kraj, od koder se vozi vsak dan 2500 ljudi na delo v Celje, zelo pomembno. Izdelovali bodo predvsem dele za kotle, ki jih je EMO doslej uvažal. Računajo, da bodo z izdelki te nove tovarne prodri predvsem na tržišče v tretjem svetu. Podjetje EMO je vložilo v to tovarno 540 milijonov dinarjev.

ŠMARJE PRI JELŠAH

Devetčlanska komisija vinarških strokovnjakov je na letošnji pokušnji vin tega vinorodnega okoliša ocenila 186 vzorcev belih in rdečih vin. Med njimi je bilo 6 vzorcev laškega rizlinga, 14 modre frankinje ter 2 vzorca žametne črnine. Ostali pa so bili mešane sorte. 66 odstotkov vinskih vzorcev so ocenjevalci uvrstili med namizna vina, 28 odstotkov pa med kakovostna vina, nekaj pa so jih zaradi slabega kletarjenja izločili.

VELENJE

Lanskoletni rekordni izkop lignita je vzpodbudil rudarje, da so tudi v prvem četrtletju letos močno zavihteli krampe. V tem obdobju so izkopali 318 tisoč ton premoga in tako izpolnili že 28 odstotkov letošnjega načrta.

„Zakaj?“

„Vse boš zvedel.“

Odpeljali so ga. Tam je zvedel...

Pa je bilo čisto preprosto, v skladu s predpisi in zakoni. Koliko časa je bil tam? Dve leti. So ga spustili? So. Potemtakem ni zadržkov za novi dve leti. Jasno?

Naslednji dan so ga vklenjenega odpeljali na ladjo. Ladja se je vračala na otok...

Bralec *Primorskega dnevnika* in Hofmanovega romana bi rad rekel predsedniku SZDL Slovenije: „Ne, tovariš Ribičič, na kaj takega ne morete biti ponosni. Sicer je lahko tudi Stalin bil ponosen na svojo Kolymo in Hitler na svoj Mauthausen...“

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 18. mar. 82/2.

KATOLIŠKI GLAS: SPOMENIK ŽRTVAM JALTE

Po 35 letih so Angleži le na neki način priznali svojo krivdo in soodgovornost za množično izročanje protikomunistov komunističnim vladam v letu 1945. Gre za dva milijona vrnjenih Rusov, kozakov in Jugoslovancev, številko, ki jo Angleži danes sami priznavajo.

Že leta 1976 je skupina poslancev britanskega spodnjega doma dala pobudo za postavitve spomenika žrtvam jaltskih dogovorov. 6. marca letos je bil ta spomenik odkrit. Stoji nasproti Victoria-Albert muzeju na Thurloe Square, South Kensington.

Odkritje spomenika so med drugimi počastili poslanci konservativcev, laburistične in liberalne stranke. Spomenik je blagoslovil londonski protestantski škof, ni pa bilo na žalost predstavnika kardinala Humea. Ruski emigrantski zbor je pri tem zapel nekaj žalostink. Glavni govornik je bil sir Brain; ta je prvič v javnosti priznal britansko odgovornost pri vračanju antikomunistov, katerim se je zgodila vnebovpijoča krivica. Napis na spomeniku pa o tem še sramežljivo molči.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 22. apr. 82/1.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: JUGOSLOVANSKO-SOVJETSKE KUPČIJE

Trenutno je Sovjetska zveza z okrog sedem milijard dolarji v obeh smereh ali 30% celotnega obsega zunanje trgovine najvažnejši jugoslovanski trgovski partner. Tudi pri dobavi težkega orožja se mora zaradi pomanjkanja deviz Jugoslavija še naprej oslanjati na Sovjetsko zvezo.

Ta gospodarska enostranost jugoslovanski strani očitno ni povsem pogodu. Medtem ko ni bilo doslej zaradi tega nikakršnih poskusov političnega pritiska, je začela sedaj Sovjetska zveza stavljati na gospodarskem področju določene zahteve. Za letos je terjala spremembo ustroja jugoslovanskih pošilk: namesto naprav več živil in porabniškega blaga. Te proizvode bi Jugoslavija prav lahko oddala tudi na Zahodu ali pa v zamenjavo za surovine v tretjem svetu. Vrh tega so Sovjeti Jugoslovancem, tako kot ostalim vzhodnoevropskim deželam, za 1982 skrčili dobavo nafte. Okrog pol nafte uvaža Jugoslavija iz Sovjetske zveze. Če se Sovjetom zahoče, lahko vsekakor ustvarijo iz teh gospodarskih zvez sredstvo političnega pritiska.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 24. apr. 82/6.

ivan tavčar:

visoška kronika

Lepega večera je prišla na Visoko Pasaverica. Vsa omagana je zaprosila za prenočišče. Za vnučkinjo Agato je izročila pozdrave in denar. Povedala je, da so doma lepo živeli, dokler ni odšel mož na vojsko.

Zopet je morala počivati, ker jo je nadlegovala sapa in beseda ji je zastajala.

Potem je pripovedovala: „Pa se je le oglasil. Poslati mi je dal pismo, v katerem je bilo zapisano, da so cesarski pri Nördlingenu dosegli veliko zmago, da so na kosce razsekali prav mnogo protestantov in da so tudi ujeli precejšnje število švedskih generalov — upam, da so jih obesili po smrekah — ter uplenili veliko bagaže in drugega blaga. S pismom mi je mož poslal denarja, da nisem bila več v breme svojim sosedom. Tudi pozneje mi je še pošiljal, da sem lahko izhajala. Po zanesljivih ljudeh mi je sporočil, da iz vojske toliko prinese, da bomo sezidali in pokrili novo hišo, da nam ne bo treba živeti, kakor živi zverina po šumih.“

Pretakala je solze.

Ko se je oddahnila, je nadaljevala takole: „A vojski ni hotelo biti konca. Divjala je še deset ali štirinajst let, dokler se nista cesar in kraljica toliko sprijaznila, da sta se začela razgovarjati o miru. Res sta sklenila mir in vojska je hitela v svoje vasi. Marsikdo se ni povrnil, ker so njegove kosti obtičale ali na Saksonskem ali bogve kje. Mojega smo pričakovali, pa ga ni bilo od nikoder. Obupavala sem že, da ga nikdar več ne bo. Kar so nekega dne prinesli pastirji v vas novico, da leži na samotnem kraju gori v gozdovih truplo ubitega Šveda. Ne morem vam povedati, kako me je pri ti novici nekaj pretreslo, nisem vedela, zakaj. Ko smo dospeli tja, kjer je ležal mrlič, smo vsi spoznali mojega moža. Ko so ga prevrnili

in obrnili, je imel na hrbtu grdo rano, pri kateri mu je bilo odteklo življenje.“

Plašno je gledal moj oče izpod čela in neprenehoma je premikal prste na rokah, ki jih je bil položil na mizo.

„Tako so splavali,“ je govorila Pasaverica, „naši upi po vodi. Ostali smo berači in drugega upanja nisem imela kakor upanje na svojega sina. Ko je dorastel, se je oženil z deklico poštenega imena. Pa Bog me je še vedno tepel. Prišla je bolezen in oglasila se je skoraj v vsaki hiši; v eni in drugi je pograbila vse, kar je bilo živega. Tudi sin in njegova žena sta morala umreti. Vse, kar sta mi zapustila, je bilo otročje, ki je komaj migalo z rokami in nogami. To otročje je bilo krščeno na ime svete Agate. In ta otrok se je zakopal tako globoko v mojo dušo, da sem ga imela rajši kot svoje lastno življenje. A mala Agata je hotela jesti in le jesti. Svojo staro mater je poglala po svetu, da je zbirala vinar za vinarjem, da je stradala, samo da nedolžni otrok ni stradal. Nikar ne povprašuj, Polikarp, čemu me vrag goni po svetu, da se med vami peham. Pri vašem platnu se da še nekaj zaslužiti, in ko bi bil ti na mojem mestu, bi ne delal drugače. Tudi ti bi brodil po svetu, da bi pristradal kos kruha otroku, če bi ti za sinom ne bilo ostalo drugega kot revno otročje.“

Pograbila jo je jeza in pričela je preklinjati morilca svojega moža.

„Stokrat bodi prekleta roka, ki mi je usmrtila moža! Če še živi, naj se mu suše udje in črvi naj ga žro pri ži-

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Izidor Khallan, rojen leta 1664 na Visokem, pripoveduje svojo zgodbo.

Njegov oče Polikarp, mogočen kmet, je bil čudaški, trd in surov človek, po veri pa luteran. Mati Barbara je bila silno dobra. Tudi z bratom Jurijem se je Izidor razumel.

Oče je poslal Izidorja v Škofjo Loko, da se je izučil za kovača. Po treh letih se je vrnil domov. Medtem mu je umrla mati.

Ko mu je bilo 26 let, ga je poslal oče k Wulffingovim, da se zmeni za poroko z Margareto. Zmenili so se.

Gigani so napadli Visoko, da bi se polastili denarja. Khallanovi so napad odbili. Pri tem je puščica hlapca Lukeža smrtno zadela. Preden je Lukež umrl, mu je Polikarp priznal, da ga je ogoljufal za denar, ki naj bi ga v vojni ukradel neki Schwarzko-bler.

vem telesu! Če je pa mrtev, naj tiči v tistem kotu pekla, ki je najbolj razbeljen, in hudičevi hlapci naj noč in dan vlečejo kožo z njega! Kako drugače bi bili živeli, ko bi bila božja roka poprej zadavila tega morilca! Tako pa mora deklica služiti pri tujih, četudi poštenih ljudeh. In jaz umiram v tujini in Agate ni pri meni. Želela bi, da bi me ta prekleti človek videl v tem trenutku, ko toliko trpim in ko tako težko umiram. Vse je pokončal: moža, Agato in mene. Preklet bodi za vse večne čase! Preklet bo, ker ga preklinja vdova, ki umira."

Pri teh nekrščanskih besedah so se mi skoraj ježili lasje. Ko je nehala preklinjati, je vprašal oče — verjemi mi, da je bil bled kot sneg v zimi — nekako trepetaje: "Kje si pravzaprav doma, Pasaverica?"

"Tista vas," je zaječala, "se imenuje Eyrishouen."

Kakor bi ga zadela strela, se je vzdignil Visočan in iz za table na steni je izvlekel kup starih listin, ki jih je ondi spravljaj, dobro vedoč, da takih reči nikdo ne ukrade. Te listine je premetaval po mizi in iskal in iskal je, dokler mu ni obtičal med prsti star, umazan listič. S tega lističa je moral nekaj prav pazljivo brati, ker so mu pri tem buljile oči kot dve jabolki izpod čela.

S svojim preklinjanjem si je bila Pasaverica olajšala dušo. Mirno in brez jeze je še tole povedala:

"Včeraj, ko sem hodila čez Gabrško goro tu-sèm na Visoko, me je prehitela noč, da nisem več prišla do človeškega selišča. Prenočila sem pod božjimi zvezdami in prav hitro sem zaspala. In glej, v sanjah se mi je prikazal moj mož. Bil je bel kot vosek in vsa obleka na njem se je svetila. Šel je brez greha iz življenja, ker dobro vemo, da prevzame morilec vse grehe tistega, katerega je umoril. Torej brez greha se mi je prikazal moj mož in svetil se je, kakor se sveti sonce na nebu. Takrat mi je govoril: 'Marija, po té sem prišel.'"

In še enkrat je ponovila: "Marija, po té sem prišel."

Tedaj je oče zahropel: "Pasaverica, ali je to pravo tvoje ime?"

Odgovorila je: "Tako mi pravijo v ti deželi. V resnici pa se pišem za Schwarzkoblerico, ker je bil Jošt Schwarzkobler moj pravi mož."

Oče ni ničesar odgovoril. Kot posekana smreka je teletnil po klopi, s klopi pa na tla. Obležal je in kri mu je zalila črni obraz, in hropel in hropel je, prav kakor da ga je zadel in zdrobil težak udarec.

Na lističu, ki je bil star in zamazan, je bila okorna roka zapisala: "Jobst Schwarzkobler aus Eyrishouen". Komaj se je razločevala črka od črke, pa menda je bil danes sam Gospod Bog prenovil črko za črko, da se je vsaka Polikarpu Khallanu lesketala nasproti, kakor se nam lesketa zvezda z jasnega neba.

Tist večer pa vendar še nisem vedel nič gotovega in ne vsega.

Drugo jutro smo dobili Marijo Schwarzkoblerico mrtvo na klopi...

Oče se je zavedel še tisti večer. Lezel je, kakor bi bil vinjen, po stopnicah v gornjo hišo in zlezal v obleki na posteljo. Tako je ležal še zjutraj, ko sem prišel

BLED se slej ko prej nudi, da postane spet božja pot, kot je bil včasih.

k njemu in mu povedal, da moram v Loko, ker je dan sv. Ahaca. Nič mi ni odgovoril, samo mignil mi je, da sem sedel na stol pri postelji.

Gledal je venomer proti stropu; le tu in tam je pogledal tudi proti meni. Njegov obraz je bil izpremenjen, a tudi njegovo oko se je bilo izpremenilo. Nekoč je padlo z visoke strehe mače in si zlomilo hrbtišče, tako da je zadnji del telesa vlačilo za sabo. Čisto tako je gledal oče, kakor je gledalo tisto mače, ko je vlačilo hromo telesce za sabo. Morda se je svojega stanja popolnoma zavedal, prejkone pa se je v njem le na pol zavedala ohromela in polomljena duša.

Jecljal je: "V Loko? Le pojdi v Loko, a marsikaj je drugače. Jeremiji ne bo všeč, pa se ne da popraviti. Sporoči mu, da je premalo, kar ponuja. Všeč mu ne bo, a mu ne morem pomagati, premalo je."

Dodal je še tole: "V Loko poišči strojarjevega Valentina! Povej mu, da čem imeti Trubarja. Bolje mi bo, če bo tekla čista božja beseda kakor olje v mojo dušo."

Obmolnil je in se iznova zagledal v strop.

Nekaj časa sem še čakal, a ko se oče ni več oglasil, sem odšel, sedel na konja in odrinil proti mestu. Tam je bil na dan sv. Ahaca precejšen semenj. Dohajal sem sejmarje, ki so nosili mehove in vreče ter sopli proti Loki, da bi prodali, kar so pridelali.

Oče mi ni hotel iti iz spomina, oče, ki sem ga bil pustil doma v taki revščini in osamelosti. Kaj je bilo s tem Joštom Schwarzkoblerjem, o katerem do sedaj nisem vedel, je li bil kdaj na svetu ali ne? Včeraj pa se je

vzdignil iz svojega groba in na Visoko je prišel. Dvomiti nisem mogel, da mora tičati med njim in očetom nekaj strahovitega, kar je vezalo živega na mrtvega.

V tem premišljevanju sem prijezdil do dvorca, ki mu pravimo „Schefferten“ in ki leži sredi pota od Visokega do mesta. Posedstvo ni veliko in nima pravice do posebne desetine in znatne tlake. Neslo je toliko manj, ker so ga lastniki zanemarjali in slabo obdelovali. Dolgo časa je bil lastnik tega dvorca gospod Pečaher, imeniten kranjski deželan in bogat graščak, ki je loškim škofom dostikrat posojal denar. In denarja so ti gospodje vedno potrebovali, ko so morali pred Švedi tolikokrat bežati. Sicer pa se govori, da je zakriviljena škofova palica slab gospodar in da jo goljufa, kdor jo hoče. Gospodu Pečaherju Schefferten ni bil več všeč in pred letom ga je prodal Skarlikijevim dedičem, ki so menda dobili po ljubljanskem škofu dosti denarja. Pa tudi po ti prodaji je ostal dvorec zapuščen. Če si jezdil mimo, nisi videl človeka laziti okrog vogla. Le redko se je pripetilo, da se je prikazala v bližini poslopja stara dekla ali še starejši hlapec.

Danes pa je v moje veliko začudenje vodil mlad hlapec osedlanega konja po dvorišču in prav tik tovrnega pota je stala mlada ženska, oblečena, kakor se v naših dneh oblačijo grajske hčere. Bič je imela v roki in gotovo je ravno hotela sesti v sedlo. Ne rečem, bila je čednega lica in polnega telesa, a tudi ošabna je morala biti, ošabna in predrzna. Gledala me je nekako zaničljivo, a vendar tako, kakor se nikakor ne spodobi sramežljivemu mlademu dekletu. Prav nič ni povesila oči, ko sem predrzno odgovarjal njenim pogledom. Kdo je bila ta ženska?

Okrog desete sem dospel do mestnih vrat. Vratarju sem plačal mitnino, ki jo je imelo tisti čas v zakupu loško starešinstvo. Na trgu je bilo že mnogo prodajalcev in vreča je stala tik vreče. Mestni pisar je pobiral tržnino in pristojbino za tlak, kar so vsi ljudje prav neradi plačevali. Tudi nekaj graščakov je postavilo svoje pridelke na prodaj, pa niso plačali tržnice, ker uživa graščak vedno svoje predprave.

Konjiča sem spravil v hlev pri Wohlgemuetu in nato, ko se je kupovanje in prodajanje imelo ravno pričeti, sem stopil zopet na trg, da poiščem strojarjevega Valentina, da mu sporočim, kar mi je bil oče zaukazal.

Ravno tedaj je prikorakal med množico Mihól Schwaiffstrigkh in velik boben je nosil s sabo. Postavil se je sredi trga, zabobnal in nato oklical, da daje v imeu gospoda barona Janeza Krištofa Mändla, grajskega glavarja in pooblaščenca premilostljivega kneza in škofa v Freysingu, vsem in vsakemu v vednost, da bo danes odprta grajska Kašča in da se na trgu ne sme prodajati, dokler se bo prodajalo v Kašči.

Kakor bi dregnil v osje gnezdo, tako so se razvneli prodajalci in kupovalci. Ugovarjali so in predvsem so zahtevali, da naj jim vrnejo tržnino, ki so jo plačali v pričakovanju, da bo mogoče prodajati blago. Tudi meščani so se jezili, ker so rajši kupovali za nižjo ceno, dobro vedoč, da škof v svoji Kašči zahteva višjo ceno in za slabše žito.

Prihrumeli so na trg peki, oštirji in med njimi znani

pretepač Bergant iz Oslovske ulice. Prihrumeli so tudi drugi, ki so se vsekdar pridruževali zabavljacem, in najsi so jih sejmi malo brigali. Množica je šumela kakor čmrliji pod mahom.

Prvo besedo je imel zelo star kmetovalec. Hodil je od gruč do gruč in vpil: „Pa se vam je spet usedel na prazne buče, loška teleta! Se vam bo še večkrat, ker vas pozna, da bi zobali pesek, če bi ga vam namesto prosa natrosil pred prazne gobce. Vi mislite, da žrete meso, kadar tlačite smojke v se.“

Tako je brez vsakega strahu udrihal po loškem prebivalstvu, dokler se ni oštir Bergant zadril nad njim: „Kaj pa bi ti storil, šema stara?“

„Kaj bi storil?“ je odvrnil oni. „Tožbo bi začel, tožbo z največjim pečatom. In prav kmalu bi spokoril vašega škofa. Ej, loške smojke, še so na svetu naši deželni stanovci, še je tu nemški Gradec in tudi cesar še živi, ki je vendar nekaj več kot vaš škof, ki vas, ovce, samo striže. Da, take ovce ste vi, loški meščani — kaj pravim meščani, vi, loški tepci!“

Mihól Schwaiffstrigkh, ki je bil medtem prebobil vse mesto, se je zopet vračal po trgu in se ustavil pred stari kričanjem.

„Alo, Jernač Schiffrer,“ ga je ogovoril, „si že spet tu! Bi že spet rad imel kako novo pravdo, da bi nabiral mast, kakor si jo nabiral takrat, ko so se kmetje pravdali zaradi tlake? Dobro te poznam. Masten ptič si, mast pa si si nastrgal od kmetov, katere odiraš huje kakor vsak graščak, ti lakotni vojvoda!“

Takoj se jih je nekaj oglasilo in dajalo prav Mihólu Schwaiffstrigkhu, tako da je pravdarski vojvoda utihnil. Morala je spregovoriti tudi neka ženska, neka Ločanka, ki so bile od nekdaj od vraga sitne in jezične. Hitela je: „Jezus, Jezus, kako je zabavjal čez našega škofa in gospoda. Kakor bi bila skupaj krave pasla. Mihólca, povej to na gradu, da se zapiše! Jezus, Jezus!“

Vprašam Wohlgemuet, ki ga je bila radovednost prignala med množico — in kdo ni bil radoveden v Škofji Loki! — kdo je ta kmetič, ki je tako zelo brusil svoj jezik po trgu.

Wohlgemuet mi je odgovoril, da je to vojvoda Jernač Schiffrer iz Bitnja, ki je svojčas vodil pravde podložnikov proti škofoma Vidu Adamu in Albrehtu Sigismundu.

„Kaj?“ se je razkačil bobnar, „čez škofa je zabavjal in v nič deval našega najboljšega gospoda? Kaj?“

Srdito je gledal Mihól okrog sebe.

„Kdo ve kaj natančnejšega povedati? Kakšne besede je govoril? Morda je še kaj po tleh pljuval? Kdo bo pričal?“

A nikdo se ni hotel oglasiti, in izginila je še celo ženska, ki je poprej klicala Jezusa.

Kmetič pa ni izgubil poguma. Na vse pretege je vpil: „Da ne počiš, Mihóla, potem bi po trgu preveč smrdelo!“

Prerila se je skozi množico do kričarja starka in zajokala: „Ali se moraš zmeraj prepirati, Jernač, ko vendar veš, kako je? Konec bo spet ta, da te potegnejo na grad, in koliko je od tedaj, ko si zadnjih šest tednov presedel gori? Pšenico bo treba sejati, steljo bo treba

SV. TROJICA v Slovenskih gorah — sedaj Gradišče — je bila včasih zelo obiskovana božja pot: na leto je prihajalo 70.000 romarjev.

pripraviti, in vse to naj sama preskrbim, če te potegnejo v grajsko ječo? Pet otrok imaš, vsi so že odrasli, in zadnji čas je, da se enkrat spametuješ in da prideš do prave zavesti, da Schiffrer ne bo močnejši, in naj živi tisoč let, od škofa na gradu.“

„Molči, žena!“ se je odrezal Schiffrer, pravdarski vojvoda loških podložnikov. „Kar ti veš, vem jaz tudi. Samo tega nočem, da bi piškavi grajski gospodje mislili, da se jih bojim. Prav nič se jih ne bojim in nič bi se jih ne bal, če bi ne imel na svoji strani tudi deželnega glavarja. Pa ga imam, da veš, Mihóla!“

Po teh besedah se je Schiffrer s svojo ženo oddaljil, ker mu je loški tlak postajal vendarle prevroč, posebno ko je opazil, da prihaja gospod Blaž Triller. Ta je bil v tistem času za mestnim sodnikom in za grajskim pisarjem prvi gospod v mestu, ker je bil žitničar pri grajski Kašči. To je bila dobra in pomenljiva služba, ki je čedno redila vsakega, ki jo je imel. Tudi Blažu je bila zredila precjé obsežen trebuh, ki je z veliko težavo počival na dveh kratkih nogah, kar se v Loki pri spitanih meščanih dostikrat opaža.

Gospod žitničar je prisopel po trgu in klical množici: „Pokorščino, ljudje, pokorščino! Kam pridemo, če ne izkazujemo pokorščine gosposki, ki nam je od Boga postavljena? Žitnica je odklenjena, Kašča je polna, takega žita ni na svetu, kot je pri meni v Kašči. Kašča je odklenjena in do treh bomo prodajali. Potem boste pa tudi na trgu prodajali in nikdo vas ne bo motil.“

„Kdo bo potem še kaj kupoval,“ se je nekdo ujezil, „če boš ti poprej vsiljeval vsakemu desetinko ‚zadnje‘ žito?“

„Ljubi prijatelj, ga je zavrnil žitničar sladko, „če ti trg v Loki ni všeč, je mestni zid tako zidan, da greš lahko

pri mestnih vratih tja, od koder si prišel. Kako naj naši gospodje škofje, kako naj mi, ki smo njihovi služabniki, živimo, če ne bo graščina vsaj nekaj donášala? Kaj pa mislite, da škof nima nikakih plačil? Kdo pa plačuje kontribucije, navadne in nenavadne, ker teh hudičevih vojsk ni nikdar konca? Kaj plačujete vi? Škof pa plačuje, da je črn! Čemu torej godrnjate? . . . Torej, žitnica je odprta; kdor hoče dobiti dobrega žita, naj pride v Kaščo! Tako je. Na trgu pa ne bodo prodajali! Tako je.“

In res so se morali podložniki in meščani vdati. Le pek Feguš, ki je vlival svete hostije in jih prodajal župnikom v obeh dolinah, je pritrdjeval: „Res je, gospodje morajo tudi živeti.“ Njemu je bilo lahko govoriti: če se je podražilo žito, je podražil svoje oblate, in to za več, kot se je bilo žito podražilo.

Pri strojarju sem dobil Valentina v njegovi mali sobici. Pred njim je ležalo sveto pismo, ker druge tako velike in debele knjige ni na svetu . . .

Sprejel me je neprijazno, kakor je bila njegova naveda.

Povedal sem mu, da je oče na Visokem hudo zbolel, da kliče Trubarja, in če on ve, kje je dobiti tega Trubarja.

Šinil mu je ogenj v mrtvi obraz in odgovoril je: „Odidi in podaj se po svojih opravilih, če jih imaš kaj v mestu. Trubar pride! Polikarp umira, ker mora človek umreti, dasi ne ve ne dneva ne ure. Celega časa, kar je živel Adam, je bilo devetsto trideset let, in je umrl. Set je živel devetsto dvanajst let, in je umrl. Enos je živel devetsto petdeset let, in je umrl. Sedaj je prišel na vrsto Polikarp, in bojim se, da je njegova duša preobložena s tovorji, pa kliče po božji besedi in po resničnih služabnikih te besede. Trubar pride!“

Ko sem se vrnil v gornje mesto, je bila večina prodajalcev že odrinila. Samo najtrmoglavnejši in najrevnejši so vpili, da naj jim vrnejo plačano tržnino. Ta zahteva je ostala brezuspešna, ker so nezadovoljnejšem odgovorili, da lahko prodajajo, ko se bo grajska Kašča zaprla.

V Wohlgeuetovi gostilni me je pričakoval Jeremija Wulffing s svojo hčerjo. Tudi sinova sta že sedela pri mizi. Oče je kazal veliko zadovoljstvo, sinova pa nista bila nič kaj pri pravi volji.

Margareta mi je prihitela naproti in mi izročila listič, na katerega — za kar sem jo bil prosil — je bila zapisala pesem, ki jo je pela stara mati oni večer.

Brata sta takoj zaklicala, da naj pride k mizi nazaj in da naj se ne ponuja, ker je danes tržni dan za žito, ne pa za ženske.

Staremu se je podaljšal obraz, ko je videl, da ni očeta, ki bi bil moral priti, če so hoteli kaj zapisati in podpisati.

„Kje je vendar ostal Polikarp?“ je vprašal ostro. Menil je prejkone, da je oče še na trgu in da pride vsak hip za mano.

Prisedel sem k mizi in odgovoril: „Ne bo prišel.“

„Ne bo prišel?“ so se začudili oče in sinovi.

Nadaljeval sem: „V postelji leži bolan in še nekaj drugega je.“

Staremu je kar sapo zapiralo. Sinova pa sta stiskala pesti.

Znanci pri sosednjih mizah so zvijali vratove in napejnili ušesa, da bi jim ne ušla najmanjša beseda.

„Kaj je to drugo?“ se je začudil Jeremija. Pri tem se je oziral proti stropu, prav kakor bi hotel poseči po brezovki, ki mu je tičala doma za tablam.

Margareta je bila bleda, in občutila je, da se stvar ne bo končala dobro. Za zaroko se je lahko dogovoriti, razdreti jo je pa težko, posebno če je bila sklenjena v tako imenitni hiši, kakor je bila hiša Jeremije Wulffinga.

Zopet sem se oglasil: „Nepričakovane reči so se pripetile in oče bi bil skoraj umrl. Očetove besede pa pravijo, da premalo ponujate in da iz dogovorjenega ne bo nič, tudi če bi obljubili več. Bog je stopil vmes in naš oče se je premislil.“

Dobro vem, da bi bil Jeremija Wulffing rajši pretrpel udarec v obraz, in to pred celo družbo, ki je bila okrog njega zbrana in ki je vedela, da mož hčer, kot da je moral poslušati besede mojega poročila. To poročilo je bilo za njega, ošabnega, imovitega nemškega kmeta, pekoča sramota. Še prej kot je mogel odgovoriti, sta sinova vzkripela: „Taka sramota! Ne bomo je požrli!“ In že sta po stari navadi tolkla po mizi.

Kakor plah zajec iz repe sem se dvignil od mize in gledal, da odnesem telo iz nevarne družbe. Cela gostilna se je pridružila Wulffingovim in kričala name.

Odnese sem svoje bojzljive pete na trg pred pivnico, kjer pa sta me že dohitela Marks in Othinrih. Klela sta, potem pa so padali udarci po meni kakor toča, da sem kar čutil, kako so mi rastle bule po glavi in drugod. Nekoliko sem se branil, vpil pa nisem, ker sta že onadva dosti kričala.

Ko smo se tako pretepali, je stal naenkrat pred nami majhen možiček in tolkel z drobno španjolsko paličico ob tlak: „Tu se tepó — gvardija! — kje je gvardija? Jezus in Marija! Pred mojim nosom se tepó!“

Opazil sem, da si je z roko popravljal trivogelni klobuček, da bi mu ne padel z glave. Tudi sem še opazil, da je imel tanki vrat ovit z belim blagom, na prsih pa velik kup čipk, posutih s tobakom, s katerim je polnil svoj špičasti nos. Bil je baron Mändl, tedanji grajski glavar, in lahko zapišem, da se ga je bala vsa Loka.

Prejšnji glavar, katerega imena ni mogel nikdo izgovoriti, je bil siten, baron Mändl ali, kakor so ga tudi imenovali, baron Flekte, je bil še sitnejši. V svoji oholosti je zahteval, da so ga morali grajski podložniki pozdravljati tako, da so se s kolenom pripognili pred njim in obenem položili roko na prsi ter mu torej dajali čast, ki se daje samo Bogu v cerkvi. Če mu ni kdo izkazal zahtevane časti, je pričel grajski glavar kričati: *flecte! flecte!*, kar se menda latinsko toliko pravi, kakor po naše: poklekni! poklekni! Zatorej so mu ljudje dejali „glavar Flekte“.

Komaj sta ga ugledala Wulffingova fanta, sta bila že s koleno pri tleh in z rokami na prsih.

Mändl ju je vprašal, kdo sta. Ponižno sta odgovorila, da sta Nemca, sinova Jeremije Wulffinga iz Davč.

Odgovor ga je zadovoljil: „Nemca? Dobro. Napadena sta bila. O tem ne dvomim, ker vem, da se moji Nemci ne pretepajo.“

Obrnil se je k meni: „Ti nisi Nemec?“

Odločno in brez strahu sem odgovoril: „Nisem.“

Odgovor ga je razkačil in hripavo je vpil: „Flecte!“

A če bi mi glavo odrezali, v tistem hipu bi ne pokleknil, tako zelo se je v meni uprla poljanska kri. In če bi morda stal pred mano sam škof, bi ne hotel poklekiniti,

SLOVENSKE GORICE so prav v svoji skromnosti tako zelo domače.

BELA KRAJINA se bi lahko imenovala „bela“ ne le zaradi bele ljudske noše, ampak tudi zaradi belih brez.

nikar pa pred njegovim oskrbnikom, ki je živel od desetine in davščin, ki jih je moral pobrati pri nas, če je hotel živeti.

Klobuk sta mi bila napadalca zbila z glave, zatorej sem stal gologlav pred oskrbnikom, da je lahko opazil trmoglavost, ki je tičala v vsaki črti mojega obraza.

Še enkrat je zarohnel: „Flecte!“

Pa se nisem ganil z mesta, nakar se je zatogotil: „Ti bom že ohladil kri, ti pes, ti!“

Zbrala se je velika množica okrog mene. Prisopel je tudi loški sodnik in k temu se je obrnil grajski glavar, rekoč: „Dve uri v klado!“

Moja ošabnost pa je rastla in sam pri sebi sem mislil: Pokleknil ne bom! Dedec, naredi, kar hočeš, da boš sit!

Že me je zgrabil mestni birič in me vlekel k prostoru na trgu, kjer so bili v zemljo zabiti trije količi, od katerih pa ni bil tisti dan še nobeden zaseden.

Tam je čakal Mihól Schwaiffstrighk in imel pri sebi tri klade, za vsak količek eno.

Brez ugovora sem se ulegel, Mihól me je z veliko spretnostjo privezal h količu, noge pa položil v klado in jo zaklenil s ključem, da se nisem mogel ganiti s sramotnega mesta.

Schwaiffstrighk mi je govoril tole: „Prej kot sem mislil, si mi prišel pod roko. Ej, ej, pa je rado tako, da se s klado prične, z Gavžnikom pajenja . . . Zdaj bo pa vendar kdo kaj za vino dal.“

Odšel je proti Wohlgemuetovi gostilni.

Nekdo je prinesel moj klobuk in ga vrgel predme, pa vendar ne tako, da bi ga mogel doseči z roko.

Sonce je pripekalo in kmalu sem trpel vročino in žejo. Bilo me je sram, da si nisem upal pogledati okrog sebe. Ljudje, ki so se bili nabrali, so se pač kmalu razšli, a pričelo se je drugo trpljenje. Pri hišah na zgornji in spodnji strani so se prikazali obrazi, posebno ženski, in vnelo se je klicanje od okna do okna čez trg:

„Čigav je?“

„A si videla, kaj je ukradel?“

„Visoški je!“

„Ne bo že nič prida, če ga imajo v kladi!“

Tako je lil dež teh vprašanj name, ki sem se čutil nedolžnega in ki sem torej po krivici tičal v kladi.

Ko so glave pri oknih izginile in ko se ni nikdo več brigal zame, se mi je storilo milo. Bil sem vendar napaden, pa so me kaznovali, prejkone zato, ker nisem bil Nemec. Za noben denar pa bi ne bil hotel prelivati solz; in v resnici ni prišla kaplja na moje trepalnice. Ločani ne bodo doživeli, da bi vokal Poljanec.

Kmalu nato me je zopet pretresala divja jeza in najsurovejša strast. Če bi bil grajski glavar v moji oblasti, in v moji roki orožje, bi bilo življenje tega človeka v največji nevarnosti. Škripal sem, a kletev ni prišla na moj jezik, ker sem si tudi v teh bridkostih bil v svesti, da vera, ki sem ji hotel ostati zvest do smrti, ne dovoljuje, da bi smel človek, in naj je v kladi, preklinjati. Sveti moj patron mi je tedaj vdihn timer misel, da je ta klada del tiste pokore, ki jo imam delati za svojega očeta — krivo-verca.

Mučil me je pot, mučila me je žeja, ker je sonce še vedno pripekalo. Kakor Zveličar na križu sem zaječal nekolikokrat, da me žeja. Mojemu ječanju se ni odzvala živa duša.

Pa tudi tedaj ni dospelo moje trpljenje do vrha. Izpiti sem moral še zadnjo kapljo.

Prišel je mimo naš župnik, gospod Janez Kašper. Tisti, ki je prišel v Poljane za gospodom Karlom Ignacijem in ki se je pisal za Jagra. Začudil se je in obstal na mestu moje sramote. Nekaj trenutkov me je ogledaval, jaz pa bi se najrajši skril v zemljo, da bi me ne opazil moj dušni pastir.

„Glejte no, ti si, Izidor! In v kladi! . . . Hud trenutek je bil zame, ko sem danes plačeval dolg, ki je bil za favrovž narejen pri prifarskem župniku, in ko sem moral plačati silno visoke obresti, ker župljani tako počasi zbirate denar. A ta trenutek je hujši, Izidor. O tebi sem se zelo zmotil.“

Kimal je z glavo in odšel v Wohlgemuetovo gostilno, kjer je imel svojega konjiča.

Po tem najbridkejšem udarcu pa mi ni izostala tolažba.

Pristopila je k meni Margareta Wulffingova, vsa objokana in vsa blede. Prinesla mi je korec vode, pomešane z vinom, da sem si ugasil žejo. Nato mi je s predpasnikom obrisala obraz in mokre lase, da me je preplula prijetna nova moč.

Dekle ni spregovorilo ničesar, a upam, da v svojem srcu ni imela sovraštva do mene, ker sem bil pokoren besedam svojega očeta, katerim se mora ukloniti vsak otrok.

... razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir ...

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

V *Rothwellu* so nekateri rojaki prihiteli k naši maši slavnostno navedeni. Kako bi ne, saj so bili dopoldne pri poroki Jerebovega Krištofa in njegove žene Elisabeth. Ponovno jima vsi od srca želimo božjega blagoslova v njunem zakonu.

V *Keighleyju* bi pri maši kar še poslušali imenitno petje naših dragih Zajčevih družin. In pogostili so nas tudi kot anjele v stari zavezi.

V *Londonu* smo imeli blagoslov velikonočnih jedil na veliko soboto. Naš Peter in Vili sta nam pa pripravila prihe.

V *Bedfordu* smo prav lepo praznovali velikonočno veselje. Zbrala se je skoraj vsa tamkajšnja slovenska družina.

V *Rochdale* smo praznovali na sam velikonočni dan. Da so pevci peli „jako lepu“, je tudi naša g. Rez-

ka prepričana. Po maši smo bili vsi pogoščeni. Boglonaj za zvesto ljubezen!

V *Buntingfordu* smo krstili malo Viktorijo, hčerko Eleonore in Kevina Healy. Želimo vse božje varstvo na življenjski poti!

avstrija

PREDARLSKA

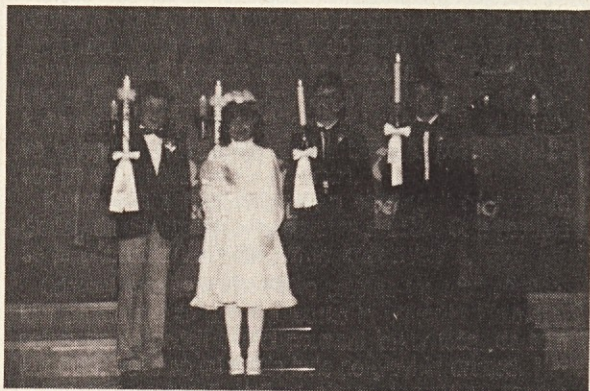
Velikonočni prazniki so minili, vendar bi se moral poznati spomin na praznovanje v našem vsakdanjem življenju. Kar precej se nas je zbralo na veliko noč, posebno pri dopoldanskem bogoslužju. Maša je bila peta in nekateri deli v latinškem jeziku. Vse je bilo v znamenju veselja in zmage. Ob takih praznikih še čutimo potrebo po obhajanju, zato je bila udeležba večja kot druge nedelje. Toda ne samo na veliko noč, vsako nedeljo bi se morali

zbirati k službi božji. Takšni prazniki nas morajo še tesneje povezovati in združevati v skupnem naporu za poživitev in utrditev vere. Veliko naših rojakov je odšlo domov, da so med svojci in znanci obhajali praznike. Tudi velikonočni ponedeljek, ki je dela prost dan, smo proslavili s sveto mašo.

Bela nedelja pa je bila težko pričakovani dan za naše *prvoobhajance*. Slovenski otroci so se pridružili kar avstrijskim. Ker hodijo z njimi k verouku in pripravi, je za otroka najlepše, da to slovesnost obhaja z njimi. Obenem pa so maloštevilni in raztreseni po celi deželi. V Muntlixu pa so bili letos kar štirje naši prvoobhajanci. Zato smo naslednjo nedeljo „ponovili“ slovesnost prvega obhajila pri slovenski maši. Veseli in srečni se nam predstavljajo na sliki. Da bi ta ponos in vero ohranili vse življenje, jim vsi iz srca želimo! Prvi z leve je Roman, priden in zvest ministrant pri slovenskih mašah.

V lepi obednici Firme Hämmerle v Dornbirnu smo imeli 8. maja zvečer *materinsko proslavo*, kjer smo se spomnili naših dobrih in požrtvovalnih mater. Zahvalili smo se jim za njihov trud, ljubezen in materinsko skrb, ki jo posvečajo družinam. Že ob vhodu v dvorano je dobila vsaka mati nagelj, simbolj ljubezni. Na steni nas je pozdravil velik napis „Slovenskim materam v pozdrav“, pod njim pa slika matere z otrokom, ki jo je za to priložnost naredil naš umetnik Edi.

V pozdravnem nagovoru se je g. Felbar Š. zahvalil materam za ljubezen, ki jo podarjajo otrokom in dru-

Prvoobhajanci
iz Muntlixa,
Predarlska

žini. Nekaj misli je povzel iz knjige Zlata pravila življenja, kjer je razloženo, kaj je materinstvo in njen pomen. Ob zgledu zavrženega in brez ljubezni doraščajočega otroka je pokazal na vrednote, na katerih se mora graditi družinsko življenje, da bi bilo srečno in človeka vredno. Poudaril je tudi ljubezen do naroda in jezika, ki bi ga morala dati in privzgojiti mati svojemu otroku.

Po teh uvodnih besedah so se vrstile recitacije naših šolarjev. Moški pevski zbor nam je zapel več narodnih pesmi. Najbolj doživeto zapeta je bila pesem Tam ob gozdu. Sledila je črtica Na stara leta, ki jo je napisala in prebrala g. Magda. Resnična zgodba dobre in usmiljene slovenske matere, ki se je zgazala za svoje otroke. Svoje mladostne sile je posvetila vnukom v tujini, za delo pa prejela le prezir. Ko je „doslužila“, so ji dali vedeti, da se lahko vrne domov. Najhujše spoznanje je bilo, da ni potrebna nikomur več. Vrnila se je v domovino, kjer osamljena in zapuščena še misli in moli za svoje, da jih ne bi kaj takega doletelo na stara leta.

V drugem delu so otroci zapeli pesem Mamica je kakor zarja. Čeprav so bili glasovi še bolj šibki, pa vendar je bila zapeta iz srca. Zvrstilo se je še nekaj recitacij in pesmi. Velikana slovenske besede, Ivana Cankarja, je predstavil g. Feri s črtico Doma. Njegove globoke besede, včasih precej težko razumljive, je podal tako, da smo vsi prislunili. Mati je tista, ki njeno dobroto in ljubezen spoznamo, ko je že prepozno. Višek proslave pa je bil soloduet g. Marije in Alojzije. Tako napeto in pozorno smo prislunili njenemu podajanju, daje takrat vse utihnilo. Ob tej pesmi smo začutili materinstvo kot nenadomestljivo vrednoto in velik božji dar.

Proslavo smo sklenili s pesmijo Ko sem še majhen bil. Na orglice je spremljal naš umetnik Edi, ki je tudi poskrbel za veselo razpoloženje med prireditvijo. Vsi smo bili navdušeni; samo škoda, da nas ni bilo še več. Toliko lepega so nam povedali in zaželeli našim mamicam: Stanko, Sonja, Marija, Suzi, Zlatko in tisti, ki še ne hodijo v šolo, zaslužijo vso pohvalo. Težo večera je nosil zbor

in g. Feri, ki je povezoval program. Vsem iskrena zahvala! Pa tudi brez organizatorjev prireditev ne bi bila celostna. Pripravili so nam vse — od pijače do jedače — kolikor je kdo želel. Za dobro voljo in ples so nam igrali naši fantje. Za ves trud in dobro voljo so vam iz srca hvalježni vaši poslušalci, še bolj pa vaše mamice oziroma žene, ki vam bodo vse velikodušno plačale.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Prostore, ki nam jih je dala škofija na razpolago, si delimo s Poljaki. Oni se zbirajo tam ob sobotah, mi pa ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Celotno odgovornost pa ima naš slovenski izseljenski duhovnik. Vsaka narodnost ima svojo posebno sobo, ki je obenem tudi majhno skladišče za pijačo.

V slovenski sobi so dobili prostor naši mladi. To sobo so si sedaj lepo uredili. Prebelili so na novo strop, namestili drugo luč in kupili naslanjače. Največ zaslug za ureditev prostora ima Joško Lesjak, saj se je on največ prizadeval, da so prostor uredili. Mladi se med seboj bolje počutijo in tudi sedaj raje prihajajo.

V nedeljo, 9. maja, smo tudi v naši skupnosti praznovali *materinski dan*. Po maši smo se zbrali v veliki sobi, ki so jo Duhaničevi lepo pripravili: mize so bile pogrnjene, na mizah cvetje in sveče. Duhovnik je ob podobi naših vernih mater poudaril, da naša potrošniška družba potrebuje predvsem požrtvovalnih mater-vzgojiteljic, ki so jim duhovne dobrine več vredne kot denar in udobje. Če teh mater ne bo več, bosta družbo požrla zločinstvo in nered. Nato smo zapeli pesem Ko sem še majhen bil. Potem pa nam je igral trio Sadl, dve harmoniki in kitara.

Skupaj z materinskim dnevom smo praznovali god ge. Gizele Kerec in pa našega skrbnika g. Stanke Duhaniča. Ko so se ljudje podprli in s pijačo malo poživili, so se tudi zavrteli. Razpoloženje je bilo kar prijetno.

V juniju se pripravljamo na izlet.

Zmenili smo se, da bomo obiskali rojake v Tennecku in seveda zraven povabili tudi vse naše rojake iz Salzburške. Za Tenneck smo se odločili tudi zaradi muhavega vremena, ki nam tam ne more do živga. Če bo lepo vreme, bomo za cerkvijo pekli čevapčiče in kuhali klobase. Če bo pa slabo vreme, se vedno lahko zatečemo v dvorano. Izlet bo v nedeljo, 27. junija. Sicer boste vsi dobili še posebno pismo s spodbudo in vabilom.

V Linzu se je 16. aprila rodil Karl Neubacher, prvorojenec Karla in Majde, rojene Kerec. Krst je bil v uršulinski cerkvi v nedeljo, 23. maja. Staršem, ki živijo v Astenu, naše čestitke, otroku pa božji blagoslov v življenju!

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na belo nedeljo so bili naši rojaki iz Salzburga kar pridni. To pot je bilo več naših iz Salzburga kakor pa iz Freilassinga. Bogoslovca sta brala berili. Po maši smo se kar dolgo časa razgovarjali ob cerkvi. Naši koroški študentje so se ljudem predstavili in marsikaj zanimivega povedali o svojih rodni dolinah in o njih zgodovini.

Prav na belo nedeljo (18. aprila) je v Freilassingu po dolgem bolehanju *zatisnil oči* zdravnik dr. Jože Čerin. Saj je dočakal lepo starost — 85 let, vendar smrt pride vedno prezgodaj. Pokojni doktor je bil rojen 4. julija 1897 v Ljubljani. Njegov oče je bil v vojaški službi in to je bil tudi vzrok, da je sin Jožef obiskoval ljudsko šolo v Budimpešti, gimnazijo v Pragi, medicino pa študiral na Dunaju in v Gradcu, kjer je tudi doktoriral. Kot zdravnik je delal vsa leta v Celju do upokojitve leta 1959 in se potem preselil v Freilassing, kjer je kot upokojenec pomagal zdravnikom in jih nadomeščal med dopusti ali boleznimi vse do leta 1975. Takrat se je za nekaj let preselil v Salzburg, pa se je pred dobrima dvema letoma spet naselil v Freilassingu, kjer se je njegovo življenje zaključilo. Bil je zelo dober in veder človek. Tudi bolezenska leta je vdano in vedro prenašal. Morda je nekaj te vedrosti podedoval od svojega očeta, ki je bil dober glas-

benik, saj je leta dolgo vodil godbo pri Dravski diviziji v Ljubljani. Zaslovel je posebno ob pesmi, ki jo je uglasbil za Evharištični kongres v Ljubljani, in jo še sedaj radi poje: Mogočno se dvigni nam spev iz srca. Očetov brat, oziroma njegov stric, je bil znana osebnost. Bil je dolga leta prošt v Novem mestu.

Pokojnemu g. doktorju želimo večni mir pri Bogu, ženi ge. Idi pa naše sožalje in tolažbe pri istem Bogu, kamor smo vsi namenjeni!

TENNECK — Če nas je na cvetno nedeljo razveseljevalo lepo in toplo vreme, smo se pa v maju toliko bolj zavijali v plašče. Dež se je ponujal in mrzel veter je vlekel, ko smo hodili v cerkev. Kar lepo število se nas je zbralo: Tenežani poleg rojakov iz St. Johanna, Oberalma in Salzburga.

Po maši smo bili v dvorani. Spet so Švabovi poskrbeli, da smo se imeli dobro. Klobase, puran in hrenovke so nam bile na voljo in najrazličnejše pijače. V veliki dvorani so imeli nemško-govoreči Tenežani proslavo materinskega dne, pa so kmalu začeli k nam prihajati, menda zaradi tega, ker je bilo pri nas bolj živahno. Veseli smo bili vseh otrok, ki jih je bilo lepo število.

Junija bomo pa sprejeli linške Slovence, ki se nam napovedujejo. Pa tudi vseh drugih rojakov bomo veseli, če bodo prišli med nas.

Našemu rojaku g. Francu Novaku iz Grabrovnika pri Štrigovi je umrla mati. Za prvomajske svečanosti je bil doma in sta se še poslovila. Ko pa je prišel v Tenneck na delovno

mesto, ga je že čakal telegram, ki mu je materino smrt sporočil. Pokopana je bila v Štrigovi. Ob težki izgubi mu izrekamo naše sožalje, materi pa večni pokoj!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

BOG ŽIVI DOBRE LJUDI! — V tednu po veliki noči je Slomškova skupnost, ki vključuje mešani in moški zbor ter folklorno plesno skupino Vesela mladina, gostovala v Trstu in Gorici. Polni smo najlepših spominov in vtisov s tega gostovanja. Vsega ne moremo tu omeniti. O naših nastopih sta z vso simpatijo poročala Katoliški glas v Gorici in Družina v Ljubljani. Dve sliki in kratko poročilo je prinesel Primorski dnevnik v Trstu. Posnetek o nastopu v Trstu je napravila tudi radio-televizija iz Kopra. O „Slomškovi“ turneji govori krajevni dnevnik Belang van Limburg. Vsem iskrena hvala za pozornost!

Naša prva postaja so bili Levpušček-Vogričevi v Podgori, ki so nas prijazno pogostili z briško zlatino in odličnim pršutom. Tu smo se pozdravili z glavnimi organizatorji: g. Viktorjem Prašnikom, g. Zdravkom Klanjščkom in msgr. Kazimirjem Humarjem. Vreme nam ni bilo naklonjeno, a prijateljska gostoljubnost gostiteljev nas je vse ogrela.

Naslednje dopoldne je bil spre-

jem pri goriškem županu dr. Antonu Scaranu. Drug drugemu smo izrekli pozdrave, izročili pozdravno pismo župana iz Maasmechelena in izmenjali darila. Taki stiki in poznanstva gotovo ugodno vplivajo na rast bratskega razpoloženja med narodi. Po zdravici našega zbora nas je g. župan povabil na zakusko.

Odlično kosilo so nam oskrbele slovenske šolske sestre. Kmalu popoldne smo se skozi slikoviti Kras peljali proti Trstu. Pri gradu Miramare so nas pričakali prijatelji s Tržaškega z dr. Zorkom Harejem. Vodič nam je pojasnjeval zgodovino tega znamenitega kraja in nas opozarjal na rastline in drevesa, ki so jih prinesli z različnih delov sveta. A burja je tako pritiskala, da smo morali ogleda prekiniti in zbežati v avtobus.

Naš cilj je bila stolnica sv. Justa. Po ozkih in z avtomobili natrpanih ulicah je tržaški prijatelj s svojim avtom vodil naš avtobus. G. Anton Kostnapfel pa je hitel pojasnjevati zanimivosti tega starodavnega mesta.

Na griču pred stolnico nas je pričakal škofov vikar msgr. dr. Lojze Škerl. Tu smo posebno občutili moč tržaške burje. Stolnico sta nam razkazala msgr. Škerl in neka gospa-zgodovinarica. Nato se je naš impozantni 66-sedežni avtobus spretno dvigal po ostrih ovinkih proti Beatitudini, domu duhovnih vaj, kjer je nas in naše gostitelje čakala večerja. Za naš nastop so prijatelji bili v skrbeh, ker je datum bil zelo neugoden: ravno zadnji dan počitnic, ko se ljudje pozno vračajo domov. Naši pa so tudi bili v skrbeh, kako bo šlo. Vendar je šlo. Dvorana je bila polna. Poslušalci zelo prijetni. Pevci in plesalci pa so se tudi trudili, da bi čim lepše izvedli svoj program. Naš obisk so pripravljale kar tri organizacije: Zveza cerkvenih pevskih zborov, Duhovska zveza in Slovenska prosveta. Dolžni smo jim trajno hvaležnost. Pozdravne besede je spregovoril vodja priprav g. dr. Zorko Harej in gostom izročil lepo spominsko sliko, ki predstavlja slovenski par v narodni noši v bližini Miramara. Na zadnji strani slike je umetnik

V Tennecku
smo še
vedno veseli!

g. Bambič sam napisal pojasnilo, ki se glasi: „*Ko na obali tej Jadrana rasel grad je Miramar, na produ Barkovell, Grjana že posedal je slovenski par!*“ Msgr. Marjan Živic pa nam je v imenu Slomškovega doma v Bazovici podaril lepo Slomškovo sliko.

Predsednik g. Bernard Žabot je v imenu naše skupnosti prirediteljem izročil skromne darove. Pozdravil je tudi dr. Draga Štoka, slovenskega političnega predstavnika Slovencev na Tržaškem.

Morda je najmočnejši trenutek tega večera bila zaključna beseda krajevnega župnika, zlatomašnika g. Petra Šorlija, ki je po tolikih življenjskih skušnjah in preizkušnjah ves ganjen zaklical: „*Mi nočemo, ne smemo umreti!*“ To velja nam izseljencem in zamejcem. Oboji smo ogroženi. G. Šorli je napravil ganljiv apel na tržaško slovensko mladino, naj se z ljubeznijo oklene vrednot naših dedov. Gospoda zlatomašnika so prisotni morali skoraj odnesti po nerodnih stopnicah. Slomškarji, upamo, da ne boste pozabili tega prizora. Pred seboj ste imeli nekoga, ki ni učil samo z besedo, temveč predvsem z zgledom. Izgiral se je v boju za slovenske krščanske ideale. Tak zgled mora v mlajših premagati vse ovire za osveščeno angažiranost v korist istim idealom.

V spodnjih prostorih smo se pred slovesom zbrali gostje in gostitelji k zakuski, kjer smo v prijateljskem razgovoru sklenili nova poznanstva in prijateljstva. Hvala vam in Bog vas živi, dragi Tržačani!

Naslednji dan smo obiskali Benetke in zvečer smo bili gostje po hišah naših goriških prijateljev. Ni potrebno posebej omenjati, da smo bili izredno gostoljubno sprejeti.

V petek smo imeli bogato kosilo v restavraciji Mario Soban v Jamljah. Popoldne pa smo se peljali skozi doberdobsko planjavo, ki je žalostno znana po silovitih bojih v prvi svetovni vojni.

Zvečer je bil naš nastop v katoliškem domu v Gorici. Oder je velik. Dvorana zvočna. Zaradi skušenj v Trstu smo bili manj zaskrbljeni. Moški zbor Mirko Filej je pod vodstvom g. Zdravka Klanjščka gostom v

pozdrav zapel dve pesmi. Sledil je pozdravni nagovor predsednika Zveze slovenske katoliške prosvete msgr. Kazimirja Humarja, ki je med drugim omenil, da smo belgijski Slovenci pred 25 leti pridno sodelovali pri nabirkah za slovenski katoliški dom v Gorici. Iz spominske brošure ob 20. obletnici tega doma je razvidno, da je na področju Limburg-Liège 120 rojakov prispevalo v ta namen. Komu se je tedaj sanjalo, da bomo v tem domu nekoč mi sami nastopili?!

Naši pevci in Vesela mladina niso še nikoli doživeli takega aplavza kot ta večer v katoliškem domu. Vemo, da goriški in tržaški pevci lepše pojejo kot mi, vendar smemo reči, da je naša skupina v okviru svojih možnosti ta večer prav lepo izvršila svoje poslanstvo. Lep uspeh naj bo plačilo za res lepo vztrajnost in obenem pobuda za prihodnost. Strokovno pripravo za nastop so vodili pevovodja g. Vili Rogelj, njegov pomočnik g. Polde Cverle, ki je tudi koreograf za Veselo mladino skupaj z g. Edijem Oštirjem. Iskrena jim hvala! Hvala tudi odboru društva Slomšek, ki je vodil tehnične priprave z naše strani. Ne pozabimo, da je skoraj nepremagljiv tisti, ki ima zares veliko ljubezen do stvari.

Pri izmenjavi daril so nas gostitelji spet prijetno iznenadili in seveda... prekosili. Zbor Mirko Filej nam je poklonil krasno oljnato sliko iz Gregorčičevega rojstnega kraja, delo slikarja Andreja Košiča. Mi pa smo gostiteljem izročili spominske krožnike, ki simbolizirajo Belgijo, pevski zbor in Veselo mladino. Naslikala jih je ga. Justa Ifčič-Avsec.

Vsaka delovna skupnost ima manjše število ljudi, ki se za stvar posebno pridno in vztrajno žrtvujejo. Mislimo, da je v Gorici eden takih g. Viktor Prašnik. Že dolga leta poznamo njega in njegovo zavzetost za slovensko stvar. Zelo nas spominja na rajnega Štefana Roglja. Pametno in koristno je, da takim ljudem damo vsaj malo prižnanja, dokler so še mladi... in delovni, ne pa šele po smrti. Zato mu je naš predsednik g. Bernard Žabot ta večer v imenu naše skupnosti izročil diplomu častnega predsednika

Slovenskega pevskega in kulturnega društva Slomšek. Tako bomo po g. Viktorju z Goriško in Tržaško še tesneje povezani.

V soboto nas je sprejel števerjanski župan g. Stanko Klanjšček. Spet smo izmenjali darila. G. župan nam je kratko prikazal razmere v občini in zaupal nekaj spominov iz vojnih časov. Ker smo bili pred mašo, nam je namesto čaše daroval nekaj zabojev vina za... popotnico.

Ob 13. uri smo se zbrali v števerjanski cerkvi k službi božji, pri kateri je zbor prepeval velikonočne pesmi. Verjetno nikomur ni prišlo na misel, da smo v več kot 50-letni zgodovini zbora tedaj prvič prepevali v slovenski cerkvi.

Takoj nato pa smo pod borovci bili gostje ansambla Lojze Hlede. Obilna južina in števerjanska kapljica sta nas zaščitila pred mrazom. Že so se ob domačih melodijah ansambla-gostitelja začeli vrteti prvi pari, ko nas je dež prepodil v dvorano. Tu smo ostali v prijetni domačnosti vse do odhoda, ko smo si s solzami v očeh klicali: hvala in na svidenje!

To lepo srečanje je vzkliklo iz prijateljstva. Začelo se je pri Levpuščkovih v Podgori, na Višarjah z dr. Harejem in pri Viktorju Prašniku. Že pred leti sta nas za Slovenski dan v Belgiji obiskala dr. Harej in Viktor Prašnik. Pred dvema letoma sta nas obiskala moški zbor Mirko Filej in ansambel Lojze Hledě. Prišli so brez posebnih zahtev. Iz prijateljstva. Imeli so čudovit uspeh. Mi smo tudi od svoje strani storili zanje vse, kar smo mogli. To se je le-tos ponovilo v obratnem smislu. Pokazalo pa se je, da oni zmorejo precej več kot mi.

Bog živi dobre ljudi! Bog živi osveščene in nesebične narodne in kulturne delavce! Ti nam jamčijo, da še ne bomo umrli. Po belgijskih dvoranah in pod briškimi in krasnimi borovci se bodo še vrteli slovenski pari, bo še odmevala slovenska pesem.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Letošnja tradicionalna slovenska prireditve, 29. po številu, ki se sedaj imenuje „slovenska veselica 82“, je

izredno lepo uspela! Vedno več ljudi prihaja, znamenje, da so te vrste srečanja res potrebna. Prostorna dvorana Familia v Gilly-Haies se je v soboto, 1. maja, napolnila do zadnjega kotička: nad 320 nas je bilo v dvorani in pretežno Slovenci ali slovenskega rodu (vsaj 80%).

V pozdravnih besedah je izslejšeni duhovnik g. Kazimir Gaberc naglasil, da imamo Slovenci vkljub številčni majhnosti nenavadno vitalnost: neko voljo do obstoja, ki se obenem združuje z dokajšnjo mero smisla za organizacijo in praktično sklanjanje idealov z življenjskimi pogoji. Iz tega križanja raste kar precejšnja podjetnost in presenetljiva ustvarjalna moč, ki pravzaprav in vkljub vsemu sili človeka k optimizmu. Izrekel je vsem dobrodošlico in zaželel s Prešernom:

*„Nazadnje še, prijatelji,
kozarce zase dvignimo,
ki smo se zato zbrat'li,
ker dobro v srcu mislimo.
Dokaj dni
naj živi
Bog, kar dobrih je ljudi!*

(Iz Zdravljice)

Slovenski pevski zbor Slomšek iz Limburga (moški in mešani zbor) je pod vodstvom Vilija Roglja zapel venček slovenskih narodnih pesmi in žel lep uspeh. Malo pred 20. uro pa je nastopil, prvič med nami, slovenski ansambel iz Duisburga, Show-Quintett Odmev z gora, ki ga vodi Božo Majer. S svojimi ljud-

skimi polkami in valčki — ves čas sta peli vmes pevki Danica in Nada — ter moderno glasbo je poskrbel, da je plesalo staro in mlado, do dveh zjutraj. Ves večer je potekal v lepi domačnosti, sproščenosti in v zadovoljstvo vseh! Doživeli smo res košček domovine v tujini.

Že devetih je to tradicionalno slovensko prireditev organizirala Zveza slovenskih kulturnih delavcev iz Charleroi, ustanovljena 29. 12. 1973. Prihodnje leto, če Bog da, bomo imeli jubilejno 30. prireditev!

Še ena bolj *žalostna novica*: 3. aprila t. l. so odšli na krajši obisk domovine, prav za veliko noč, g. Herman Gorjanc, njegova žena ga. Olga in še dve Slovenki. Morali bi se vrniti 15. aprila, toda g. Hermana ni bilo nazaj — v Mariboru ga je doletela smrt. V sredo, 7. aprila, pozno zvečer ga je zadela možganska kap. Pokopali so ga na pokopališču v Mariboru.

Pok. Herman (Hermogen v krstnih knjigah) se je rodil 7. 9. 1907 v Desklah, Sloveniji. Več let je delal v rudniku in užival sedaj zaslužen pokojnino. V nedeljo, 25. aprila, smo imeli Slovenci iz Charleroi svečo za zadušnico za večni pokoj njegove blage duše. Njegovi ženi ga. Olgi Rafolt in ostalim sorodnikom naše iskrene sožalje!

Letošnje *slovensko romanje* bo v Beauraingu (pri Dinantu), kjer praznujejo letos 50-letnico Marijinih prikazovanj. Romanje bo v nedeljo, 4. julija 1982. V prihodnji številki Med nami bo več pojasnil o tem romanju.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih (julija in avgusta ob šestih) popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Majsko srečanje je v prijetnem vzdušju in ob številni udeležbi prav lepo potekalo, organizatorji in vsi,

ki so kakorkoli sodelovali in pripomogli k uspehu, zaslužijo res prirčno zahvalo.

MELUN

V juniju bomo imeli skupno mašo prvo nedeljo, 6. junija, ob devetih v poljski cerkvi v Dammarie.

ST. ETIENNE (Loire)

1. maja je po dolgi in mučni bolezni *iztekla življenjska pot* Valentinu Zupančiču. Pokojni je v januarju izpolnil 77 let. Doma je bil iz Brusnic pri Novem mestu. V Francijo je prišel leta 1930 na delo v rudniku. 4. maja so ga številni prijatelji in znanci spremili na njegovi zadnji poti. Vsem njegovim, posebno še ženi Pepci, izrekamo iskreno sožalje.

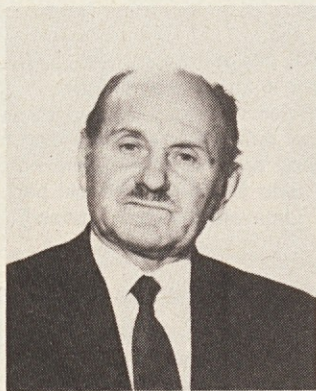
VZHODNA FRANCIJA — MERLEBACH

1. maj — *praznik vernih Slovencev v Merlebachu*. — V zgodnjih jutranjih urah, ko so se odpirale oknice in se je obraz vernega Slovence oziral proti nebu, je zamaš iskal sončnih žarkov. Slednji so polagoma nastajali na obrazu Slovence, ki je segel po kljuki cerkvenih vrat v Merlebachu.

Pari narodnih noš iz Stuttgarta in Lebacha so na čelu spreveda slovesno prinesli v cerkev podobo Brezjanske Matere božje. Slednjo je za slovenske rojake v Merlebachu in okolici izdelal bogoslovec Philippe Boissé iz Metza. Res uspelo mu je z živimi barvami pritegniti človeško oko, ki na Marijinem obrazu lahko bere evangelijsko sporočilo odrešenja. Nekaterim se je orosilo oko od sreče, veselja, zaradi spominov na domače Brezje, drugim pa zato, ker tokrat zaradi bolezni msgr. Stanka Grimsa ni bilo med nami. Za njegovo zdravje in za vse slovenske rojake je slovesno daritveno bogoslužje skupaj z domačimi in francoskimi duhovniki vodil gospod Nace Čretnik.

V pridigi, ki nam jo je podal v slovenskem in francoskem jeziku, smo bili povabljeni k medsebojnemu srečanju in srečanju z Bogom preko Marije, v duhu ljubezni in spošto-

Pok. Hermogen (Herman) Gorjanc iz Chatelineaua, ki je umrl v Mariboru.

Ob slovesni blagoslovitvi Marijine podobe

Slovenski verniki s podobo Brezjanske Matere božje pred cerkvijo.

vanja prvih kristjanov. „Na poti iskanja in spoznavanja Kristusa nimamo boljše vodnice kot Marije. Marija je v veselju in trpljenju, v žalosti in preizkušnjah v izpolnjevanju božje volje spremljala prvo Cerkev. V molitvi pa nas spremlja tudi danes na poti našega vsakdanjega življenja. Z Marijo lahko damo odgovor na Kristusovo vprašanje, ki ga je postavil apostolom: Kaj pa vi pravite, kdo sem? ... Naše srečanje naj bo za vse korak naprej v našem duhovnem življenju ... Naše življenje naj bo odraz spreobrnjenja pred božjim kraljestvom, ki je med nami ...“

Po evharistični daritvi se je naš korak zaustavil na cerkvenih stopnicah. Marijina podoba, obdana z veselimi obrazi sredi narodnih noš, bo ostala zapisana na mnogih filmskih trakah, nam vsem v živ spomin.

V sosednjem župnijskem domu so med tem časom velikodušne kuharice že pripravile bogato in okusno domačo kosilo. Žal velika dvorana tudi tokrat ni mogla sprejeti več kot 150 gostov; poleg nje smo napolnili še dodatno dvorano, vendar je bilo povpraševanje mnogo večje.

Kosilo je bilo za nas lepa prilika, ki smo jo izkoristili v smislu spoznavanja in srečanja drug z drugim. Dvorana je bila res živa in veselo razpoložena. Potem ko smo okusili domačo juho, zrezke, riž, korenček, grah in solato ter popili kozarec dobrega vina, smo pred kavo

in potico našli zopet malo časa in dali našemu opoldanskemu srečanju nov okvir. Med nami je bil namreč bogoslovec Philippe Boissé iz Metza, ki nam je podaril kopijo Brezjanske Matere božje. V zahvalo smo mu dali slovensko sveto pismo in cvetlice. Mala Petra Casar, ki bo v juniju stara 6 let, je v lepi slovenščini deklamirala pesmico Tri rožice umetniku v zahvalo in nam v pozdrav. Njen oče, g. Anton Casar pa nam je prebral pozdrav Slovencev iz Stuttgarta, kar nas je razveselilo, saj smo se počutili združeni tudi s tistimi, ki se niso mogli udeležiti slovesnosti. Doživetje velike družine je res nekaj enkratnega. Ob tej priliki smo tudi počastili petdesetletno vztrajno delo in zvesto sodelovanje gospoda Franca Cosca pri pevskem zboru „Slomšek“, ki je ob tem prejel tudi škofijsko diplomo iz Metza. Predsednik društva prijateljev slovenske katoliške misije iz Merlebacha, gospod Ljubo Colja, pa mu je v imenu pevskega zbora izročil darilo. Iskreno čestitamo za vztrajen zgled!

Ob 15. uri je bil slovesen blagoslov Marijine podobe. Šmarnični govor je imel g. Kavalir. Po popoldanskem češčenju pa smo se zopet zbrali v dvorani ob kavi, domači potici ter pečenem prašičku.

Ob 17. uri se je začel družabni del dneva. Poleg posameznikov, med katerimi je bil najboljši g. Stanko Gajšek iz Mannheima, je nastopil tudi pevski zbor Jadran z venčkom narodnih pesmi. Tudi tombola je prinesla svojevrstno doživetje, mogoče tudi zato, ker je bil glavni dobiček televizijski aparat, kate-

rega je zadel naš dirigent g. Emil Šinkovec. Prodajali smo tudi ročne izdelke, ki so nam jih ob tej priložnosti darovale pridne slovenske žene. Večer je minil v veselem in sproščenem vzdušju.

Vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali in sodelovali pri pripravljanju te slovesnosti, iskren Bog plačaj! Upam, da se bomo še kdaj na podoben način srečali in se poveselili v krogu domačih obrazov in tako pričali, da je krščanstvo nekaj dinamičnega, kar človeka duhovno dviga in vsestransko osrečuje. Še enkrat vsem iskrena in prisrčna hvala za udeležbo!

Vaš bogoslovec Jože Kamin
iz Merlebacha

Vsak četrtek bo prihajal v Habsterdick in Merlebach g. Dejak, ki ga tudi sicer dobite na telefon, zlasti v večernih urah: (8)-291-85-06.

JUŽNA FRANCIJA — NIMES

V nedeljo, 25. aprila, je praznovala *petdesetletnico svojih redovnih obljub* sestra Nežka Rifelj, oblate de l'Assomption.

Zibelka ji je tekla v verni kmečki družini v Mali Bučni vasi, župnija Prečna na Dolenjskem, leta 1906. Že kot dekletu, ki je rada brala misijonsko revijo „Zamorček“, se ji je vzdubila želja, da bi šla misijonarit v Afriko. Po meščansko-trgovski šoli pri sestrah notredamkah v Šmihe-lu pri Novem mestu, se je odzvala božjemu klicu in leta 1930 vstopila

v kongregacijo des Oblates de l'Assomption. Noviciat je napravila v Franciji, kjer je tudi napravila prve redovniške obljube. Potem se je vrnila domov in bila poslana v Beograd, kjer je njena kongregacija, katere cilj je zbližanje slovanskega Vzhoda z Rimom, imela cvetoči francoski licej. Po plodonosnem delu je prišla vojna vihra, nemška okupacija in domača revolucija, ki se je končala z rusko zasedbo Beograda, ko je sestra Nežka na čudežen način rešila svoje življenje.

Leta 1948 je sestra Nežka zopet prišla v Francijo, kjer je delovala na raznih šolah svoje kongregacije, zadnjih 19 let pa deluje v Nimesu, kjer je zibelka kongregacije. Zlati jubilej svojih redovnih obljub je praznovala v kapeli, kjer čaka vsta-

Sestra Nežka je v Nimesu praznovala zlati jubilej svojih redovnih obljub.

jenja ustanovitelj asumpcionistov in veliki apostol mladine in katoliškega šolstva v Franciji, pater Emmanuel d'Alzon. Slovesnost je vodil generalni vikar iz Nimesa, msgr. Dalvergny. Slovence so pri slovesnosti zastopale sestra Cirila iz Pariza in sestrine nečakinje od doma.

Tudi Naša luč se veseli s sestro Nežko, ji čestita ob njenem zlatem jubileju ter ji želi obilo božjega blagoslova pri njenem delu v Gospodovem vinogradu.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Dne 12. aprila 1982 nas je zapustil 68 let stari rudar Bogomir Senegačnik. Žena Barta, roj. Divjak, mu je podarila 12 otrok. Težko bi našli

danes kje tako številno družino. Zanimivo je, da so Berto, mojo nekdanjo pridno učenko, nagovarjali in silili — med drugimi celo njeni starši —, naj prestopi v vero „novopostolarjev“. Ni se vdala ampak ostala katoličanka. Naj ve ona in otroci, da po dobrem Bogomiru tudi mi žalujemo.

Star človek se težje upira bolezni kakor mlad. Tako sem moral 21. aprila tudi jaz v bolnico po zdravniško pomoč, kjer sem ostal 14 dni. Okrog 50 prijateljev me je ta čas obiskalo. Prinašali so mi darila in me tudi po telefonu pozdravljali. Vsem skupaj in vsakemu posebej naj vse dobrote Vsemogočni obilno poplača.

Zdaj grem za nekaj tednov na odih in okrevanje k svoji hčeri v Bretanijo, vas pa prosim, da pridno hodite k slovenskim sv. mašam, ki jih za nas daruje naš dobri slovenski duhovnik g. Dejak.

J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

V majniku smo se med tednom in ob nedeljah radi zbirali okrog Marijinih oltarjev in obhajali *šmarnice*. Na Vnebohod je 14 otrok prejelo prvo sv. obhajilo v kapeli Matere izseljencev. 16. junija bo romanje in izlet v Dadizele v Belgiji, 15. avgusta pa romanje na Loreto. Maša in pete litanije ob 10. uri. Vsi rojaki vabljeni!

Med počitnicami odpade slovenska služba božja 22. in 29. avgusta.

25-letnica poroke Lilijan in Ivana Bahčič

Slovenski tečaj in verouk se začne ta v sredo, 8. septembra. Starše vabimo, da pravočasno pošljejo otroke in jih vpišejo.

Po krstu so postali božji otroci: Karlota Myrtille Glabicki, Samuel Aurelian Hinue, Kajetana Žižek in Elodija Sofija Julija Coquelle.

Srebrno poroko — 25 let zakonskega življenja — so obhajali: Jean in Milka Jagodzinski, Herman in Staša Pečnik, Vinko in Vilma Mlinar, Lilijan in Ivan Bahčič. Vsem

Pokojna Ana Kepa, roj. Holešek, iz Winglesa

Pokojni Janez Demšar iz Rouroya

Ob srebrni poroki Jeana in Milke Jagodzinski

Srebrnoporocenca Vinko in Vilma Mlinar

naše najboljše želje in prisrčne čestitke!

Na veliki torek, 6. aprila, je v Winglesu nenadoma *odšla v večnost* ga. Ana Kepa, roj. Holešek, v svojem 90. letu življenja. V Francijo je prišla s svojim pokojnim možem Francem že leta 1923. Skrbno je vzgojila svoje drage otroke, od katerih je sin France pogrešan iz časa španske revolucije. Za njim je celo življenje žalovala. Ob skrbni negi hčerke Hilde in sina Alberta je dočakala tako visoko starost. Pokopana je bila na veliki petek, 9. aprila, v Winglesu.

Naj se v Gospodu odpočije od svojega truda. Hčerki in sinu pa izrekamo iskreno sožalje!

Po slovenski maši: včasih se nas še kaj zbere.

NICA

Ta mesec bomo imeli tukaj slovensost prvega sv. obhajila na nedeljo sv. Rešnjega Telesa, 13. junija, in ne na nedeljo sv. Trojice, kot je bilo prvotno najavljeno. Sedaj, ko gre šolsko leto proti koncu, so težave z otroki, ker imajo bolj pozno šolske kolonije in ne vsi ob istem času. Radi pridite in pospremite te naše najmlajše člane k obhajilni mizi, ko bodo prvič prejeli Jezusa v svoja nedolžna srca. Vsi ste povabljeni, da skupaj z njimi pristopite k obhajilni mizi, zlasti starši in sorodniki. Pred mašo bo na razpolago tudi spovednik.

MARSEILLE

Tudi tukaj smo lepo praznovali praznik *Gospodovega vstajenja*; drugi dan po veliki noči pa smo se zbrali pri družini Lutman v Chateaneuf-les-Martigues, kjer smo piknikovali v krogu slovenskih rojakov in njihovih najbližjih sorodnikov. Družini Lutman se lepo

zahvalimo, da nas je tako „potrpežljivo prenašala“ tisti dan, ko niso več tako mladi, da bi mogli kar tako prenašati naš živ-žav. Tudi vsem drugim se lepo zahvalimo, ki so tudi drugače prispevali, da smo mogli skupno v veselju preživeti ta dan.

K slovenski maši ste spet vsi lepo vabljeni na nedeljo, 20. junija, ob 5. uri popoldan, v Eouresu. To bo naše zadnje srečanje pred počitnicami, zato res pridite vsi z veseljem!

OB LUKSEMBURGU

Za naše romarje na letošnjem 1. majskem srečanju v Merlebachu je bilo predvsem novo in hvalevredno

Kljub daljavi in prometnim težavam radi pridemo skupaj, ko je slovenska maša. Takrat tudi zapojemo kakšne slovenske pesmi, ki se jih še spominjamo.

to, da jim ni bilo treba jemati s seboj brašna kot druga leta in jim ni bilo treba skrbeti, kje bodo dobili kakšno gostilno-restavracijo, da bi mogli naročiti kosilo in se okrepčati, kar je tudi važno na romanju ali srečanju; ali bodo vrata pri avtobusu odprta ali ne; ali jih bo šofer pripravljen peljati; ali bodo prišli pravočasno k večernicam ali ne, vseh teh skrbi ni bilo. In na gorkem so bili. V cerkvi je res bilo mrzlo in zunanaj cerkve še bolj, toda ogrevala nas je božja beseda in lepa liturgija ter krasno petje, v dvorani pa je bilo lepo zakurjeno in še posebej smo se ogreli ob dobrem kosilu, pijači, vseh vrst čestitkah in zahvalah. Res iskrene čestitke tudi od nas vsem organizatorjem in sodelavcem. Lepo je bilo!

Konec junija (zadnjo nedeljo ali na praznik apostolov Petra in Pavla) bo bogoslovec Jože Kamin prejel v meški katedrali diakonat. Ta važen in izreden dogodek ne bo smel iti mimo nas, ne da bi pri njem sodelovali z molitvijo in tudi z našo prisotnostjo (zdaj ko Jožeta že poznamo z našega srečanja v Merlebachu). Podrobnosti pa bodo oznanjene pri nedeljskih mašah.

Naj omenim še to, da sta g. Jankovič in njegova žena odpotovala s hčerko v Bretagne. G. Jankovič je bil prej nekaj časa v bolnici v Briey, kjer se mu je zdravje maloboljšalo. Še boljšega zdravja in okrepitve pa pričakuje z ženo vred v Bretagne pri hčerki Zofki Rabarron.

nemčija

HAMBURG

Na velikonočni ponedeljek je slovenska skupnost v Hamburgu imela lepo slovesnost *prvega svetega obhajila*. Martin Šeme in Brigita Lovres sta prvič prejela Kristusa. Pri tej sveti maši sta tudi oba ministrirala. Malo treme sta že imela, a sta lepo opravila svojo službo. Upajmo, da bosta nadaljevala in pri vseh slovenskih mašah pridno ministrirala.

*Martin Šeme in
Brigita Lovres
ob slovesnosti
prvega svetega
obhajila*

Po maši so mamice pripravile pogostitev in pokazale vso spretnost in gostoljubnost ter kuharsko umetnost. Tudi na moše so mislile in jim pripravile dobro kapljico, da so našo slovesnost lahko tudi malo zalili.

Staršem prvoobhajancev se zahvaljuje g. župnik Mlakar, ker so pomagali pri pripravi na sveto obhajilo in jim kliče, naj s tem delom še nadaljujejo, saj duhovnik pride samo enkrat na mesec v Hamburg. Vsem, ki se slovesnosti niso mogli udeležiti, pa kliče: pridite drugič! Če imate daleč pa pomislite, da ima župnik še precej dalje, pa rad pride. Ne pustite, da bi vas prehitel!

HILDESHEIM

Tudi tu smo imeli za velikonočne praznike sv. mašo samo na ponedeljek, pa so mnogi mislili, da je sploh ne bo, zato se nas je le malo zbralo. Upajmo, da bo drugič bolje.

*Slovenski otroci
po maši v Heilbronn
v Nemčiji. Da bodo ohranili
„slovensko srce“ je zelo važno,
da zahajajo v slovensko družbo!*

FRANKFURT

Letošnje praznovanje velikonočnih praznikov je bilo lepo. Obrede velikega petka smo imeli v Darmstadt; ni nas bilo veliko, a obrede smo lepo opravili.

Glavno delo je bilo na veliko soboto — blagoslov velikonočnih jedil —. Od blizu in daleč smo se zbirali v Frankfurtu, Darmstadtu in Mainzu. Povsod praznično razpoloženi. Otroci so pripravili lepe pirhe in se veselili lepega obreda.

Na veliko noč smo imeli povsod dobro udeležbo. Večina je čutila, da brez maše ni prave velike noči.

STUTTART-okolica

Srečanje za 1. maj. — Med mestoma Tübingen in Rottenburg stoji po vsej švabski deželi znani Wurminger Berg, ki ima za seboj bogato zgodovino. Leta 1963 so na tem hribu odkrili razne izdelke človeške roke iz zgodnje bronaste dobe (okrog 1800 pr. Kr.). V 12. stoletju je na hribu stala kapela, posvečena sv. Re-

migiju. Sedanja cerkvena je stara okrog 300 let.

Wurmlinger Berg je tudi lepa izletna točka. Južno pobočje hriba pokrivajo vinogradi. Pogled v smer severozahoda seže daleč v Schwarzwald in proti vzhodu opaziš del mesta Tübingen. Skoraj pod nogami v zahodni smeri leži škofijsko mesto Rottenburg.

V soboto, 1. maja, se je zbralo v kapeli na Wurmlinger Bergu okrog 130 rojakov k službi božji in šmarnicam. Tako smo postavili novo točko za naša srečanja v teh krajih. Pozdravit nas je prišel krajevni župnik in nam razložil zgodovinski pomen hriba in nastanek božjih svetišč na njem. Rad bi bil ostal med nami in poslušal naše pesmi, pa ni utegnil, ker je imel druge obveznosti.

Po cerkveni slovesnosti na hribu nam je bila na razpolago farna dvorana v vasi Wurmlingen pod hribom, kjer smo imeli družabni večer. Bilo je prav prijetno. Na sporedu je bil film o našem življenju na Württemberškem, semenj knjig Mohorjeve družbe, domače viže po kasetah, pa tudi prijateljsko kramljanje ob postrežbi prijazne Mežnarjeve družine je vredno omeniti. To srečanje na Wurmlinger Bergu gotovo ne bo ostalo le nekaj enkratnega.

Uspel materinski dan. — Na materinsko nedeljo, 9. maja, je slovenska srenja v Stuttgartu zopet pomladno oživela. Za praznik naših mater je prišlo veliko ljudi k službi božji in farna dvorana je bila tudi to pot premajhna, da bi sprejela vse. Le matere, mladinci in otroci ter nekaj očetov je našlo v njej prostor, da so sledili pestremu sporedu na čast slavljensk. Mladinci in otroci so pokazali, da imajo svoje matere radi, saj so zanje deklamirali, igrali, peli in plesali, da je bilo veselje. Kar osem instrumentalnih in vokalnih skupin je nastopilo in deklamatorjev nisi mogel prešteti. Dekliška folklorna skupina pod vodstvom Oblakove Ladice je predstavljala na odru pravi pomladni cvet. Seveda tudi na kavo in torte za navzoče matere nismo pozabili. No, lepo je bilo res! V prihodnji številki Naše luči bomo objavili kako sliko.

Semenj knjig. — Ponudba Mohorjeve družbe v Celovcu na odkup knjig po znižani ceni nam je prišla zelo prav. Tudi naše središče v Stuttgartu je to ugodno priliko izrabilo. Poln prtljažnik raznih knjig je priromal za veliko noč v naše mesto. In semenj knjig nas ni razočaral. Na ponudbi v Stuttgartu, Esslingenu, Oberstenfeldu, Ludwigsburgu in Wurmlingenu smo na mah oddali okrog 300 knjig. Upamo, da ne bodo ostale le na knjižnih policah rojakov, pač pa jih bodo kupci tudi prebrali.

Na velikonočno soboto še in še košaric. — Običaj velikonočnega žegna se med nami skrbno ohranja. Kar 140 naših družin je prineslo žegnati jedila. Samo v Stuttgartu je čakalo pred oltarjem nad 100 košaric, da jih duhovnik blagoslovi. Mnogi prtički na košaricah so bili ročna dela iznajdljivih ljubitelj slovenske kulture.

Domovina postaja hladnejša. —

Na prireditvah slovenske župnije v Stuttgartu se je treba boriti za vsak prostor v dvorani.

Za veliko noč je šlo manj rojakov v domovino kot prejšnja leta. Ljudje pravijo, da so siti „sekiranja“ na meji, obiskov policajev na domu in stalnega tarnanja domačih zaradi naraščanja cen in pomanjkanja stvari, ki spadajo k ustaljenemu življenju. Tako je domovini ušlo precej deviz, ki bi jih rojaki prinesli domov. Sicer pa se opaža, da svoje prihranke vedno bolj zaupajo nemškim bankam.

Čestitke h krstom: V Böblingenu čestitamo Goršetovi družini h krstu hčerke Gizele, v Esslingenu pa Rudolfovi družini h krstu dvojčkov Borisa in Petra!

Na prireditvah na Württemberškem (tu Esslingen) imajo otroci vedno svojo točko. Kadar padajo z neba bonboni, je pač najlepše.

*Blagoslov velikonočnih jedil
v Krefeldu*

KREFELD

Kot že več let plujemo Slovenci na dan prvega maja po reki Reni, kar je že postal naš tradicionalni izlet. Letos smo pluli z ladjo „Berlin“ v svetovno znan kraj Königswinter. Tokrat smo ladjo do zadnjega kotička napolnili, kar je naše duhovnike zelo razveselilo. Kljub neugodnemu vremenu — bilo je precej hladno — so se mnogi potili, za kar so poskrbeli naši mladi fantje iz Hildna s svojimi poskočnimi, saj se je ob plesu ladja kar gugala.

Sicer so k tako številni udeležbi pripomogli naši bratje Hrvati, saj jih je bilo med nami okrog 30 odstotkov. Zelo se jim je dopadlo v našem krogu in se želijo tudi v bo-

doče udeleževati takšnih izletov in prireditev.

Dragi rojaki, udeležite se tudi v bodoče v tolikem številu naših tradicionalnih izletov ter drugih prireditev!

Naj živi Slovenec in slovenska beseda na tujem!

MÜNCHEN

Za letošnjo veliko noč je šlo domov precej več naših rojakov kot druga leta. Kljub temu smo skušali v Münchnu pripraviti na fari vse za doživetje praznovanje tega čudovitega praznika. Predvsem je bila lepa cvetna nedelja z razdeljevanjem butaric in oljk, pripeljanih od doma, in procesijo.

Tudi neobičajno mnogo naših vernikov je pristopilo k obhajilu. Imeli smo vse velikotedenske obrede, največja udeležba je pa slej ko

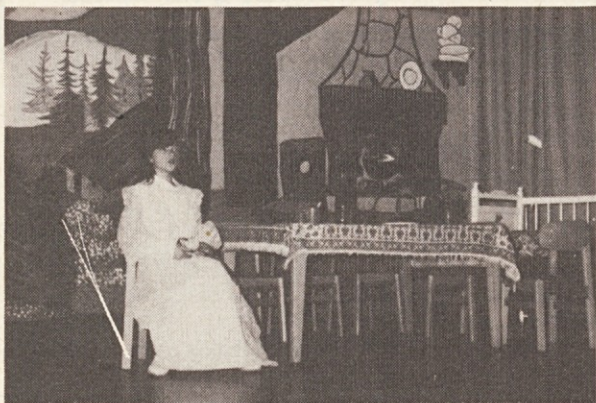
*Vesela družba naših rojakov na
prvomajskem izletu v Königswinter.*

prej bila pri blagoslovu jedil na veliko soboto.

Že smo začeli s šmarnicami. Letos beremo ob delavnikih v naši župnijski kapeli Fajdigove šmarnice o Lurdu. Morda se nas zaradi tega ali pa zaradi kasnejše ure zbere k šmarnicam vsak dan znatno več kot prejšnja leta. Ob nedeljah dobijo šmarnice obliko petih litanij božje Matere takoj po maši: tudi pri teh je več ljudi.

Sicer je pa trenutno — poročilo je treba poslati v tiskarno najkasneje do srede meseca — nekakšno meddobje; z drugo besedo: glavne prireditve so pred nami, nekatere prav v neposredni prihodnosti; takó bo mogoče poročati o njih šele jeseni.

Dva prizora iz Sneguljčice z letošnjega materinskega dneva v Münchnu.

Kaj vse pripravljamo? Sedajle v nekaj dneh prvo obhajilo 15 otrok in birmo 8 mladincev, dva izleta, binkoštno srečanje v Augsburgu, procesijo sv. Rešnjega Telesa, dan tujca, pa že tudi za jeseni romanje v Švico in vinsko trgatav. Kajpada redno prihaja na faro vsako soboto 70 otrok v šolo, vsak mesec 8 ministrantov k pogovoru, pa poleg tega tisti, ki bi radi krstili svoje otroke, in tisti, ki bi se radi poročili, pa drugi po knjige in kasete, za prevode in urejanje dokumentov za pokojnino, zavarovalnice, bolnice, policijo itd.

Veseli smo, da se vedno več naših rojakov navezuje na faro in da jim lahko vedno več nudimo usluge.

nizozemska

V dneh 24. in 25. aprila je bila v Eygelshoven *družabna prireditve* v korist pevskega društva Zvon. Prireditve je uspela kot še nikoli. Spet se je pokazalo, da imajo naši kulturni delavci holandsko javnost množično za seboj. Prosto zabavo je v splošno zadovoljstvo vodil ansambel Slavka Strmana. Zakaj pridejo Holandci tako radi na naše prireditve? Všeč jim je naša glasba, poleg tega pa je naša postrežba dobro organizirana in po zmerni ceni. Letos so poleg pijače in čevapčičev prodali zelo veliko fiziološke juhe.

Čestitamo k iznajdljivosti in velikemu smislu za složno delo!

švedska

Kaj je novega na Švedskem? Grki so imeli navado reči: Nič ni novega pod soncem. Kar je bilo, to bo. Zanje je bil čas kakor pes, ki se vrtiloveč svoj lastni rep. Judje pa so vedeli, da ima svet svoj začetek, pa tudi svojo pot in razvoj v smeri dopolnitve, ki jo je določil Bog. Za Jude se ni nič ponavljalo, ampak je bil vsak dogodek nov in enkrat.

Zato so tako radi pripovedovali o vsem, kar se je pomembnega zgodilo.

Malo smo jim gotovo podobni, saj smo kristjani, in imamo pravico, da se imenujemo Abrahamovi potomci. Bolj ali manj se tudi mi zavedamo, kako posamezni dogodki posegajo v življenje naše skupnosti, zato jih radi podoživljamo in o njih pripovedujemo tudi drugim.

Bralcem Naše luči je prav gotovo treba povedati, da je bila pred kratkim v več krajih zahodne Švedske *birma*. V Göteborgu je bilo 74 birmancev, med njimi je bil Bogdan naše gore list. Večinoma je bila to mladina med 15. in 17. letom starosti, ker gredo tu k birmi šele v devetem razredu osnovne šole ali pa v prvih letih srednje šole. Kar 19 pa je bilo med njimi odraslih, teh, ki so v zadnjem letu prestopili v katoliško Cerkev.

Vredno je omeniti še *birmo* v Halmstadu, Helsingborgu in Malmöju. Povsod so bili med birmanci tudi Slovenci, ki odraščajo tu na Švedskem.

Posebno pozornost zasluži Landskrona. Tam je bilo med 22 birmanci kar 9 Slovencev. Po številu birmancev sodeč je to kar na pol slovenska župnija. Tudi pri petju med birmansko mašo se je to poznalo. Pel je slovenski zbor, med drugimi tudi dve slovenski: S skupno pesmijo prosimo ter majniško Cvetke trgam, saj je bila birma prvo nedeljo v majniku, 2. maja.

Če za birmance to ni bila le bežna slovesnost, ampak dogodek, pri katerem se zavedajo, da so naredili odločilen korak v svojem krščanskem zorenju, potem bodo zmožni sodelovati z Duhom, ki so ga prejeli. Znali bodo v življenju nastopati samostojno in prevzemati v Cerkvi odgovornost, ki so jo prevzeli. Lahko se veselimo, da se je z njimi v tukajšnjih župnijah in naših slovenskih skupnostih nekaj premaknilo na bolje.

Oltarna skupnost Slovencev v Landskroni se je aprila zbrala kar dvakrat. 25. aprila smo imeli *slovensko mašo*, dan prej, 24. aprila popoldne, pa smo obhajali *poroko* Ivana Zrinščaka in Majde Prevolnik.

Njuna hčerka Sandra pa je prejela *zakrament sv. krsta*. Krščena je bila tudi Marta, hči Rudolfa in Nevenke Kaiser.

Naj novoporočenca in novokrščenki spremlja povsod božji blagoslov in varstvo!

švica

Proslava materinskega dneva v Oltnu. — Od vseh ljudi je najbrž mati tista, ki je največkrat omenjena v izgovorjeni ali napisani besedi. Kako bi tudi ne bila, saj je prav ona tista, ki se z vso skrbnostjo posveča človeku — svojemu otroku, zlasti še, dokler in kadar je njena pomoč neobhodno potrebna! Zato je resnično prav, da se enkrat v letu na poseben način skupno spomnimo naših mater, jim čestitamo za materinski dan in jim tako ali drugače izkažemo svojo hvaležnost.

V Oltnu smo imeli *proslavo materinskega dneva* že na prvi pomladanski dan, t. j. 21. marca. Ob treh popoldne smo se v kapeli pri cerkvi sv. Martina zbrali k maši, ki je že bila pripravljena na značaj in pomen dneva. Oba okvirna praznika sta narokovala vsebino poevangeljskega razmišljanja, ker sta pač Marija in Jožef najlepši vzor staršem, kakor tudi njih priprošnjika.

Po maši smo se preselili v dvorano, kjer se je kmalu začel prireditveni spored. Otroci so dokaj pogumno, pa vsekakor veselo in vneto recitirali, peli in igrali, kar so se s pomočjo s. Avrelije pridno naučili. V sporedu sta bila tudi dva krajša prizora, od katerih sta enega zaigrali dve deklici, drugega, malo daljšega, pa nekaj odraslih ljudi. Prisotni so z zanimanjem spremljali celoten spored. Posebno pozornost je seveda zopet zbudil oltenški moški kvartet, katerega glasovi so zlahka prodirali skozi dvorano. Posamezne točke je napovedoval in medsebojno povezoval izkušen napovedovalec.

Ko so se nastopajoči zvrstili, si je proslava materinskega dne nade-

slovinci ob meji

KOROŠKA

Koroška slovenska katoliška mladina je priredila dvodnevni izlet v Benetke. Udeležilo se ga je 47 mladih iz vseh treh koroških dolin. — Vodstvo družbe sv. Mohorja v Celovcu je povabilo na obisk novega škofa Kapellarija. Škof si je ogledal razne oddelke v Mohorjevi in Slomškov dom, kjer stanujejo študentke. Obljubil je, da bo zaščitnik te ustanove, ki je toliko dobrega že storila za slovenske vernike na Koroškem. — V Lindu ob Dravi (nad Spittalom) je bil 23. aprila pokopan dolgoletni tamkajšnji župnik Franc Mitsche, komaj 61 let star. Rojen je bil v Dobu pri Žvabeku. Če ga je kak Slovenec obiskal, je rad spregovoril v materinem jeziku. — V Dobri vasi so priredili dvojezični kulturni večer pod geslom Dober večer sosed. Sodelovala sta domači pevski zbor Srce, šentvitiški zbor Danica in nemški zbor iz Podkloštra Grenzlandchor Arnoldstein. — Na velikonočni ponedeljek je škof Kapellari blagoslovil prenovljeno cerkev na Rudi. S škofom sta somaševala dekana Hribernik in Silan, ki sta rojena v fari. — Na prvo majsko nedeljo so v Globasnici pripravili prireditev pod geslom Družinsko petje. Nastopilo je 18 družin iz vse južne Koroške. Prireditev je dobro

uspela in dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse poslušalce družinskega petja. — V celovškem Domu glasbe so 18. aprila priredili spominjsko svečanost ob 40-letnici, kar so nacisti številne slovenske koroške družine izselili. Govoril je tudi deželni glavar Wagner. Njegov govor je razdražil poslušalce z različnimi izjavami, ki so bile gotovo neprimerne, da ne rečemo krivične, na takšni proslavi. Zato so ga poslušalci tudi izžvižgali. — Prosvetno društvo Bilka v Bilčovsu je 24. aprila praznovalo 70-letnico dela s spominjskim koncertom.

GORIŠKA

Slovensko kulturno društvo Hrast iz Doberdoba je priredilo na velikonočni ponedeljek Praznik pomladi z razstavami, kulturnim in zabavnim programom. Sodelovalo je več pevskih zborov. — V Gorici je bil 24. marca zaključen letošnji teološki tečaj. Predaval je prof. Mirko Mahnič, lektor ljubljanske Dramme, o temi: Zakaj sem veren? — V tednu po veliki noči so se mudili belgijski Slovenci na Goriškem. V torek je bil sprejem na goriški občini. Pozdravi jih je mestni župan. V petek pa so imeli nastop v Katoliškem domu. Nastopil je zbor Slomšek in folklorna skupina, ki je med Goričani vzbudila občudovanje. V soboto so jim v slovo priredili v Števerjanu piknik, nakar so se vrnili v daljno Belgijo. — Mešani zbor Lojze Bratuž je 9. maja obiskal Slovence v Milanu. Najprej je pel pri maši, nato pa je bil polifonični koncert. — Slovenski goriški skavti so se

zbrali 1. maja v Jamljah. Med koncebrirano mašo je bilo sprejetih v skavtsko organizacijo 93 novih članov. — 4. maja je umrl v goriški bolnici sv. Justa 78 let stari in upokojeni župnik Srečko Rejc, ki je zaradi zvestobe slovenstvu med fašizmom moral veljiko trpeti.

TRZAŠKA

Slovenska zamejska skavtska organizacija je 28. marca priredila športno srečanje, ki so se ga udeležili skavti iz Goriške in Tržaške. — Pred 130 leti je bila ustanovljena samostojna župnija v Rojanu, takrat čisto slovenska. Sedaj je mešana z italijansko večino. Ima pa slovenskega kaplana in dve slovenski nedeljski maši. Ob 130-letnici so imeli škofov uradni obisk. — Tržaško literarno nagrado Vstajenje je dobila za leto 1981 Bruna Pertot za svoje literarno delo, predvsem za knjigo Črtic Dokler marelice zorijo. — Openski otroci so 28. marca priredili v Finžgarjevem domu materinski dan. — Dijaki srednje šole F. Erjavec v Rojanu so ob 50-letnici smrti Milčinskega postavili na oder njegove Butalce. — Deželni šolski urad je v Trstu izdal dve novi šolski knjigi: Učbenik za višje srednje šole, ki sta ga sestavili profesorici Lojzka Bratuž in Marija Pirjevec z naslovom Od realizma do moderne (od Trdina do Župančiča). Inž. Karlo Mučič pa je napisal učbenik Osnove radioelektronike. — Župnik v Trebčah, g. Lojze Rozman, po roku iz okolice Ilirske Bistrice, je 3. maja po dolgem bolehanju umrl. Dočakal je 71 let. Župnik v Trebčah je bil od leta 1959. — Slovensko samostojno gledališče v Trstu je v Kulturnem domu uprizorilo 7. maja Krvavo svatbo, ki jo je napisal Federico Garcia Lorca. — Belgijski Slovenci so obiskali tudi Tržaško. Koncert, na katerem so nastopali moški in mešani zbor ter folklorna skupina, je bil v dvorani pri Sv. Ivanu.

la malce drugačno obleko. Treba se je bilo namreč malo okrepčati z jedačo in pijačo, za kar je bilo dobro poskrbljeno. Skupno veselje pa Slovenci, kot je splošno znano, znamo pokazati posebno s petjem lepih domačih pesmi, česar seveda na naši proslavi ni manjkalo. Kaj in kako bi le bilo, če bi kdaj kje pesem zamrla!

Naj bo ta proslava materinskega dneva znamenje hvalečnosti in zahvale materam in očetom za vse, kar naredijo za blagor svojih družin; naj bo prošnja za razumevanje in odpuščanje za vse, kar morajo po nepotrebnem pretrpeti; naj bo izraz

pripravljenosti, pomagati jim na vsakem koraku; naj bo pa tudi spodbuda za njihovo nadaljnje prizadevanje za vse dobro v njihovih družinah.

Iskrena hvala in Bog povrni vsem nastopajočim, vodečim, organizatorjem, pripravljalcem raznovrstnega okrepčila, vsem prisotnim, skratka, vsem kakorkoli sodelujočim.

Proslava materinskega dneva je bila tudi v Meilenu 8. maja s krajšim programom in v Zürichu 9. maja s širšim programom. Nastopal je tudi ansambel Trio Valenti iz Winterthura. Kaj več o tem v naslednji številki. Naše luči.

kupujte
berite
širite
našo luč

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Velikonočna nabirka za vzdrževanje slovenskega cerkvenega središča v Melbourneu je prinesla 4335 dolarjev. — Slomškova slovenska šola v Kewu je priredila na prvo majsko nedeljo materinski dan. Poleg otrok so sodelovali tudi Glasniki. Po odrskem programu je bila zakuska. — Mladinski pevski zbor iz Kewa Glasniki je bil zadnjo aprilsko nedeljo na izletu v Gippslandu. Skupaj z rojaki, ki tam živijo, so imeli piknik in večerno mašo, pri kateri je zbor lepo prepeval. — Obisk velikonočnega bogoslužja v Sydneyu je bil letos tak, kot še nikoli. Trije duhovniki: p. Valerijan, p. Evgen in dr. Mikula so skrbeli, da so rojaki veliki teden in veliko noč mogli res krščansko doživeti. — Po 10 letih dela v slovenskem središču v Merrylandsu je odšla na drugo mesto sestra Mirjam. Posebno jo bo pogrešala mladina, za katero je sestra skrbela. — Pri koncertu v hrvaški dvorani v Adelaide je nastopal tudi tamkajšnji slovenski mladinski zbor, ki je poslušalce navdušil z ubranim petjem. — Gradnja slovenske cerkve v Adelaidi lepo napreduje. Seveda bo treba zbrati še dosti prispevkov, da bo dograjena.

ARGENTINA

Spor med Argentino in Anglijo zaradi Falklandskih ali Malvinskih otokov skrbi tudi naše rojake. Otočje je bilo do leta 1833 argentinsko. Takrat je divjala državljanska vojna v Argentini in so Angleži otočje zasedli, izgnali argentinskega guvernerja in prebivalstvo preselili. Gotovo ta spor ne bo nikomur koristil. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu je bil 28. marca 35. redni občni zbor Zedinjene Slovenije. Društvo ima lastno Slovensko pristavo v Castelarju, prosvetni, mladinski in šolski referat. Šolski referat skrbi za 11 slovenskih šolskih tečajev z 82 učnimi močmi. Šole je obiskovalo 451 otrok. V otroških vrtcih je 68 otrok. — V San Justu so v Našem domu odprli nov slovensko-španski otroški vrtec Plani-

ka, ki je namenjen predvsem otrokom iz narodno mešanih zakonov. — Tradicionalno slovensko romanje k Materi božji v Lujan se je letos vršilo 9. maja. — Slovenski dan, ki ga prireja vsako leto Združena Slovenija, je vsako leto na drugem kraju. Letos se je vršil že 27-ič na Slovenski pristavi v Castelarju. Po maši narodnega delegata slov. katoliških misij v Argentini, mons. Oreharja, je bilo zborovanje. Glavni govor je imela dr. Katica Cukjati. Dan so zaključili s kresom, saj je bilo geslo dneva „Kres, ki sega meni do neba, to je moja domovina“. — Po enoinpolmesečni turneji po Evropi, kjer so imeli 14 koncertov, so se vrnili Bariloški slavčki, ki jih vodi ga. Lučka Kralj-Jermanova, v Bariloče. Mesto jim je pripravilo slovesen sprejem. Turneja je bila popoln uspeh.

ZDA

Papež Janez Pavel II. je imenoval v Ameriki rojenega Slovenca mons. Edwarda Pevca za pomožnega clevelandškega škofa. Med drugim je bil mons. Pevce dve leti župnik največje slov. župnije Sv. Vida v Clevelandu. Od tam je šel v semenišče za rektorja. Novega škofa-Slovenca se veselimo vsi izseljenci. — Newyorški Slovenci si zelo prizadevajo, da bi bila njihova skupnost živa. Priredili so zanimivo maškerado, dalje imajo vsak mesec na določeno nedeljo prosvetno uro. Februarja je bil zraven tudi urednik Ameriške domovine dr. Šušelj. — Po 15 letih so pri Sv. Vidu spet imeli slovenski misijon, ki ga je vodil salezijanec dr. Janez Jenko. Vršil se je od 15. do 27. marca z vabilom: „Družino Kristusu — Kristusa družini“. — Pomladanskega koncerta, ki ga je priredila v šenklerški dvorani v Clevelandu Glasbena matica, se je udeležilo okrog 500 rojakov. Istega dne je bil v Euclidu koncert, ki ga je priredil pevski zbor Zarja. Tudi tam je bilo okrog 500 rojakov navzočih. — Dramsko društvo Lilija je v marcu uprizorilo veseloigro Stric v toplicah. Igralci, rojeni Amerikanci, so komedijo izvrstno odigrali. — Zbor Slovenska pesem je 24. aprila priredil v dvorani sv. Štefana v Chicagu svoj letni koncert. Po programu je bila zabava. Igral je orkester Glas Slovenije. — Mladina Slovenskega folklornega inštituta je oblikovala na cvetno nedeljo

bogoslužje pri Mariji Vnebovzeti v Colinwoodu.

KANADA

Marca je imelo društvo Slovenski dom letni občni zbor. V domu je bilo pet lastnih prireditev, vseh pa 21. Tudi finančni obračun je bil pozitiven, kljub temu, da so morali popraviti ogrevalne naprave in streho. — Slovenci so dobili nov župnijski center v Montrealu. Nakup je stal 320.000 dolarjev. Polovico od tega so takoj plačali, ostalo je treba plačati v roku enega leta. Okoli stavbe bo parkirni prostor za 35 avtomobilov. — Slovensko kulturno društvo Zvon v Windsorju (Ontario) je imelo občni zbor. Že dve leti organizira Družinsko nedeljo enkrat mesečno, na katero pride okrog sto naših rojakov. — Z vstajensko procesijo so 10. aprila spet odprli Slovensko letovišče, ki ga oskrbuje torontski župniji. — Slovenska župnija sv. Gregorja v Hamiltonu bo zidala novo cerkev. Gradbeni sklad ima 175.000 dolarjev v ta namen. Ostali denar bo posodila škofija, da bodo lahko zgradili tudi župnišče.

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (doma) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana,
jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja doma. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tiste, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečaji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

Kocbek o revoluciji

Lani je v začetku novembra umrl v Ljubljani pesnik Edvard Kocbek, ki se je kot vodja krščansko-socialistične ustanovne skupine OF udeležil NOB. Tu ponatisnujemo nekaj izjav, ki jih je dal ob svoji sedemdesetletnici tržaškemu pisatelju Borisu Pahorju.

• Že prve mesece okupacije smo bili (krščanski socialisti) med prvimi pobudniki spoznanja, da odrešilna parola ni v čakjanju, ampak v akciji. Komunisti so mirovali. Trpeli so pod težkim duševnim pretresom. Njihovo veliko upanje je bila Sovjetska zveza, ta pa je leta 1939 sklenila s Hitlerjem nenapadalni pakt, povrh pa je še leta 1940 brez vojne napovedi napadla malo Finsko in doživela neuspeh. Tesnoba komunistov pa se je sprostila 22. junija, ko je Hitler nenadoma napadel Sovjetsko zvezo.

Med nami se je odprla najhujša vojna, bratomorna vojna, in partija je mogla seči po svojem nesrečnem običajnem vzorcu, ki smo se ga najbolj bali, da bi z njim v Srednji Evropi ponovila svojo revolucijo. Državlanske vojne ni mogel nihče več ustaviti, čeprav na partijski strani o njej ni smel nihče govoriti. Slovenija je postala prostor najhujšega prelivanja krvi, izgubam vojaških operacij so se pridružile vedno pogostejše likvidacije v osvobodilnih vrstah.

• Edvard Kardelj je pred meseci v prilogi Dela spregovoril o okoliščinah Dolomitske izjave (januarja 1943) v grobi in tako neresnični obliki, kakor še nikoli doslej. Kardelj pravi, da so se po italijanski ofenzivi okrepile težnje, da bi se OF spremenila v koalicijo samo-

stojnih političnih skupin. To je očitna neresnica. Kardelj govori, kakor da bi partijska skupina že takrat imela nekakšno prednost. Iz vojske in terena smo takrat dobivali nenehne pritožbe, da se hočejo partiji s silo in zvijačo vsiliti kot dejanski voditelji. Na oblašten način je partija naša in sokolski skupini predložila izjavo, s katero naj bi obe priznali partiji dejansko in zunanje prvenstvo v OF. S tem dejanjem se je OF spremenila iz spontanega ljudskega gibanja v enostransko politično delovanje. V njem je poslej načrtno mogla delovati le partija.

Partija se je odločila, da enotnost OF preobrazi v svojem smislu, ker ni bila niti pripravljena niti sposobna stopiti iz izključnega prostora ozke oblastniške miselnosti v medčloveški prostor. Najhujše je bilo dejstvo, da se je partija pri tem opraviilu poslužila nasilja. Naša skupina je doživela najusodnejši udarec. V ozračje OF se je vrnilo nekaj tujega in nevarnega, začutili smo nadslovenske in naddemokratske namene. Partija je ukinila osvobodilno enakopravnost in si začela graditi svojo izključno oblast. Začel je delovati tihi teror.

S partijskim posegom je nastala usodna sprememba, ki je še danes politično vprašanje: ali naj se OF razvije v najvišjo demokratsko zvezo, sposobno izvršiti vse reforme, ki bodo nujne v osvobojeni in neodvisni Sloveniji, ali pa naj OF postane in ostane zgolj partijsko orodje za izvajanje poljubnih družbenih in političnih načrtov.

• Zadnji dve leti vojne in prva leta po vojni so slovenski komunisti zvesto posnemali sovjetske metode in stalinistično prakso. Po vojni je bila Jugoslavija poleg ZSSR najbolj stalinistična država. Marsikak nadarjen mladi človek se je takrat za vse življenje obremenil s težkimi dejanji zoper bližnjika. Toda, to ni le breme posameznikov, to je breme prenapetega gledanja. Kadar se neka zgodovinska izvidnica razglasi za edino zveličavno poslanstvo, mora na tej poti do konca svoje kalvarije.

• Za pokol domobrancev sem zvedel razmeroma pozno, poleti 1946, ko sem se z družino vrnil iz Beograda. Novici nisem mogel verjeti. Začel sem prever-

jati njene prvine, toda vsa pota do resnice so bila nepredušno zaprta, niti velika večina komunistov ni vedela zanj, kaj šele ostali državljani. Nekdo mi je v nabiralnik vrgel kopijo pričevanja enega izmed rešencev z Roga.

Do srečanja s predstavniki CK je prišlo 4. oktobra 1946 in se je nadaljevalo še naslednji dan, kajti najprej smo govorili o neznosnem kmečkem položaju in o ogražanju Cerkve ter klera, šele drugega dne o domobrancih. Povedal sem jim, da želim od njih jasnega in odkritega odgovora na vprašanje o usodi domobrancev, ki so jih Angleži vrnil kot vojne ujetnike, kajti od njega je odvisno moje nadaljnje sodelovanje. Pričakoval sem odkrit in krut odgovor.

Toda glej, vsi sogovorniki so me vztrajno in zgovorno prepričevali, da sem napačno informiran, češ da so domobranci v prevzgjajališčih, da jih bodo le počasi spuščali na domove, voditelje pa kaznovali, kakor kdo zasluži. Ko pa so se izgovorili in zapazili moje olajšanje, so se hoteli pretkano poigrati z menoj. Začeli so se mi vzvišeno čuditi, češ ti bi se najbrž celó veselil tega, če bi jih pobili, ti si po vsej priliki to celó želiš. In resnično sem se čutil osramočenega spriču njihovega soglasnega in lahkega odgovarjanja, sam pri sebi pa sem hvalil Boga, da me je rešil breme-na.

Toda glasovi o pokolu domobrancev so se začeli še vztrajneje širiti. Zdaj sem imel v rokah že več izpovedi tistih, ki so se rešili iz pekla. Oblastniki so vedeli, da mi resnice ne bodo mogli dolgo prikrivati. Zato so sklenili, da ne počakajo na moj odstop, ampak se me prej oni osvobodijo.

Dva meseca po izidu „Strahu in poguma“ so v vseh časnikih Slovenije organizirali kričec množičen nastop zoper mene, ter aktivistom vse Slovenije položili na jezik zahtevo po mojem odstopu. Nihče si ni bil na jasnem, za kaj gre, niti književniki niti glasilci niti ženska društva, in vendar so morali vsi pošiljati brzoglavke in pisma z zahtevo po mojem odstopu. Brez sodnega dejanja so me vrgli v pogrez zgodovine, kjer sem moral prebiti deset let nekakšne samice, saj so mi hkrati odvzeli pravico do objavljanja.

Iz knjige: Boris Pahor, Alojz Rebula: EDVARD KOCBEK, PRIČEVALEC NAŠE- GA ČASA, Trst 1975.

zakonca se sprašujeta

- Ali sva res mož in žena, ali pa sva le tovariš in tovarišica?
- Kolikokrat se pogovarjava o svoji notranjosti in koliko časa? Kdaj sva se zadnjikrat?
- Koliko imava posluha za misli, želje, upanja, strahove, načrte, uspehe in neuspehe drugega?
- Ali pomagava drug drugemu, da bi se laže razumela?
- Ali znava pohvaliti drug drugega?
- Ali govoriva o slabih lastnostih sozakonca pred drugimi?
- Ali rešujeva spore tako, da si deliva krivdo?
- Si znava oprostiti?
- Sva si v mislih, besedah, vedenju in dejanjih zvesta?
- Sva najprej mož in žena, oče in mati, potem šele uslužbenca, znanca drugih, ali obratno?
- Kako je z najinim krščanstvom: sva samo božična in velikonočna kristjana, občasna, nedelj-

- ska, ali pa življenjska kristjana (vera = življenje, življenje = vera)?
- Se kdaj pogovarjava o Bogu in verskih stvarih, in z Bogom, torej moliva, vsak zase, skupaj z otroki, skupaj midva sama?
- Koliko minut posvetiva branju verskih knjig in časopisov, koliko ur

pa ostalemu branju, radiu, televiziji?

— Je najin odnos do nedeljske maše zadeva otrok, neprijetna obveznost, redke obiske ali potreba?

— Ali se v javnosti sramujeva svoje vere?

— Je najino telesno ljubezensko življenje res ljubezensko?

— Ali o vprašanju uravnavanja rojstev razmišljava odgovorno, pa naj gre za število otrok, ki bi jih lahko celó morala imeti, ali pa če gre za zdravstveno vprašljiva sredstva?

— Znava biti vedno znova drug do drugega nežna in pozorna?

— Ali imava svoje otroke zares rada?

— Ali sva v vzgoji enotna?

— Se znava otrokom opravičiti?

— Ali veva, da so starši otrokom pot do Boga ali pa ovira na tej poti?

— Ali otroci vedo, kaj pomeni „Bog je ljubezen“, ker vidijo naju, kako se imava rada?

— Se znava z njimi o vsem pogovoriti, jim posvetiva dovolj časa, ali pa so zadnji, ki pridejo na vrsto?

— So otroci od naju prvih slišali vse potrebno o ljubezni, spolnosti in zakonu?

Iz knjige: Vital Vider — MOŽ IN ŽENA, Maribor 1982.

ZGODOVINA CERKVE V ŠOLSKIH UČBENIKIH

(nadaljevanje z 8. strani)

kontrarevolucijo. Napake, ki jih je ta zagrešila, je treba kajpada odkrito priznati. Prav tako pa je treba vse dogajanje postaviti v pravo luč.

Kar zadeva udeležbo duhovnikov pri kontrarevoluciji, je treba povedati, da so bili duhovniki iz Štajerske in Gorenjske večinoma pregnani, na Primorskem so pa stali ljudstvu ob strani. V takratni Cerkvi je bil močan protikomunizem, ki je bil tudi utemeljen. Komunizem se je takrat javljal v obliki strahotnega stalinističnega terorja, ki je bil naperjen tudi proti veri in Cerkvi. Razumljivo je, da so se mu predstavniki Cerkve upirali. Očitno je, da hočejo nekateri s tem, da črniijo preteklost Cerkve, vzeti tej ugled in privlačnost.

Enostransko prikazovanje NOB je razumljivo iz volje oblastnikov, da se ohranijo na oblasti. Zato se po

današnjem uradnem tolmačenju začne slovenska zgodovina šele z revolucijo. Učenci nikdar ne zvedo, zakaj se je večina osveščenih Slovencev revoluciji uprla: zaradi njenega terorja in zločinov, in zaradi njenega stalinističnega programa, ki je vseboval totalitarizem in ateizem.

V marksističnem prikazovanju vere in Cerkve je zanemarjena bivanjska vrednota vere. Gre za resnico o človeku. Ali je ta za večno uklenjen v kletko prostora, časa in svoje omejenosti (kot uči marksizem) ali pa ima možnost resnične odrešitve osvoboditve (kot uči krščanstvo). Od odgovora na to vprašanje je odvisno tudi različno ocenjevanje zgodovinskega dogajanja.

Proti stalnemu neresničnemu prikazovanju Cerkve mora Cerkev stalno protestirati. Gre predvsem za ohranitev vere v prihodnosti.

hvala lepa za pismo!

KDO JE KOGA IZDAL?

V Našem delavcu (Ljubljana, april 82) sem bral v odgovoru uredništva nekemu bralcu pisanje, ki temu listu ni v čast: psovane idejnih nasprotnikov („sodrga, vojni zločinci, narodni izdajalci . . .“) in ponarejanje zgodovine. Dovolite mi k temu nekaj opomb!

1. Res je, da se je prikradla po vojni v slovenski značaj surovost, vendar bi morala biti vsaj uredništva domačih listov toliko kulturna, da bi se ne spuščala na tako nizko raven. Takšno dajanje nalepk je osebna izkaznica njihovih samih.

2. Znano je, da začne nekdo druge psovati takrat, ko mu zmanjka dokazov. Za tak primer gre tudi pri tem pisanju urednikov.

3. Čas bi že bil, da bi nehali doma slovensko medvojno zgodovino ponarejati. Neresnica se ne bo spremenila v resnico, pa četudi jo bodo milijonkrat ponovili. Kaj se je v Sloveniji med vojno dejansko zgodilo?

Ob napadu na Jugoslavijo in nje raz-

kosanju med okupatorje so se narodni zastopniki, ki jih je narod na svobodnih volitvah sam izbral, odločili, da se upró z orožjem okupatorju v tistem trenutku, ko bo ta upor pomenil resničen prispevek k zmagi svobode, ne pa le nesmiselno prelivanje krvi.

Temu sklepu se je uprla KP in v imenu Stalina oklicala revolucijo. Danes je jasno, da je to storila, ker se je zmotila: po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo je mislila, da bo vojne v nekaj mesecih konec, sama bo pa pristala v sedlu oblasti. Revolucijo je začela z najhujšim stalinističnim terorjem. (Ali bi bilo primerno imenovati ta upor KP proti sklepu narodnih zastopnikov in torej narodu samemu v imenu Stalina izdajstvo?)

Temu stalinističnemu terorju so se uprli ljudje, ki niso hoteli graditi stalinistične revolucije, ki pa tudi niso hoteli umreti pod kroglami revolucionarjev. Ker niso imeli lastnega orožja, so ga vzeli od okupatorja, a edinole zato, da se ubranijo pred stalinističnim terorjem. Koga so s tem izdali? Narod? Ne, narod je imel vendar druge načrte. Stalina? Ja, Stalina, v čigar imenu se je revolucija sprožila. (Sicer so pa Stalina izdali tudi oni, ki so začeli v njegovem imenu revolucijo, in sicer leta 1948 — ostale staliniste so pa poslali na Goli otok.)

Sicer je pa treba odgovoriti še na vrsto vprašanj: Kako si je KPS, ki je združevala tedaj eno tisočinko Sloven-

cev, drznila oklicati se za slovenski narod? Zakaj je tako pohitela z revolucijo, ki je bila za slovenski narod sploh najslabša rešitev, za zmago zavznikov pa brez pomena? V čigavem imenu je začela načrtno likvidirati svoje idejne nasprotnike? Kakšne metode je uporabila, da je na koncu vojne pristala med zmagovalci? Itd. To so težke hipoteke pred slovensko zgodovino.

Z lepimi pozdravi!

N. N.,
Avstrija

EDINOST KRISTJANOV

V NAŠI LUČI 82/2 sem brala, da je razlog za ateizem tudi razklanost kristjanov, s čimer povsem soglašam. Prav je, da v Vaši reviji večkrat opomnite vse Slovence po svetu, naj naredi vsak vse, kar more, za edinost med kristjani.

Prav lepe pozdrave in hvala lepa za NAŠO LUČ!

M. K.
Malmö, Švedska

HVALA ZA NAŠO LUČ!

Zelo rad prebiram NAŠO LUČ in se Vam iz srca zahvaljujem, da mi jo redno pošiljate.

S srčnimi željami in najlepšimi pozdravi!

N. K.
Alberta, Kanada

dragi bralci!

V člencih Tuja učenost pripoveduje Cankar tole:

Poleti se je vrnil kot trinajstletni študent iz Ljubljane domov. Ko se je sredi prve noči vzdramil, je videl, da mati bere njegove nemške knjige. Na njeno vprašanje, kaj je v njih, je odgovoril, da tuja učenost, ki pove njemu kaj lepega, komu drugemu po kvasi in kvanta. Teh besed se je ustrašila.

„Kje si se naučil takih besed? Ta učenost te jih je naučila . . . Ali veš, kaj si sinoči zamudil? . . . Gledala sem in sem čakala, nazadnje pa si zaspal. Nič nisi molil snoči, še pokrižal se nisi! . . . Glej, zdaj vem . . . ko sem se dotaknila tiste knjige, sem občutila . . . zdaj vem, odkod tvoje modre besede in tvoj starobni smeh. Tuja učenost ti je segla v srce, napravila te je mlačnega in lenega . . . Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi nikar! . . . Pri Bogu ostani!“

Ko je Cankar bral materi mesec dni pred njeno smrtjo Kreutzerjevo sonato, je rekla: „Ni res! Ni res! Tako ni, tako ne more biti . . . To je tista tuja učenost . . . segla ti je v srce, Boga ti je ukradla . . .“

Zdaj razumem tvoj blede strah, o mati, tvoj blede strah pred sovražno tujo učenostjo! . . . Lep pozdrav!

Uredniki

Letošnja tretja številka NAŠE LUČI je sijajna: naslovna stran, vsebina, no-tranja ureditev, barvitost, garniranje... Je slast za duha in opojna paša za oči.

Ob tem se mi je rodila tale misel: kaj ko bi letos še večkrat segli za naslovno stran po takšnih motivih, kot je v tej številki panj. Kaj ko bi se za prihodnji letnik odločili za čudovite slovenske srednjeveške barvne freske (v Crngrobu, Bohinju, na Kureščku, pri Sv. Lenartu in na mnogih drugih krajih)? Danes bralca pri neki reviji nobe-na stvar tako ne pritegne kot posrečena naslovna stran.

Lep pozdrav!

J. P.
Buenos Aires, Argentina

ZASLIŠEVALI SO ME

Pred časom sem bil doma na obisku. Ja, še to: sem izseljenec od leta 1945, ko sem se kot mladoleten umaknil „po svobodi“ iz Slovenije. (Ne objavite, prosim, mojega imena, da ne bodo imeli domá težav moji domači!) Na dan pred mojim odhodom iz domovine so me zasliševali.

— **Ko ste prišli v Slovenijo, se niste takoj javili na pristojnem uradu.**

— Ravnal sem tako kot povsod po svobodnem svetu, kjer se ni treba nikomur javiti.

— **Zaradi tega Vam lahko vzamemo Vaš potni list in pač ne boste mogli odpotovati jutri.**

— Vem, da to lahko storite.

(Čisto jasno mi je bilo, da me je zasliševalec hotel spraviti v položaj krivca, da bo kasneje lahko izvilkel iz mene kar največ podatkov in me končno celó morda pridobil za sodelovanje z njimi.)

— **Kakšen vtis imate o Jugoslaviji?**

— Ne bogve kaj. Saj sem povsod drugod prešel meje brez težav: nikjer me niso klicali na zasliševanje.

— **To ni zasliševanje. To je le prijateljski pogovor.**

— Prijateljski pogovor? Za takšnega se nekdo zmeni s prijatelji že prej, kje in kdaj se bodo dobili, ne pa, da bo zadnji dan klican na določeno mesto.

— **Leta 1945 ste odšli iz Jugoslavije. Kako to, ko ste bili stari šele 17 let?**

— Vedel sem, da prihaja komunizem. Zanj sem vedel, da je totalitaren in ateističen. Zato sem odšel.

G. Ivan Kramberger iz Duisburga za „goro“ zdravi.

— **Tam, prek morja, zbirate Slovence. Kako jih držite skupaj?**

— Na čisto prostovoljni osnovi. Kdor hoče biti tam še Slovenec, je, kdor pa ne, pa ni več.

— **Jih ne silite?**

— Ne, na noben način. Smo demokrati.

— **In jim ne branite, da bi obiskali domovino?**

— Ne, nasprotno, posebno za mladino si celó želimo, da bi v čim večjem številu obiskala Slovenijo, saj bo tako najlažje ohranila narodno zavest. Res pa obiskovalcem domovine ne pozabimo povedati nekaterih stvari: naj domá jasno razlikujejo med domovino in režimom; naj po svojih skušnjah v svobodnem svetu povedó domačim, kje jim režim jemlje svobodo; naj poizvedó čim več medvojne resnice; naj tudi sami na čim več mestih povedo, kaj se je med vojno dejansko zgodilo. Takšni obiski so za obiskovalce in za njihove domače zelo koristni. (Manj najbrž za režim.)

Lep pozdrav!

N. N. iz Prekmorja

„PORURSKI SAMARIJAN“

Z veseljem berem NAŠO LUČ že okoli dvajset let. Saj sem že toliko časa tu v Nemčiji začasno zaposlen. Doma sem v Negovi v Slov. goricah.

Rad pomagam bolnim in revnim. Na Poljsko sem v zadnjem času poslal 300 paketov zdravih. Pa tudi v Jugo-

slavijo sem jih poslal zelo veliko. Bolnici v Murski Soboti sem podaril tudi stroj (umetne ledvice) v vrednosti okoli 40.000 mark.

Zbogom!

Ivan Kramberger
Duisburg, ZRN

OPOMBA: Zahodnonemški časopisi imenujejo g. Krambergerja „dobri človek iz Duisburga“ ali „porurski Samarijan“. Je strokovnjak za čiščenje krvi s pomočjo umetnih ledvic. Zagnano se posveča pomoči majhnim, ubogim, bolnim, starim, odrinjenim. Stalno opozarja nemško vlado na redno tehnično pregledovanje umetnih ledvic, ki so po njegovem mnenju silno zanemarjene.

naša luč

eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in domá

no, še pest drobtin!

PORAST VERNOSTI V JUGOSLAVIJI

Pred kratkim je beograjski časopis Politika z odporom ugotovil porast vernosti v Jugoslaviji. Dobesedno je zapisal: „V zadnjem času se začenejo ljudje vedno bolj obračati k veri. Praznujejo božič in druge verske praznike.“ Niti politiki se ne pomišljajo razglašati se za kristjane.

MÜNCHNER KATHOLISCHE KIRCHENZEITUNG, München, 4. apr. 82/5.

ZMOTA ZAHODA

Aleksander Solženjcin ne jenja sprico „nespremenljive, smrtno nevarne narave komunizma, ki pomeni resnično nevarnost za vse dežele“, obtoževati Zahoda, to je njegovo vdajo pred njim (sad duhovne šibkosti, ki jo ima sleherni ugodje, ki se trese samo zase) in njegove zmotne diagnoze komunizma (kot da gre za okužitev v svetovnem organizmu, ko gre v resnici za rakasti tvor). To smrtno brezno je polno mrličev, umorjenih po predhodnem izboru, od ruskega naroda do kambodškega. Komunizem se ustavi samo tam, kjer zadene ob zid neomajne volje.

Zmota Zahoda je v tem, da ne spo zna, da je komunizem celostno sovražen vsemu človeškemu in da ne more ideološko obstajati drugače kot s terorjem.

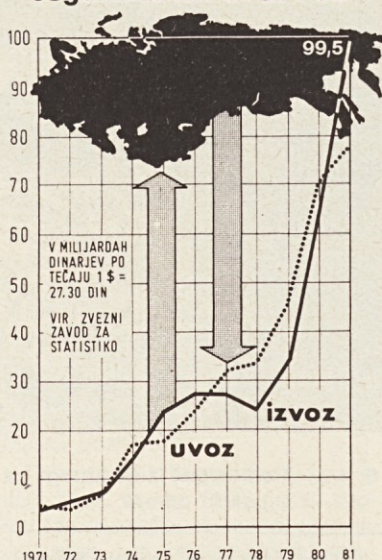
Resnična svoboda je odgovorna in vzajemna.

ATEISMO E DIALOGO, Vatikan, april 82/5.

SOVJETSKA ZVEZA GLAVNI KUPEC IN DOBAVITELJ

Sovjetska zveza je zadnjih enajst let glavni kupec jugoslovanskega izvoznega blaga. Lani in predlani smo iz te države tudi uvozili največjo vrednost obračuna pred javnostjo.

Jugoslovanski izvoz v SZ

Jugoslavija je ustvarila lani z izvozom v SZ že tretjino svojega celotnega izvoza, kar je največ v zadnjem desetletju. Delež uvoza iz te države je skromnejši, vendar tudi narašča. Lani je bil okoli 19%-en, predlani 18%-en, obe številki pa sta zadnje desetletje rekordni.

Tudi Slovenija je lani največ izvažala v SZ, 19% svojega izvoza. Posebej v zadnjih dveh letih se je podvojil tudi slovenski uvoz iz SZ, lani 13%, predlani 12% vseh slovenskih uvoznih potreb.

DELO, Ljubljana, 7. apr. 82/6.

PA ŠE TO: PREDPISI

Izračunali so, da ima vsak sedmi Jugoslovčan svoj predpis. Glede na to, da je veliko neučinkovitih ali vsaj zastarelih, bi bilo kar prav, če bi sprejeli toliko predpisov, da bi vsak Jugoslovčan dobil svojega; predpisi bi bili učinkovitejši kot doslej, saj bi se vsak ravnal po „svojem“.

DELO, Ljubljana, 13. apr. 82/16.

DRAŽGOŠKA BITKA

Vso obsodbo zasluži negospodarsko trošenje sredstev za snemanje televizijske nadaljevanke in filma Dražgoška bitka. Vrh vsega vsi odgovorni za neuspeh projekta še vedno niso polagali obračuna pred javnostjo.

DELO, Ljubljana, 17. apr. 82/7.

OBVEŠČANJE O KOSOVU

Pred dobrim letom jugoslovanska sredstva javnega obveščanja o dogodkih na Kosovu niso poročala pravočasno. Svetovna sredstva javnega obveščanja so nas pri tem prehitela, nekateri med njimi pa so vrzel v našem obveščanju tudi s pridom izkoristila.

DELO, Ljubljana, 19. apr. 82/5.

(NE)RAZUMLJIVA SLOVENŠČINA

Ni se mogoče resnično dogovarjati, če jezik, v katerem se dogovarjamo, ni razumljiv vsakomur. Jezikovno odtujevanje je značilno orožje birokracije, to se je že večkrat pokazalo. Z odtujenim, nedemokratskim, nerazumljivim jezikom je mogoče manipulirati podlogem in počez in to se tudi dogaja.

DELO, Ljubljana, 19. apr. 82/5.

JEZIKOVNA VPRAŠANJA V RAZBURLJIVEM OZRAČJU

V Okrogli dvorani Cankarjevega doma je Jezikovno razsodišče pripravilo tribuno o jeziku v javni rabi.

... je razmerje med slovenskim in srbohrvaškim jezikom do konca ostala najbolj „priljubljena“ tema. Posebej plodna tla ji je na začetku pripravil pisatelj Miodrag Bulatović, ki je v srbohrvaščini napadel razsodišče z žaljivimi očitki in poleg oznake „mali jezikoslovci“ menil, da razsodišče vznemirja množice z objavami v časnikih. Po njegovem mnenju slovenski jezik v svetovni in jugoslovanski kulturi nima pravega mesta, čeprav si ga zasluži. Ne bo si ga pa pridobil, je dejal razpravljalec, z netenjem nizkih strasti bralcev jezikovnih kritik, češ da so se s takimi metodami ukvarjala vsa nacionalistična gibanja, odkar obstaja svet.

Književniku Bulatoviću je odgovoril Matjaž Kmecl in z njim ni soglašal. Zavrnil ga je z besedami, da je prav njegova razprava z vsemi etiketiranj, češ da so člani Jezikovnega razsodišča nacionalisti, arijci, ljudje, ki manipulirajo z množicami itd., take vrste, da vznemirja. Nadalje je poudaril, da razsodišče nikomur ne prepoveduje govoriti v materinem jeziku, da pa mora, kadar ima opraviti z javnostjo, obvladati slovenščino, kot to zahteva ustava.

DELO, Ljubljana, 24. mar. 82/6.

BEOGRAD SE NE DRŽI NAČRTA

V Jugoslaviji so se cene v prvih treh mesecih tega leta dvignile hitreje, kot je načrtovala vlada. Po uradnih podatkih je znašala stopnja inflacije v primerjavi z decembrom 1981 v nadrobni trgovini 5,6%, na življenjski ravni pa 7,3%. V primerjavi z istim časom lani so se cene v nadrobni trgovini zvišale za 28%. Vlada hoče letos stolči inflacijo na 15%.

Država je izvozila v prvi četrtini leta blaga v vrednosti za nekaj nad dve milijardi dolarjev. To je za 7% več kot lani v istem času. Izvoz v zahodne industrijske države je ostal s povečanjem za 4% daleč pod zastavljenim ciljem (12%). Trgovski primankljaj na Zahodu je lani znašal 1,4 milijarde dolarjev.

Zadolžitve Jugoslavije v tujini je po uradnih številkah dosegla na koncu 1981 18,4 milijarde dolarjev, od tega 16,9 milijard dolarjev na Zahodu.

DIE WELT, Hamburg, 19. apr. 82/10.

POZIV PROTI CENZURI

Skupina 58 jugoslovanskih umetnikov in znanstvenikov je pozvala državno predsedstvo, naj odpravi „zatiranje umetniške svobode“. V prošnji posebno kritizirajo prepoved vrtenja 12 filmov jugoslovanskih režiserjev iz zadnjih 20 let. Prepoved da „surovo z nogami“ tepta umetniško svobodo, ki jo zagotavlja državna ustava.

Med podpisnike spada poleg različnih pisateljev in slikarjev tudi sedem beograjskih profesorjev modroslovja, ki so po dolgem sporu z državnimi organi lani zgubili profesorsko mesto.

DIE WELT, Hamburg, 24. apr. 82/23.

NASPROTJA V KPS

V izjavah in v praksi slovenskih in jugoslovanskih komunistov je bilo že veliko nasprotij: od zvestobe togemu stalinizmu in Sovjetski zvezi do smrtnega spora s Stalinom in Sovjeti;

od rožnega venca, ki so ga partizani molili med vojno tu in tam po vaških cerkvah, do zapora številnih slovenskih duhovnikov po zadnji vojni, med katerimi sta bila oba poznejša ljubljanska škofa Pogačnik in Lenič; od zadeve z nadškofo in kardinalom Stepincom do protokola med Vatikanom in beograjsko vlado.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 29. apr. 82/2.

ALI SE SLUŽINČAD RES VRAČA?

V dneh od 19. do 25. aprila je bilo evropsko romanje duhovniških pomočnic v Rim. Med romaricami iz enajstih evropskih držav in Madagaskarja je bilo tudi okrog sto žena in deklet iz Jugoslavije, polovica iz Hrvaške in polovica iz Slovenije.

Urednik, ki je v Delo (26. aprila) uvrstil kratek ironičen zapis o tem romanju, najbrž ni vedel ničesar o udeležbi iz Jugoslavije, sicer poročilu ne bi dal žaljivega naslova „Srečna služinčad“.

Ali torej spadajo tudi članice naše socialistične samoupravne družbe, ki tako ali drugače pomagajo po župniščinah in cerkvah, med služinčad? Goto vo mu bodo zelo „hvaležne“ za tako lepo nalepko. Posebej matere, sestre in druge sorodnice duhovnikov, ki iz čistega idealizma pomagajo svojim sinovom, bratom ali nečakom.

Morda bi ob drugi priložnosti spravil pod „srečno služinčad“ tudi kuharice, sobarice, strežnice v naših hotelih, bolnišnicah, obratih družbene prehrane in še kje druge? Verjetno bi ga zasule s protesti.

Tiste žene in dekleta, ki delajo v cerkvah, župniščinah, veroučnih učilnicah in drugih cerkvenih ustanovah, pa so lahko služinčad, kajne? Pa čeprav so lojalne in dejavne članice socialistične družbe, ki je s takšnim žaljivim poimenovanjem iz časov meščanske družbene ureditve že zdavnaj razčistila. Zelo okusno, ni kaj reči?

DRUŽINA, Ljubljana, 9. maj 82/4.

nekaj misli izpod domačih svisl po pavlihu

NA POLITIČNIH NAPAKAH SE NAJVEČ NAUČI NAROD.

Čuvajmo ljudi! Nekdo bo moral vračati dolgovce.

Z MLETJEM NA SESTANKIH NE BOMO ZDROBILI TEŽAV.

Kot kandidat ima precej moralno-političnih kvalitet: dva prijatelja, tri sorodnike in enega znanca na vodilnih položajih.

OBDRŽITE SVETLO PRIHOD- NOST, RAJŠI MI DAJTE ŽAR- NICO!

Te dni se razpravlja, če je potrebno, da govoré naši ministri vsaj en tuj jezik. Ni potrebno. Važnejše je, da v trajanju mandata ne pozabijo svojega.

TOVARIŠI! ALI SE LINIJA OŽI ALI STE SE VI RAZŠIRI- LI?

Nacionalizacija po domače: Tvoje. Naše. Moje.

MENE DOLOČENI TOVARIŠI SPLOH NE MOTIJO. MENE BOLJ MOTIJO NEDOLOČE- NI.

ZKJ še vedno nezakonito pobira članarino od delavcev na tujem — v devizah. Niti partija ne verjame več v dinar?

NAGROBNI SPOMENIK BO OSTAL PRAZEN: NAPIS NA NJEM SO CENZURIRALI.

Govori svobodno, kot misliš! Kot smo se domenili!

IDIOTE IMAMO. POGREŠAMO DOSTOJEVSKEGA (KI JE NAPISAL „IDIOTA“).

„naša luč“ julija in avgusta ne izide!

oglasi

• Dragi rojaki! Za vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občujje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-

BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• PRODAM nedograjeno visokoprtilično hišo (11 x 13 m, parcela 2500 m²) s prekrasno lego v Slov. gor. (Gradišče-Osek). Predvidena je za delavnico ali gostilno v kleti. — Točnejša pojasnila vam daje K. Rozmann, 8 München 19, Landshutter Allee 164, BRD.

• PRODAM hišo, grajeno do 4. faze (6 sob) v Šmarci pri Kamniku na Gorenjskem. Zemljišče obsega 700 m². — Ponudbe na naslov: Marjana Cankar, Schützenweg 60, 7030 Böblingen 4, BRD.

• PRODAM parcele pri Mariboru. — Informacije dobite v Nemčiji pod tel. št. 0 62 51 - 39 50 2, po 18. uri.

• Ugodno PRODAM nedograjeno enodružinsko hišo (10 x 11 m) v bližini Gornje Radgone. — Pojasnila daje: Elizabeta Jančar, Ruppertstr. 14, 8000 München 2, BRD.

• PRODAM večjo enodružinsko hišo v zaključni gradbeni fazi, 2,5 km iz Maribora. — Pojasnila daje Anica Šinigoj, Franklinstraße 3, 8050 Zürich, Švica. Tel. 01 - 31 16 71 4 (zvečer).

• Ugodno PRODAM takoj vseljivo enostanovanjsko hišo z velikim vrtom v Celju. — Pojasnila po 17. uri: tel. 0 60 71 - 42 8 54, BRD.

• PRODAM gradbeno parcelo s hišico za orodje v Podreči ob Zbiljskem jezeru z vso dokumentacijo; potreben je samo prepis. — Pojasnila daje: Alojz Lavrh, Šmartno 32, YU 61211 Šmartno pod Šmarno goro.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti tele knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Obe knjigi lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvojne pisem za tujino.

včasih misliš, da se ti življenje smehlja, pa se ti le smeje!

„Ali me lahko pospremiš čez cesto?“ je prosila stara ženica neznanega fanta.

„Seveda! Ali stanujete tam?“

„Ne, tam sem samo parkirala svoj motocikel.“

0

Starejša dama mlademu pisatelju: „Kupila sem vašo knjigo.“

„A vi ste bili to?“

0

„Kaj ste res rekli, da je moja hiša navaden ciganski voz, moja žena gos, jaz pa tepec?“

„Ne, tega nisem rekel. Drži pa.“

0

„Kajne, da mi je sin čisto podoben?“

„Ja, vam je. A ne ženite si tega k srcu! Glavno je, da je zdrav.“

0

„Ali so te rože umetne?“

„Naravno.“

„Naravne?“

„Ne, umetne.“

„Kaj torej: naravne ali umetne?“

„Umetne, naravno.“

0

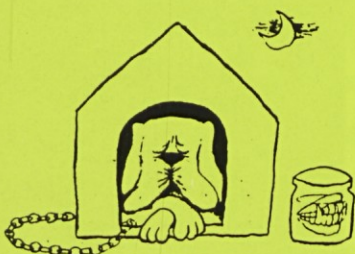
„Ali si še zmeraj sam kuhaš ali si se oženil?“

„Oboje.“

0

Pogovor med zncancema na avtobusu.

„Ali ni prijetno, da ti ni treba voziti, ampak se brez skrbi pelješ, v službo prideš pa prav tako pravočasno?“

„Ja, res. A samo med nama: kdaj so pa tebi vzeli voziško dovoljenje?“

0

Policaj napiše poročilo o svojem nočnem obhodu: „Hodim po parku. Nena doma skoči nekdo iz grma in me udari s kolom po glavi. Po zvenu so-deč je bil kol bukov.“

0

„Kajne, Blažek,“ pravi babica vnučku, „da je ta klobasa res dobra?“

„Ja, je, samo njena konca bi morala biti bolj narazen.“

0

„Ali ste videli tovornjak, poln opic?“

„Kaj ste z njega padli?“

0

„Zakaj si pa tako proti temu, da bi se poročila to soboto, Miha?“

„Ker bi potem prišla najina zlata poroka na sredo, ob sredah imam pa kegljanje.“

0

Poslušalci so s petjem solista zelo nezadovoljni: v dvorani je vedno več godrnjanja.

Pevec preneha peti in se obrne k občinstvu: „Želel bi, da bi vsaj kdo od vas znal prisluhniti pravemu umetniku.“

Glas iz dvorane: „Kdaj pa pride?“

0

Učiteljica razlaga otrokom zakon iz ravnav v naravi: če da narava kje česa manj, da potem drugje več.

„No,“ sklene razlago, „kdo mi ve povedati kakšen primer?“

„Moj stric,“ se oglasi Jaka. „Levo nogo ima krajšo, zato ima pa desno daljšo.“

0

Trije tatovi zapustijo draguljarino. Prvi: „Tisti prstan z velikim briljantom bi pa res rad imel.“

Drugi: „Ne, tisti je moj.“

Tretji: „Je bil tvoj.“

0

Starejša gospa namerava sesti na klopi v parku.

„Pazite, klop je pravkar pobarvana,“ jo opozori delavec.

Dama vseeno sede. Potem si vtakne v uho slušni aparat.

„Kako, prosim?“

„Zeleno.“

0

Delavca nosita cement s tovornjaka v skladišče.

„Lenuh, samo po eno vrečo nosiš!“

„Lenuh si ti, ker se ti ne ljubi hoditi dvakrat.“

0

Vedeževalka bere mlademu možu z dlani: „V kratkem boste zelo veliko pododovali.“

„Sijajno! Ali mi lahko za ta čas posodite kakšen milijonček?“

0

„Kako bi rešili problem na Poljskem?“

„Zelo preprosto: danes naj Poljaki napovejo Američanom vojno, jutri se jim pa vdajo.“

0

Poljaki bodo že dočakali svojih pet minut. Bati se je le, da bo ura znamke „paljot“.

od doma

V PRIČAKOVANJU
NOVIH FUNKCIJ

Po PAVLIHU

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).
P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.
P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).
P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).
Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).
Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.
(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).
Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).
Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.
(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).
Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).
Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.
Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).
Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.
Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.
(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).
Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).
Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).
Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).
Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).
Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).
Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).
Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).
Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).
Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).
Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.
(Tel. 0821 - 9 79 13).
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).
Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske: 09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.
(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Žasebno: 01 - 301 44 15).
P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).